

NOVICE

Občine Duplek

Poštšina plačana pri pošti
2241 Spodnji Duplek

LETNIK 26 • ŠTEVILKA 1 • marec 2021

Vsem občanom in občankam
želimo predvsem zdrave in vesele
velikonočne praznike.
Preživite jih s svojimi najbližjimi
in si pričarajte čudovito veliko noč.

Mitja HORVAT, župan,
in občinski svet

Skupina Miške iz vrtca Zg. Duplek z vzgojiteljico Vilko Tement in pomočnico Anjo Holc Foto: Anja Holc

KAZALO

○ ŽUPANOV UVODNIK	3	● NASVETI, PRIPOROČILA	54
● PO OBČINI	4	● V SPOMIN	56
● OKOLJE IN PROSTOR	16	● MLADI DOPISNIK	57
● IZOBRAŽEVANJE, KULTURA, SOCIALA	30		
● ŠPORT IN REKREACIJA	47		
● IZ DEJAVNOSTI DRUŠTEV	49		

NOVICE OBČINE DUPEK, letnik 26, številka 1, javno glasilo

IZDAJA: OBČINA DUPEK • **ODGOVORNA UREDNICA:** Majda STRUC • **UREDNIŠKI ODBOR:** Glorija LORENCI, Mihela KALOH, Darja ROJKO
LEKTORIRANJE: Katja Bergles Bricman
UREDNIŠTVO: Trg slovenske osamosvojitve 1, Spodnji Duplek, tel.: 684 09 11, faks: 684 09 28,
e-pošta: darja.rojko@duplek.si; splet: <http://www.duplek.si>

Javno glasilo Novice občine Duplek je na podlagi 13. člena Zakona o medijih (Ur. l. RS, št. 35/02) vpisano v razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo Republike Slovenije za kulturo, pod zaporedno številko 172. Glasilo izhaja v slovenskem jeziku v nakladi 2700 izvodov. Brezplačno ga prejema vsa gospodinjstva v občini Duplek.

Uredništvo si pridržuje pravico, da prispevke primerno priredi. Rokopisov in fotografij ne vračamo.

Priprava za tisk: Grafična forma Hutter, tel.: 02/ 300 20 10 • Tisk: Evrografis d. o. o.

Naslovnica: Lana iz skupine Pikapolonice v vrtcu Korena ob barvanju velikonočnega zajčka. Foto: Jožica Štefanec

ŽUPANOV UVODNIK

Piše se leto 2021 in pišem prvi letošnji uvodnik Dupleških novic. Na prehodu v pomladanski del leta smo, verjamem, mnogi že utrujeni in siti valov epidemije, negotovosti in predvsem omejitev. Pa vendar sam še vedno verjamem, da bo na koncu vse dobro. Če še ni dobro, še pač nismo na koncu.

Da virus ni ustavil sveta, vemo že nekaj časa. Da se v naši občini še vedno dogaja, pa se lahko prepričate ob branju nove številke Novic. Še bolj kot samo dogajanje me z optimizmom navdaja veselje posameznikov, ki so ob določenih sprostitev lahko pričeli z druženjem, športnimi aktivnostmi in svojimi hobiji. Pa tudi veliko hrepenenje ostalih, ki zaradi omejitev še ne moremo kreirati družabnega utripa naših krajev.

Še vedno je optimistično naravnani tudi proračun Občine Duplek za leto 2021. Z rebalansom smo vključili še nekatere investicije. Dodatno želimo izboljšati infrastrukturo za izobraževanje in šport z energetskimi obnovami šol in izgradnjo igrišča z umetno travo v Sp. Dupleku. Obnoviti želimo dotrajani kulturni spomenik grad Vurberk, izboljšati prometno infrastrukturo in seveda pričeti z izgradnjo kanalizacijskega omrežja v aglomeraciji Zg. Duplek, veliko pa je tudi manjših projektov, s katerimi želimo počrpati sredstva evropskih skladov, ki so na voljo, zato verjamem, da bodo še mnoge številke našega glasila barvite, vesele in predvsem polne dobrih novic.

Seveda pa nas čaka veliko napora in dela, da bomo plan tudi realizirali. Ni vse odvisno samo od nas – kar nekaj projektov je vezanih na sofinancerska sredstva države in evropskih skladov, zato nas tudi na tem parketu čaka dinamično in negotovo leto. Žal se vsi na negotovost in nenehne spremembe ne odzivamo enako. Mnogim to povzroča stres, jih vznemiri celo do te mere, da postanejo nestrpni, žaljivi in celo agresivni. Žal se kaže, da kriza, ki jo je sprožil majhen virus iz Vuhana, postaja tudi psihološka kriza. Socialna omrežja so polna sovražnosti, žal pa je vedno bolj polna tudi črna kronika družinskih tragedij in osebnih propadov. Odgovornost vseh nas je, da skušamo to psihološko krizo ublažiti, da blažimo razkole med zagovorniki takih in drugačnih ukrepov, razkole med zagovorniki in nasprotniki cepljenja, da se ne spuščamo v žolčne razprave z vročimi glavami, da ne delimo nepreverjenih šokantnih novic na socialnih omrežjih, da se ne skrivamo za lažnimi profili in izražamo stališča, za katerimi sami očitno ne znamo stati.

Marsikaj je v naši moči in ta kriza je velika preizkušnja za človeštvo. Tukaj ne bo ideološkega zmagovalca. Zmagovalci smo lahko vsi ali pa vsi poraženci, zato je velika odgovornost tako na svetovnih voditeljih kot tudi na državnih in lokalnih politikih, da z modrimi potezami, mirnostjo in odločnostjo pridobijo zaupanje večine, zmanjšajo tenzije in dajo človeštvu nov zagon. Morda se res zdi utopično, a dokler se ne bo začelo premikati v to smer, bomo pač drveli v napačno, zato je upanje tista vrlina,

ki nas drži pokonci takrat, ko ni vse tako, kot bi mi želeli. Upanje nas dela bolj strpne, mirne, manj histerične.

In ravno v teh dneh še kako potrebujemo praznik veselja in upanja. Naši kraji imajo močno zakoreninjeno krščansko tradicijo in vrednote, zato verjamem, da se vsi, tudi tisti, ki niso verniki, veselijo prihajajočih velikonočnih praznikov, saj nam ti prazniki z vso svojo simboliko prinašajo veselje, upanje, novo življenje. Želim vam, da vas ob velikonočnih jedmi obloženi mizi objamejo predvsem energija bližnjih, družina in občutek varnosti.

Naj vas iskreno veselje otrok v trenutkih, ko jim velikonočni zajček nastavi čokoladice, spomni, da se sreča skriva v majhnih stvareh, predvsem pa naj vam velika noč prinese veselje in vas napolni z upanjem, da nas čaka lepša in manj stresna prihodnost. Saj veste, kako gre v življenju (nekako tako, kot poje Rebeka Dremelj v svoji pesmi): *odveč so prevelike skrbi, saj tako življenje iz rok nam beži. Za oblaki čaka modro nebo, po nevihti spet zjasnilo se bo. Konec zime bo prinesel pomlad in nekdo bo spet nekoga imel rad.*

Mitja HORVAT,
župan

REDNE SEJE OBČINSKEGA SVETA TUDI V NOVEMBRU IN DECEMBRU

Sprejete nove podlage za odmero komunalnega prispevka

Z novim Odlokom o podlagah za odmero komunalnega prispevka za obstoječo komunalno opremo za območje občine Duplek občina prilagaja podlage za odmero komunalnega prispevka za obstoječo komunalno opremo novim predpisom ZUreP-2 in Uredbi o programu opremljanja stavbnih zemljišč, s težnjo, da sama višina komunalnega prispevka ostane na obstoječi ravni.

Na področju komunale so bili obravnavani in sprejeti: Elaborat o oblikovanju cen izvajanja storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb – ravnanja s komunalnimi odpadki in Letni program ravnanja s komunalnimi odpadki na območju občine Duplek za 2021, spremembe in dopolnitve odloka o načinu opravljanja obveznih občinskih gospodarskih javnih služb ravnanja s komunalnimi odpadki v občini, spremembe in dopolnitve Tehničnega pravilnika o ravnanju s komunalnimi odpadki v občini in DIIP za projekt »Rekonstrukcija ceste LC 081130, odsek 081131 Dvorjane–Vurberk–Čreta–Farošak, z dograditvijo enostranskega pločnika od km 1 + 275 do km 2 + 000, I. faza«.

Tako se je povišala cena ravnanja z odpadki za gospodinjstva v povprečju za 3 %, ravnanja z biološkimi pa za 9 %, kar pa je v končni fazi odvisno od količine zbranih odpadkov. Po novem se bo ravnanje s komunalnimi odpadki obračunalo tudi za počitniške objekte.

S potrditvijo DIIP so izpolnjeni formalni pogoji za pričetek rekonstrukcije lokalne ceste Dvorjane–Vurberk–Čreta–Farošak (na Vurberku – stara cesta za Ptuj). V letu 2021 sta načrtovana izbor izvajalca in fizična izvedba del. V novembru 2021 so planirani tehnični in kvalitetni pregled ter prevzem objekta.

Spremembe dokumentov na področju družbenih dejavnosti

Na področju družbenih dejavnosti so bili potrjeni: sistemizacija delovnih mest za področje predšolske vzgoje v OŠ Duplek in OŠ Korena za šolsko leto 2020/2021, Odlok o ustanovitvi javnega zavoda Osnovna šola Duplek, Pravilniki za razdeljevanje proračunskih sredstev društvom, ki delujejo na območju občine Duplek, ter sprejet sklep, da se dodelijo sredstva socialno šibkim in ranljivim skupinam.

V OŠ Duplek je tako 14 oddelkov predšolske vzgoje, v OŠ Korena pa so štirje oddelki. Ob primerjavi normativnega števila zaposlenih in dejanskega števila zaposlenih lahko ugotovimo, da sta normativni in dejanski obseg zaposlitve usklajena. Do odstopanja pride pri prisotnosti pomočnice vzgojiteljice v OŠ Duplek, in sicer se prisotnost

pomočnice vzgojiteljice v oddelku 1. starostnega obdobja poveča za 2 uri ter za 1,5 ure v kombiniranem oddelku. Dodatna pomoč je sistemizirana zaradi dela na različnih lokacijah.

Vsebinske spremembe odloka o ustanovitvi javnega zavoda OŠ Duplek so naslednje:

- naziv ustanovitelja, Občine Duplek, je dopolnjen z naslovom Trg slovenske osamosvojitve 1, Sp. Duplek;
- navedene so vse enote osnovne šole in vrtca;
- dodano je določilo, da notranjo organizacijo zavod določi s pravili;
- zavod kot tržno dejavnost opravlja dejavnost »druge oskrbe z jedmi« in »upravljanje nepremičnin za plačilo in po pogodbi«;
- dodane so določbe o varovanju osebnih podatkov.

Na podlagi pravilnikov za razdeljevanje proračunskih sredstev društvom, ki delujejo na območju občine Duplek, Občina Duplek vsako leto po sprejetju proračuna objavi Javne razpise za sofinanciranje programov društvom, na podlagi katerih se društvom v skladu s sprejetim proračunom dodelijo sredstva/dotacije.

Pravilniki ter Odlok so do sedaj določali, da se Javni razpis za sofinanciranje programov objavi v občinskem glasilu oz. Medobčinskem vestniku oz. v Uradnem glasilu slovenskih občin ter na spletni strani občine, s sprejemom sprememb pa se Javni razpisi za sofinanciranje programov društvom objavijo na spletni strani občine.

Pandemija koronavirusa je letos močno zarezala v naša življenja. Zaradi preprečevanja širjenja virusa, omejevanja stikov in prepovedi zbiranja na javnih mestih je bilo močno okrnjeno družabno življenje, odpovedane so bile raznorazne prireditve. Kar nekaj zastavljenih ciljev, ki si jih je občina zadala v začetku leta, ni bilo izvedenih. Tako v letošnjem proračunu na nekaterih proračunskih postavkah ostajajo neporabljena sredstva. Zaradi stiske ranljivejših skupin ljudi se je predvsem v prazničnem času del neporabljenih sredstev namenil ravno tem segmentom.

Prav tako je bil sprejet sklep, da se najemnike oprosti plačila najemnine za poslovne prostore v lasti občine v času prepovedi obratovanja zaradi obvladovanja epidemije covid-19.

Za novo mandatno obdobje je bila imenovana dosedanja urednica Novic Majda Struc.

Zaradi statusnega preoblikovanja je bil sprejet Odlok o ustanovitvi javnega zavoda Regionalna razvojna agencija za Podravje – Maribor in podano soglasje za pripojitev Štajerskega tehnološkega parka, d. o. o., k regionalni razvojni agenciji.

Potrjena Novelacija investicijskega programa (NIP) »Celovita energetska prenova javnih objektov v lasti Občine Duplek in Občine Hajdina« obravnava izvedbo celovite energetske sanacije petih javnih objektov, in sicer treh javnih objektov v lasti Občine Duplek in dveh javnih objektov v lasti Občine Hajdina z vzpostavitvijo sistema energetskega upravljanja objektov v prihodnje po modelu energetskega pogodbenišтва.

Javni objekti, ki so predmet dokumenta, so:

1. OŠ Duplek,
2. OŠ Korena,
3. OŠ Duplek, Podružnica Žitečka vas,
4. OŠ Hajdina,
5. Vrtec Hajdina.

V skladu z Navodili za delo posredniških organov in upravičencev pri ukrepu energetske prenove stavb javnega sektorja (Ministrstvo za infrastrukturo RS, oktober 2020) je bila zaradi večjega števila stavb, združenih v eno operacijo, pripravljena enotna investicijska dokumentacija.

Za izvedbo načrtovane novogradnje nogometnega igrišča z umetno travo je bil potrjen dokument identifikacije investicijskega projekta (DIIP). Občinska uprava je oddala prijavo na javni razpis Fundacije za šport.

Načrtovana novogradnja igrišča je predvidena ob zahodnem robu športne dvorane, v neposredni bližini osnovne šole, in se bo izvedla v dveh ločenih fazah: I. faza bo izgradnja nogometnega igrišča z umetno travo velikosti 80 m × 50 m, II. faza pa izvedba ograje ter tribun za gledalce in sedišč za igralce, tekaška steza s 4 progami v dolžini 80 metrov in razsvetljava s 6 pari reflektorjev na drogih višine 14 m.

S sprejetjem sklepa o spremembi sklepa o določitvi cen za uporabo prostorov Športne dvorane Duplek je določen enotni cenik za uporabo terminov za športne in druge dejavnosti v mali dvorani objekta Športna dvorana Duplek. Zaradi razmer v zvezi s covidom-19 in negotovostjo izvajanja dejavnosti dvorana za fitnes še ni bila oddana. Zaradi velikega števila vlog na razpis za oddajo Športne dvorane Duplek za dejavnost športnih društev in rekreacijskih skupin ter zaradi izkoristka prostora bo Občina Duplek v sezoni 2020/2021 oz. do njene uporabe malo dvorano za fitnes oddajala za potrebe športne dejavnosti društev in rekreacijskih skupin. Da bo oddaja možna v skladu z veljavnimi predpisi, je bilo potrebno določiti cene za uporabo male dvorane.

Svetniki so sprejeli tudi Letni program razpolaganja s finančnim premoženjem Občine Duplek za leto 2020, kar je osnova za pričetek postopka prodaje deleža v družbi Farmadent, d. o. o. Po potrditvi letnega programa prodaje bodo družbeniki pristopili k izvedbi postopka prodaje kapitalske naložbe v skladu z Uredbo o prodaji in drugih oblikah razpolaganja s finančnim premoženjem. Glede na velikost kapitalske naložbe bo s skladu z Uredbo o prodaji in drugih oblikah razpolaganja s finančnim premoženjem potrebno pripraviti še posamezni program prodaje, ki ga bo obravnaval občinski svet in s tem sprejel končno odločitev o prodaji naložbe v Farmadentu.

Obravnavali in potrdili so tudi Odlok o spremembah in dopolnitvah Odloka o ustanovitvi Skupne občinske uprave Maribor zaradi vključevanja novih občin in novih nalog.

Dušanka Novak

ODLOK O LOKALNI KMEČKI TRŽNICI

Na 15. redni seji OS je bil sprejet 1. rebalans proračuna Občine Duplek za leto 2021.

Proračun za leto 2021 je bil sprejet na 8. redni seji občinskega sveta dne 18. decembra 2019, in sicer v sklopu 2-letnega proračuna. Ker je v tem času prišlo do zakonodajnih sprememb in sprememb pri izvajanju investicijskih projektov, je občinska uprava pripravila 1. rebalans proračuna za leto 2021, ki so ga svetniki po opravljeni obravnavi tudi sprejeli.

V gramoznici v Zgornjem Dupleku je urejeno javno parkirišče, ki bi ga občina želela tržiti, že dlje časa pa deluje tudi lokalna kmečka tržnica v Spodnjem Dupleku, ki formalnopravno ni bila nikoli urejena z odlokom, zato so svetniki obravnavali in potrdili spremembe in dopolnitve odloka o lokalnih gospodarskih javnih službah v občini Duplek in Odlok o ureditvi lokalne kmečke tržnice v občini Duplek.

Pogodba o delovanju evropske unije pri pomoči de minimis se uporablja do 31. decembra 2023, zato je bilo potrebno na občinskem svetu ustrezno spremeniti in potrditi tudi Pravilnik o dodeljevanju sredstev za pospeševanje in spodbujanje razvoja podjetništva v občini Duplek za obdobje 2014–2020 in Pravilnik o spremem-

bah Pravilnika o dodeljevanju pomoči za ohranjanje in razvoj kmetijstva ter podeželja v občini Duplek za obdobje 2015–2020.

Zaradi poteka mandata so imenovali nove članice uredniškega odbora Novic občine Duplek. Članice so Glorija Lorenci, Mihela Kaloh in Darja Rojko.

Potrdili so tudi zaprto listo kandidatov za člane Razvojnega sveta regije Podravje, v katerega je imenovan tudi naš župan Mitja Horvat.

Svetniki so soglašali s predlogom občinske uprave, da se iz poslovnih knjig zaradi neizterljivosti izbriše zapadla terjatev do Mestne četrti Brezje–Dogoše–Zrkovci iz leta 1989.

Poveljnik Civilne zaščite in oba zdravnik splošne medicine – koncesionarja, so svetnike seznanili s svojim delovanjem v času epidemije covida-19, seznanjeni pa so bili tudi s pisnimi poročili ostalih koncesionarjev s področja zdravstva, ki delajo na območju naše občine.

Dušanka Novak

FINANČNA RAZBREMENITEV OBČIN

Prenos nekaterih nalog in njihovega financiranja na državne organe

S 1. januarjem se je začel uporabljati Zakon o finančni razbremenitvi občin (ZFRO; Uradni list RS, št. 189/20), ki posega v kar dvanajst področnih zakonov. Namen zakona je prenos financiranja in dela dosedanjih nalog občine na državne organe, posledično pa zmanjšanje stroškov občin in njihovega administrativnega bremena.

Med konkretnimi novostmi zakona je denimo plačilo obveznega zdravstvenega zavarovanja za brezposelne slovenske državljane in tujce, ki imajo dovoljenje za stalno prebivanje in jim je priznana pravica do denarne socialne pomoči. Enako velja tudi za otroke do 18. leta, ki se šolajo in niso zavarovani kot družinski člani. Zavezanec za prijavo v zavarovanje je Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije. Ta prenos obveznosti bo predvidoma letno zmanjšal stroške Občine Duplek za skoraj 75.000 EUR.

Država bo prav tako prevzela financiranje nalog družinskega pomočnika, zaradi česar občine ne bodo več sodelovale v postopku odločanja o pravici do izbire družinskega pomočnika. Centri za socialno delo tako ne bodo več potrebovali predhodnega mnenja občine o znanih okoliščinah, ki so pomembne za oblikovanje mnenja invalidske komisije. Finančni prihranek iz tega naslova bo občini prinesel približno 30.000 EUR.

Država bo prevzela tudi financiranje plačevanja mrliških oglednikov, pa tudi obveznost plačila nezgodnega zavarovanja, zavarovanja odgovornosti in pravne zaščite za gasilske službe. Država bo v celoti zagotavljala tudi

sredstva za subvencioniranje neprofitnih najemnin proslcev, s tem pa se bodo stroški Občine Duplek zmanjšali za približno dodatnih 30.000 EUR.

Zakon poenostavlja tudi kratkoročno zadolževanje občin z vključitvijo v enotni zakladniški račun ter določa sredstva za uravnoteženje razvitosti občin v višini 6 % primerne porabe. Na podlagi prej veljavnega 23. člena ZFO-1 so bila sredstva v preteklem letu razdeljena na povratna sredstva (v višini 2 % primerne porabe občine) in nepovratna sredstva državnega proračuna (v višini 4 %). Po novem se sredstva seštejejo in skupaj predstavljajo višino nepovratnih sredstev.

Zakon uživa veliko podporo, spremembe predstavljajo korak v smeri vzpostavljanja ustrežnejših pogojev za delovanje in razvoj občin.

Mihaela Borovnik

POZDRAV IZ UREDNIŠTVA

Rok za oddajo člankov je najkasneje
26. maj 2021.

Prosimo vas, da članke oddate v Wordovem dokumentu, kjer označite, kje se posamezna slika nahaja, slike pa oddate posebej v jpg. formatu.

Slike morajo biti zaradi kvalitete vsaj 300 dpi ločljivosti.

Uredniški odbor

POMOČ LJUDEM V STISKI

Občina namenila dodatna sredstva za pomoč ogroženim zaradi covid-19

Vsaka sprememba življenjskih okoliščin na slabše še posebej prizadene ranljivejše skupine, bodisi so to starejši, invalidi, brezposelni ali drugi, ki se soočajo s pomanjkanjem v finančnem smislu. Tudi razglasitev epidemije covid-19 je marsikomu otežila življenje. Nekateri so ostali brez zaposlitve, drugi težje poskrbijo za svoje osnovne potrebe, ker so bolni in jim svojci ne morejo pomagati.

Najtežje je tistim, ki svoje pomanjkanje skrivajo, si ne znajo ali pa si ne zmorejo priskrbeti pomoči. V občini Duplek se tega zavedamo, zato smo se pred novim letom odločili razdeliti pomoč občanom, na katerih stisko so nas opozorili predstavniki humanitarnih društev in koncesionarjev patronažne službe. Tako smo zbrali predloge za obdaritev 79 občanov ter jim pred božičem razdelili darilne bone za nakup živil v eni od lokalnih trgovin. Zagotovo nismo uspeli izvedeti za vse, ki so pomoči potrebni, pa sami zanje ne bi zaprosili. Upamo lahko le, da smo s to gesto prejemnikom bonov polepšali praznike ter jim dali vedeti, da niso spregledani in čisto sami.

Ker zaradi ukrepov za preprečevanje širjenja covid-19 v letu 2020 ni bilo veliko prireditev, so bila sredstva, ki bi bila sicer porabljena zanje, namenjena za posebne pomoči. Pomoč so od Občine Duplek konec leta 2020 prejeli programi socialnega varstva Varna hiša, Materinski dom, Zavetišče za brezdomce in Pika – dnevni center za otroke in mladostnike. Vsi ti programi, ki jih izvaja Center za socialno delo Maribor in niso neposredno financirani iz državnega proračuna, nudijo pomoč tudi občanom občine Duplek, kadar jo ti potrebujejo.

Donacijo je Občina Duplek namenila tudi Zavetišču za živali Maribor ter Društvu za zaščito živali Maribor, ki bo sredstva namenilo za oskrbo »našega« Medota, ki je v lanskem letu dobil novega skrbnika.

Ob novem letu smo v Občini Duplek, kot je že tradicija, obdarili občane, starejše od 75 let. Ker prireditev zanje nismo smeli izvesti zaradi prepovedi zbiranja, smo s pomočjo gasilcev in prostovoljcev Društva upokojencev Duplek darila raznosili.

Milena Ropoša

MINIMALNA PLAČA

Znesek minimalne plače za leto 2021 je od 1. januarja letos 1.024,24 evra bruto, 736,05 evra neto.

Delavec je upravičen do plačila za opravljeno delo najmanj v višini minimalne plače, če pri delodajalcu v Republiki Sloveniji dela poln delovni čas. V primeru krajšega delovnega časa od polnega delavcu pripada najmanj sorazmerni del minimalne plače.

V skladu s 3. členom Zakona o minimalni plači (Uradni list RS, št. 13/10, 92/15 in 83/18; v nadaljnjem besedilu: ZMinP) je konkretno višino minimalne plače v bruto znesku za leto 2021 po predhodnem posvetovanju s socialnimi partnerji določil minister, pristojen za delo, in sicer v okviru med 20- in 40-odstotno zvišanim zneskom minimalnih življenjskih stroškov, povečanim za znesek davkov in obveznih prispevkov za socialno varnost za delavca, ki v davčnem letu, v katerem se določi višina minimalne plače, ne uveljavlja olajšav za vzdrževane družinske člane skladno z zakonom, ki ureja dohodnino, in ki razen minimalne plače in regresa, določenega z zakonom, nima drugih obdavčljivih dohodkov, ki bi vplivali na višino splošne olajšave. Konkretna višina minimalne plače je odvisna od rasti cen življenjskih potrebščin, gibanja plač, gospodarskih razmer oziroma gospodarske rasti in gibanja zaposlenih (drugi odstavek 3. člena ZMinP).

Znesek minimalne plače za leto 2021 je bil objavljen v Uradnem listu št. 12/2021 z dne 28. 1. 2021 v skladu s 6. členom ZMinP in znaša od 1. januarja 2021 1.024,24 evra bruto, 736,05 evra neto. V letu 2020 je znašala minimalna plača 940,58 evra bruto, kar pomeni, da se je v letu 2021 zvišala za 83,66 evrov.

Delodajalci so že dlje časa opozarjali, da mnoga podjetja zvišanja minimalne plače ne bodo prenesla, zato bo država dvig minimalne plače subvencionirala delodajalcem na podlagi osmega protikoronskega zakona na dva načina. Po prvem načinu bodo delodajalci za plačilo za delo od januarja do junija ob izpolnjevanju pogojev dobili za vsakega delavca 50 EUR subvencije. Po drugem ukrepu pa bo od julija do decembra plačilo za minimalno osnovo za obračun prispevkov enako minimalni plači.

Do subvencije so upravičeni vsi delodajalci razen neposredni in posredni uporabniki proračuna RS in občinskih proračunov, tuja diplomatska predstavništva in konzulati, mednarodne organizacije, predstavništva mednarodnih organizacij ter institucije, organi in agencije EU v RS. Do subvencije tudi niso upravičeni delodajalci za delavce, ki so pri njih zaposleni v programu javnih del (29/3 ZDUOP).

Višina minimalne plače vpliva na odmero denarne socialne pomoči, na odmero socialnih transferjev, kot so otroški dodatek, znižano plačilo vrtca, državna štipendija, subvencija šolske prehrane, in na kreditno sposobnost.

Minimalno plačo je po oceni statističnega urada po zadnjih razpoložljivih podatkih za celotno gospodarstvo, to je povprečje leta 2019, prejemale 45.700 oseb.

Mateja Mihelin Dežman

ZA VARČNEJŠO PORABO ENERGIJE

V občini Duplek bodo energetske prenovljene OŠ Duplek, OŠ Duplek podružnica Žitečka vas in OŠ Korena.

Občina Duplek in Občina Hajdina sta z družbo Plistor, d. o. o., sklenili javno-zasebno partnerstvo v izvedbi projekta energetskega pogodbeništvaja za energetske prenovne objektov OŠ Duplek, OŠ Duplek podružnica Žitečka vas, OŠ Korena, OŠ Hajdina in Vrtec Hajdina.

Podpis pogodbe (od leve proti desni: Mag. Stanislav Glažar, župan Občine Hajdina, Mitja Horvat, župan Občine Duplek in Jernej Lah, direktor podjetja PLISTOR d.o.o.)

Foto: Dejan Stanko

V začetku preteklega leta sta Občina Duplek in Občina Hajdina sklenili sporazum, v katerem sta izkazali skupni interes po energetske prenovi objektov v lasti lokalnih skupnosti in skupni kandidaturi na javnem razpisu za pridobitev nepovratnih sredstev iz kohezijskega sklada za sofinanciranje energetske prenovne stavb v lasti in rabi občin.

Tekom leta sta občini pripravili vso potrebno dokumentacijo, ki sta jo obravnavala in potrdila občinska sveta obeh občin, in izvedli postopek javnega razpisa za podelitev koncesije, na podlagi katerega je bil izbran koncesionar. Novembra 2020 sta občini na prvi prijavnici rok podali vlogo na Javni razpis za sofinanciranje energetske prenovne stavb v lasti in rabi občin v letih 2021, 2022 in 2023, ki ga je objavilo Ministrstvo za

infrastrukturo, in konec februarja 2021 prejeli sklep o dodelitvi nepovratnih sredstev v višini 860.496,84 EUR.

Projekt bo izveden v skladu z določili Operativnega programa evropske kohezijske politike za obdobje 2014–2020 Ministrstva za infrastrukturo ter vključuje kohezijska sredstva iz finančne perspektive 2014–2020. Predvidena struktura financiranja upravičenih in neupravičenih stroškov investicijskega projekta v višini 1.799.492,60 EUR je sledeča: 4,68 % lastni proračunski viri Občine Duplek in Občine Hajdina, 47,82 % javni viri EU in RS (Ministrstvo za infrastrukturo RS: Nepovratna sredstva Kohezijskega sklada EU in proračuna RS) in 47,50 % zasebni partner.

Projekt energetske prenove navedenih objektov bo izveden po principu javno-zasebnega partnerstva v 15-letnem koncesijskem obdobju. Zasebni partner investira v energetske prenovi objekta in zagotavlja določene prihranke ob enakem ali višjem udobju v prostorih, javni partner pa ga s temi prihranki v pogodbeni dobi poplača. Po poteku pogodbenega obdobja vsi prihranki pri stroških za oskrbo z energijo ostanejo javnemu partnerju. Zasebni partner bo v času trajanja 15-letne koncesije zagotovil tudi upravljanje in vzdrževanje novo vgrajenih oziroma saniranih energetskih naprav in sistemov.

V občini Duplek bodo energetske prenovljeni trije objekti. To so OŠ Duplek, OŠ Duplek podružnica Žitečka vas in OŠ Korena. Z energetske prenovi bodo v OŠ Spodnji Duplek izvedeni naslednji ukrepi: izdelava fasade telovadnice in veznega hodnika, menjava stavbnega pohi-

štva telovadnice in veznega hodnika, toplotna izolacija podstrešja in menjava strehe nad telovadnico in veznim hodnikom, izdelava severne fasade šole, prenova ogrevalnega vira – vgradnja toplotne črpalke, energetska sanacija klimatov, prenova razsvetljave, vgradnja termostatskih ventilov in energetske upravljanje objekta. V OŠ Korena in OŠ Duplek podružnica Žitečka vas bodo izvedeni ukrepi prenove razsvetljave, prenove ogrevalnega sistema z vgradnjo toplotne črpalke, vgradnja termostatskih ventilov in energetske upravljanje objekta. Poleg navedenega bo v OŠ Žitečka vas izvedena še izolacija podstrešja. Vrednost prenove na vseh treh objektih je ocenjena na dober milijon evrov, od katerih bo Občina Duplek zagotovila slabih 44 tisoč evrov, preostanek pa predstavljajo nepovratna sredstva in sredstva zasebnega partnerja.

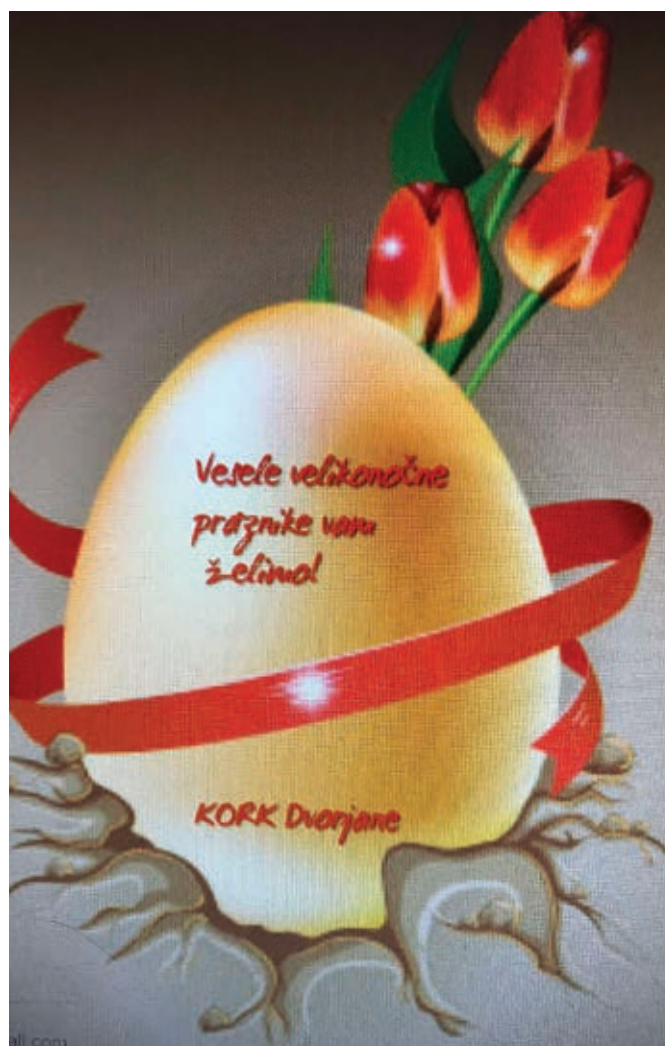
Terminski načrt izvedbe je zastavljen tako, da bo po potrditvi projektne dokumentacije in uvedbi v delo zasebni partner začel izvajanje del na večini objektov že aprila 2021, zaključek izvedbenih del pa je predviden do pričetka kurilne sezone.

Z izvedbo nameravane investicije bo zagotovljeno višje bivalno in delovno ugodje za vse uporabnike objektov, povečanje energetske učinkovitosti objektov, uvedba obnovljivih virov energije v objekte, vsi navedeni ukrepi pa bodo zagotovili nižjo rabo energije glede na obstoječe stanje.

Natalija Jakopec

Naj bodo trenutne razmere priložnost za preživljanje časa v družbi najbližjih in najdražjih. Ostanite zdravi in ostanite z nami.

PZV – preprosto za vas

DELO V NAŠIH AMBULANTAH IN CEPLJENJE

Za nami je že prva neprijetna obletnica prisotnosti bolezni covid-19 v Sloveniji, kar prinaša nove izzive tudi v naše ambulante.

Tako kot celoten svet se tudi v ambulantah družinske medicine v Spodnjem Dupleku srečujemo z novimi izzivi, ki jih je prinesel novi koronavirus. Med ljudmi prevladuje občutek, da je obremenitev naših ambulant v tem času manjša, zato smo se odločili, da javnosti predstavimo nekaj grobih števil, ki orišejo obseg našega dela.

V Spodnjem Dupleku imamo tri ambulante družinske medicine, ki nudijo zdravstveno oskrbo približno 4400 ljudem. Ob tem moramo omeniti, da je vpis za naše občane še vedno mogoč, saj zdravnica Mirjana Krepek, dr. med. spec., sprejema nove bolnike. V letu 2020 smo v ambulanti MEDIKUS, d. o. o., imeli 14.830 stikov z bolniki, kar znese povprečno dobrih 61 bolnikov na dan. V SAVA MED, d. o. o., ki obsega dve ambulanti, pa smo imeli v istem letu 17.667 stikov z bolniki, kar pomeni povprečno 73 bolnikov dnevno. Število pregledov se je v zadnjih letih povečalo, in sicer s 13.333 v letu 2018 in 14.431 v letu 2019 (MEDIKUS, d. o. o.). Podobna slika se razkrije tudi v ambulantah SAVA MED, d. o. o., saj je porast od leta 2019, ko smo pregledali skupaj 15.673 bolnikov, očiten. Ob vseh ostalih boleznih smo v letu 2020 imeli skupaj v vseh ambulantah tudi 1044 obravnav bolezni covid-19.

Žal virus ostaja med nami in posledično še vedno veljajo navodila Ministrstva za zdravje Republike Slovenije in NIJZ, ki jih moramo pri svojem delu upoštevati. Obvezno ostaja merjenje temperature, izpolnjevanje vprašalnika

o zdravstvenem stanju, razkuževanje rok in nošenje maske, pred vstopom v prostore ambulante pa je obvezna triaža bolnikov. Tako zdravnik najprej opravi pogovor z bolnikom po telefonu in ga nato v primeru nujnosti obiska naroči na pregled v svojo ambulanto. Pri zdravstvenem stanju, ki zahteva takojšnje ukrepanje, so bolniki pregledani še isti dan. Pred vhomom v ambulanto sta nameščena dva nabiralnika in zvonca, ki sta namenjena oddaji dokumentacije in naročilu stalne terapije ter kontrolnih napotnic. Cilj ukrepov je zagotoviti varno in kakovostno zdravstveno obravnavo vsem našim pacientom.

Poleg pomladi pa svetlo prihodnost nakazuje tudi cepljenje, ki poteka že od konca decembra lani. Prijave za cepljenje sprejemajo v zdravstvenem domu dr. Adolfa Drolca Maribor preko aplikacije <https://prizdravniku.si/#/vrsta/07883/475>, kjer se vnese podatke ZZZS, št. zavarovanja, datum rojstva, kontaktno mobilno telefonsko številko in elektronski naslov (ki pa ni obvezen), ali po telefonu 02/22 86 200 in elektronskem naslovu cepljenje.covid@zd-mb.si. Ob prijavi je potrebno obvezno navesti ime, priimek, datum rojstva in kontaktno telefonsko številko.

Kljub splošnemu strahu občanov pred cepljenjem v ambulantah družinske medicine v Spodnjem Dupleku podpiramo strokovne dokaze o učinkovitosti in varnosti cepiv, ki so trenutno na voljo v Sloveniji. Bodimo družbeno odgovorni!

*Kolektiv ambulant MEDIKUS, d. o. o.,
in SAVA MED, d. o. o.*

Dosegljivi smo po telefonu ali elektronski pošti (v času urnika ambulant):

Zdravnik asist. Klemen Pašič, dr. med. spec.: tel. 02/620 2480; e-mail: sprejem@medikus.si

Zdravnik doc. dr. Vojislav Ivetič, dr. med. spec.: tel. 02/620 2490; e-mail: sprejem@savamed.si

Zdravnica Mirjana Krepek, dr. med. spec.: tel. 02/620 2499; e-mail: sprejem4@savamed.si

Spletni strani: <http://savamed.si/> in <https://medikus.si/>

UPORABA BREŽIČNEGA OMREŽJA Z OZNAKO WiFi4EU

Že v decembrski številki Novic smo vas obvestili, da smo na šestih lokacijah vzpostavili uporabo brezžičnega Wi-Fi omrežja z oznako WiFi4EU. Dostop do brezplačnega interneta je omogočen na lokacijah: grad Vurberk, Kulturni dom Korena, Športna dvorana Duplek, Kulturni dom Spodnji Duplek, območje gramoznice in Kulturni dom Dvorjane. Na vseh teh lokacijah želimo obiskovalcem ponuditi preprosto uporabo brezplačnega interneta.

Uporabnik na mobilnem telefonu ali drugi napravi med razpoložljivimi omrežji na lokaciji izbere omrežje »WiFi4EU«, nakar se odpre spletni obrazec z emblemoma WiFi4EU in Občine Duplek, kjer uporabnik izbere možnost »Vstopite«. S tem je prijava opravljena in uporabnik lahko začne z uporabo brezplačnega interneta.

S programom WiFi4EU želimo obiskovalcem povsod na navedenih točkah omogočiti brezplačen brezžični dostop do interneta. Omrežje je popolnoma aktivno od začetka decembra in je na vseh lokacijah ustrezno označeno. Namestitev opreme in omrežja WiFi4EU je v naši občini izvedlo podjetje Telekom Slovenije, d. d.

Dejan Stanko

Lokacije brezplačnega interneta so označene z znakom WiFi4EU.

(Foto: Telekom Slovenije, d. d.)

PONOVNO ODPRTJE KRAJEVNEGA URADA

Obveščamo vas, da je začel Krajevni urad Duplek, 16. marca 2021 ponovno poslovati.

Glede na okrnjene kadrovske možnosti bo trenutno zagotovljeno poslovanje krajevnega urada le enkrat tedensko, in sicer ob torkih od 8:00 do 12:00 ter od 13:00 do 14:30.

Za dodatne informacije jih lahko pokličete v času uradnih ur na telefonsko številko (02) 681 41 71.

TEVE PTUJ
TEHNIČNI PREGLEDI

TRAKTORJEV IN
TRAKTORSKIH PRIKLOPNIKOV DO 3,5 T
NA TERENU

Vurberk pri Kulturnem domu
v torek, 6. 4. 2021 od 13. do 15. ure

02 787 10 30 | ptuj@teve-ptuj.si | www.teve-ptuj.si

3. NOVOLETNI SKOK V DRAVO

Plavanje 1. januarja v naši reki je zagotovo najboljši začetek novega leta.

Simbolno rekle pravi, da nisi pravi Slovenec, če ne prideš na Triglav. Lahko bi rekli tudi, da nisi pravi Štajerec, Korošec ali Prlek, če ne zaplavaš v Dravi. In mislimo, da ga ni boljšega dneva za to, kot je prvi dan v novem letu. Če na tak način več ljudi spozna svojo najbližjo reko, potem verjamemo, da jo bo tudi več ljudi spoštovalo in jo pred škodljivimi vplivi človeka bolj varovalo.

Tudi letos smo malce bolj pogumni ali po domače bolj nori po srcu že tretje leto zapored prvega januarja izvedli novoletno plavanje v nam najbližji reki. Letos sicer brez uradne prireditve na vurberški plaži v občini Duplek, a zato z istim zanosom na različnih lokacijah ob reki Dravi.

Dokazano je, da plavanje v nekaj stopinj hladi vodi (naša Drava je imela na letošnjega novega leta dan prijetnih 6 stopinj Celzija) prinaša številne prednosti za zdravje. Ker med drugim izboljšuje imunski sistem, lahko rečemo, da smo dobili s tem čisto pravo, naravno in domače cepivo.

V društvu Ohranimo naravo čisto smo veseli, da so se v svojih krajih novoletno osvežili tudi predstavniki Maribora in Radelj ob Dravi. Tako smo skupaj nadaljevali s tradicijo v več občinah ob Dravi. Če bo epidemija do tak-

Krajinski park Drava in Pohorje

Foto: Janko Petek

rat za nami, ponovimo vajo v večjem številu 1. januarja 2022 na uradni prireditvi pod našim lepim vurberškim gradom.

Borut Ludvik,

ŠO društvo Ohranimo naravo čisto

Plavalo se je na Štajerskem in Koroškem, družbo Prlekov pa pričakujemo v letu 2022.
Foto: Janko Petek

Osvežili smo se tudi člani društva Ohranimo naravo čisto.

Foto: Nina Šauperl

Le veselje naj nam
velika noč prinaša,
z njim pa ljubezen,
mir in
veliko jajce
zdravja!

LEPE PRAZNIKE!
KO RK KORENA

STARE VINSKE SORTE SE VRAČAJO

Na festivalu kar pet prejemnikov zlatih diplom iz občine Duplek

Samorodne vinske trte se vse bolj uveljavljajo kot fermentirane pijače: na Festivalu Jurka, Šmarnica, Klinton 2019 v Beltincih so podelili kar trideset zlatih diplom – od tega petim prejemnikom iz občine Duplek. Tovrstno ocenjevanje je edino v Sloveniji. Šmarnico so namreč pred nekaj leti ponovno priznali, a ne kot vino, temveč kot aromatizirano fermentirano pijačo. Vzorce so v Beltince poslali tudi letos.

Geza Farkaš – GEZA ima zasluge, da se samorodnice priznavajo kot aromatizirane fermentirane pijače.

Ernest Novak, univ. dipl. inž. agr., specialist za vinogradništvo, vinarstvo – KGZ Murska Sobota, je podal komentar strokovnega preverjanja fermentiranih pijač iz grozdja samorodnih trt: »Že drugo leto sta se pod organizacijo gospoda Farkaša iz Beltincev (»Geza se zeza«) izvajala zbiranje in s pomočjo Javne službe kmetijskega svetovanja Slovenije KGZ Murska Sobota strokovno ocenjevanje vzorcev fermentiranih pijač iz grozdja samorodnic iz Slovenije (Prekmurje, Štajerska, Dolenjska), Hrvaške in Madžarske. Zaradi covida-19 je bilo letošnje zbiranje vzorcev časovno zavlečeno, tako tudi fermentirane pijače niso bile v istem terminu preverjene – ocenjene. Prvi vzorci so prispeli že konec februarja, zadnji pa na začetku julija. Največ je bilo šmarnice, 59 vzorcev, rdeče zvrsti 27, gamejev 12, jurke 11, rdečkaste zvrsti 10 in devet vzorcev penečih pijač iz samorodnic. Na preverjanje so bili poslani še vzorci izabele, kvintona, R. OTHELLA. Nekaj vzorcev je bilo deklariranih kot samorodnice, vendar je prevladovala žlahtna nota vinskih sort grozdja.«

Za ocenjevanje smo uporabili dvajsettočkovni sistem, ki uradno velja za vina. Za zlato diplomu je bila potrebna ocena vsaj 16,80 točke. Takih vzorcev je bilo letos 21,5 %, lani 15,8 %. Več kot 16 točk je doseglo 121 vzorcev. Izločenih je bilo 14 vzorcev (8,6 %). Pri poimenovanju sort samorodnic obstaja za »enako« sorto tudi več sinonimov ali lokalnih imen. Tudi embalaža, v kateri se prinašajo vzorci fermentiranih pijač, odraža odnos pridelovalca do te pijače.

Ocena po videzu in vonju

Če komentiramo stanje vin na osnovi vizualne podobe, glede na barvo, je ta spekter barv odvisen od sorte ali kombinacije sort ter seveda tehnologije in časa trajanja maceracije. V prihodnje bi morali biti pri deklariranju fermentirane pijače natančnejši, ali gre za roze, rdečkasto ali rdečo pijačo, saj se to pri oceni barve upošteva. Kar se tiče vizualnega stanja bistrosti preverjenih vzorcev, je bila večina vzorcev primerno do kristalno bistra. Nekaj vzorcev je imelo usedlino beljakovinske motnosti, tudi vrelna motnost je bila prisotna. Ugotavljam je, da tam, kjer se z negovanjem ukvarjajo vinogradniki, ki so že ali še negujejo poleg samorodne žlahtno trto, glede bistrosti manj težav. Uporablja se tudi bentonit za stabilizacijo vina na termolabilne beljakovine. Pijače se tudi filtrirajo in originalno ustekleničijo.

Prvi Festival samorodnic v Beltincih – za omizjem Majda in Alojz Toplak ter Marija in Jože Trep

Foto: Sanja Šafran

Glede vonja smo na osnovi deklariranja pijače iskali tudi značilen vonj dotične sorte. Ta je bil pri nekaterih vzorcih sortno izrazit ali delno odkrit ali ga sploh nismo zaznali. Zaznali smo tudi prisotnost žlahtnih arom vinskih sort, s katero so hoteli dvigniti »šmarnični vonj«. Tudi uporaba žvepla vpliva na odkritost in zaznavo arome v fermentirani pijači. Največ pomanjkljivosti je bilo pri uporabi žvepla, saj so nekateri vzorci pijač izkazovali pomanjkanje žvepla, tako imenovano oksidacijo, ali so se začeli nagibati k oksidaciji, drugi so vsebovali preveliko količino prostega SO₂. Pri nekaj vzorcih smo zaznali tudi prisotnost nečistih vonjav, kar je posledica nenadzorovanega vrenja mošta, nečiste maceracije in neprimerne vzdrževanja lesenih posod. Tudi mošte iz grozdja fermentiranih pijač je treba po stiskanju po 12–36 urah razsluziti – pretočiti in dodati vrelni nastavek.

Največ točk za okus

Največ točk pa fermentirani pijači prinese ocena okusa ter njegove harmoničnosti in trajanja. Dobili smo tudi vzorce z izrazito grobo kislino, kar ni primerno. Če je kislina rahlo poudarjena, je to za šmarnico značilno, v primeru, da zaznamo pri pokušnji sladko-kisli okus, pa tudi ni optimalno. Z dosladkanjem mošta ali z zaustavitvijo

vrenja ni vedno primerno prikriti višje kisline, raje izvedimo v fazi mošta kemični razkis ali v fazi vrenja biološki razkis. Za ta postopka so že potrebne vinarske izkušnje.

Kot modni trend ali mogoče tržna niša je bilo tudi nekaj vzorcev fermentiranih pijač ne glede na barvo in z višjim preostankom nepovretega sladkorja (polsuho, polsladko). To ni zgodovinska, tradicionalna značilnost fermentiranih pijač iz grozdja samorodnic. Take pijače zahtevajo v fazi negovanja tudi večjo uporabo SO₂ ter higiensko neoporečno posodo in sterilno filtracijo. Nekaj je bilo tudi okusov po žveplovi starini, saj leseni sodi niso bili po konzerviranju dobro izprani – namakani. Konzerviranje lesene posode z ostankom vina in žveplanje s trakovi nista primerna postopka. Harmoničnost okusa, pri čemer te pri pokušnji pijače, ko jo »zadržiš« nekaj časa v ustni votlini, nič ne moti, je najvišja vrednota tudi fermentiranih pijač iz samorodnic. Pri jurki in izabeli je včasih težava z nizko kislino in taka pijača je mehka na okus, kar prav tako ni dobro.

Zlata priznanja za fermentirano alkoholno pijačo Foto: Franc Fras

Strokovna izkušnja organoleptičnega pregleda tolikšnega števila vzorcev različnih fermentiranih pijač lahko pomeni za Javno službo za kmetijsko svetovanje nadaljnje smernice strokovnega sodelovanja z vsemi zainteresiranimi pridelovalci fermentiranih pijač, ki izkažejo takšno zanimanje.

Potomka 400-letne žametne črnine z Lenta v Mariboru, ki so jo posadili ob 10. obletnici ustanovitve občine Duplek. Skrbnika sta TD Vurberk in grajski viničar Jožef Žižek. Foto: Franc Fras

Slavnostna podelitev priznanj v Dupleku

V izjavi za javnost 3. decembra 2020 smo v seznamu prejemnikov zlatih diplom lahko prebrali, da so bili trije prejemniki iz občine Duplek. Čestitke! Leto nazaj so bili med 30 prejemniki Karel Lamprecht, Jožef Trep, Vili Krepek in morda še kdo iz naše občine.

Slavnostna podelitev za prejemnike priznanj iz občine Duplek je potekala pri Trepovih v Spodnjem Dupleku, kjer je zlata priznanja našim občanom podelil Geza Farkaš osebno. Geza, ki sam zase rad pove, da je v prizadevanjih za uveljavljanje starih sort moralni zmagovalec, ima nedvomno vse zasluge, da so stare sorte spet spoštovane in se uspešno uveljavljajo kot fermentirane pijače v Sloveniji. Po letih prepovedi je bilo vložene precej truda v uspeh. Slavnostno podelitev pri Trepovih je opravil z velikim veseljem, saj – kot sam pravi – rad prihaja med stare prijatelje, k Mariji in Jožetu Trepu ter Majdi in Alojzu Toplaku. Prijateljstvo ga veže tudi na ansambel Fantje izpod Vurberka, s katerim je sodeloval na glasbeno-pevskem področju.

Udeleženci slavnostne podelitve zlatih priznanj za fermentirane alkoholne pijače iz mešanega grozdja in jurke pri Trepovih v Sp. Dupleku Foto: Franc Fras

Inovativni podjetnik, sicer pevec in humorist Geza Farkaš – GEZA, je ob tej priložnosti povedal, da v prizadevanjih za stare sorte glavni pomen dajejo kakovosti in manj količini. Prvi vseslovenski festival pijač iz samorodnic je dobro uspel, množični obisk in odzivi javnosti to potrjujejo. S pomočjo društva ljubiteljev samorodnic, ki združuje »brajdaše«, se zanimanje širi in dejavnost intenzivira. Stare sorte, ki se pri nas negujejo, so šmarnica, otela, klinton, bakuš, gemaj, izabela, jurka ... Omenil je tudi dober vzgled iz sosednje Avstrije (Burgenland), kjer uspešno gojijo stare domače sorte in tako ohranjajo svojo regionalno kulturo.

Pri ocenjevanju oziroma na Festivalu samorodnic v Beltingih kot partner sodeluje tudi glasbeno društvo Fantje izpod Vurberka, ki organizacijsko pokriva svojo domačo občino Duplek in sosednje občine Starše, Lovrenc in Miklavž na Dravskem polju, Ptuj z okolico, Dravsko-Ptujsko polje in predel Slovenskih goric.

Franc Fras

TUDI S SAMORODNICAMI MORAMO RAVNATI VESTNO IN STROKOVNO

Šmarnica priznana kot aromatizirana fermentirana alkoholna pijača

Ob domačem jabolčniku so bile šmarnica in druge stare sorte nekoč najpogostejša pijača na slovenskih kmetijah, ker je bilo manj sortnih in mešanih belih ali rdečih vin. Pozneje se je stanje spremenilo, šmarnico so zaradi vsebnosti metilnega alkohola, ki naj bi povzročal slepoto in duševne motnje, prepovedali. Sedaj je šmarnica ponovno priznana kot aromatizirana fermentirana alkoholna pijača. Glavna značilnost šmarnice je visoka odpornost proti boleznim in pozebi, hkrati gre za zelo aromatično pijačo. Jagode se rade osipajo, pri predelavi pa se priporoča specljanje – ločitev jagod od pecljev. Šmarnica ne potrebuje škropljenja!

Že ob postavitvi brajdnega nasada, oskrbi ter nadzoru in evidentiranem varstvu pred boleznimi in škodljivci se začne pot do dobre kakovosti grozdja. Na grozdju samorodnic v kritičnih – vlažnih letih, kot je bilo tudi lansko poletje, prihaja do okužb jagod ali delov grozdov s peronosporo.

Letos je v veliki meri prisotna tudi »nova bolezen« črna gniloba, oidij pa je na nekaterih občutljivih samorodnicah že vsakoletni pojav. Tudi kapi – odmiranje lesa samorodne trte – so že dve desetletji prisotne. Kar se tiče škodljivcev, je samorodna trta občutljiva na listno obliko trsne uši. Pojavlja se tudi ameriški škržat, in sicer kot prenašalec zlate trsne rumenice, ki lahko uniči brajdne nasade. V vlažnih letih in na lokacijah z visoko talno vlago ali neprepustno plastjo se pojavljajo fiziološke motnje na listih zaradi prekomerne vlage v območju korenin. Gojenje samorodnih trt ter predelava grozdja in nega mošta ter fermentirane pijače zahtevajo od pridelovalcev vsako leto več strokovnega znanja in potrebo po izobraževanju.

Pogoji za promet s pijačo iz samorodnic

Ne bo odveč, če si osvežimo pogoje za promet s fermentirano pijačo iz samorodnic:

- registrirana dopolnilna dejavnost na kmetiji na temelju 18. točke 1. odstavka 10. člena Uredbe o dopolnilnih dejavnostih na kmetiji (Uradni list RS, št. 54/14);
- proizvodnja drugih fermentiranih pijač, sadnih vin, medice in peneče medice (SKD 11.030 Proizvodnja sadnih vin in podobnih fermentiranih pijač);
- na temelju tolmačenja v zvezi s SKD 11.030 je SURS (kot pristojni organ) odgovoril, da pod to šifro spada tudi proizvodnja fermentiranih nežganih pijač iz drugih sadežev;
- vrisan GERK z vrsto rabe – 1240 Ostali trajni nasadi, kar pomeni, da ta GERK ni vpisan v Register pridelovalcev grozdja in vina kot vinograd;
- pijačo je treba označiti v skladu s Pravilnikom o predpakiranih izdelkih; nadzor nad označevanjem opravijo inšpektorji URSVHVVR, na etiketi ne sme biti naveden izraz VINO;
- v skladu z zakonom o trošarinah je treba FURS-u plačati trošarino.

Fermentirane pijače iz grozdja nežlahtne vinske trte ne smemo poimenovati kot vino, saj je vino produkt alkoholnega vrenja žlahtne vinske trte.

Franc Fras

REGIONALNA RAZVOJNA AGENCIJA ZA PODRAVJE – MARIBOR

Med ustanoviteljicami je tudi Občina Duplek.

Mariborska razvojna agencija se je ob dolgoletnih prizadevanjih in po 27 letih obstoja ob podpori vseh šestih občin ustanoviteljic v januarju preoblikovala in preimenovala v Regionalno razvojno agencijo za Podravje – Maribor, krajše RRA Podravje – Maribor.

Ob preoblikovanju je agencija reorganizirala in razširila svoje delovanje na področje turizma, s priključitvijo Štajerskega tehnološkega parka pa tudi na področje raziskav, razvoja in inovacij.

Agencija sedaj deluje v okviru na novo oblikovanih štirih organizacijskih enot in Splošne službe.

Nova celostna grafična podoba agencije izhaja iz kroga, ki simbolizira celoto, kroženje, sodelovanje, povezovanje, širjenje znanj in ciljev, pa tudi gospodarstvo, delovanje in razvoj v regiji. Prav tako pa nova podoba vsebuje in združuje elemente regije: reko Dravo, Dravsko-Ptujsko polje, Pohorje, Kozjak, Slovenske gorice in Haloze, saj RRA Podravje – Maribor deluje in nudi podporo v vseh občinah na področju celotne podravske regije.

Ob spremembi celostne grafične podobe je agencija vzpostavila tudi novo, sodobnejšo spletno stran www.rra-podravje.si, ki nudi celovite informacije partnerjem, deležnikom, občinam, podjetjem in ostalim.

RRA Podravje – Maribor kot osrednja razvojna agencija v podravski regiji skupaj s partnerskimi institucijami predstavlja najpomembnejši člen za razvoj vseh 41 občin v regiji, saj nudi podporo občinam na področju regionalnega razvoja, mednarodnega sodelovanja, podjetništva, raziskav, razvoja, inovacij in turizma.

Spodbuja potenciale podravske regije ter načrtuje, koordinira in usklajuje njen trajnostni razvoj.

Z inovativnimi projekti in vrhunskim znanjem ter regijskim in medregijskim povezovanjem povečuje konkurenčnost podravske regije, dviguje kakovost življenja prebivalcev ter njihovo blaginjo. Agencija stremi k temu, da bo s sodelovanjem in povezovanjem ključnih deležnikov in institucij v regiji povečala konkurenčnost podravske regije, ki bo tako usmerjena k razvoju za preboj med najbolj razvite regije.

Ob preoblikovanju in preimenovanju se je spremenila tudi sestava sveta zavoda agencije. Svet zavoda bo sedaj sestavljalo 6 članov. Nova sestava sveta zavoda RRA Podravje – Maribor bo imenovana do sredine aprila.

RRA Podravje – Maribor je spremembe ob preoblikovanju predstavila tudi na novinarski konferenci v januarju, kjer so tako predstavniki občin ustanoviteljic in predsednica sveta zavoda kot tudi direktor RRA Podravje – Maribor izrazili zadovoljstvo, da so se po dolgoletnih prizadevanjih uredili ustanoviteljski deleži med občinami. Hkrati z vsemi spremembami pa je agencija dobila priložnost za nov razvoj, nove dimenzije in nove zgodbe.

*Nives Roter,
Odnosi z javnostmi
(e-naslov: nives.rotter@rra-podravje.si,
tel. 051 602 857)*

Na fotografiji od leve proti desni: Uroš Rozman, direktor RRA Podravje - Maribor, Aleksander Saša Arsenovič, župan MOM, dr. Marko Soršak, župan Občine Hoče - Slivnica, Neva Pipan, predsednica Sveta zavoda

ČISTILNA AKCIJA TUDI LETOS MALO DRUGAČE

V občini je dovolj možnosti za pravilno odlaganje odpadkov.

Čistilna akcija je organizirano skupno čiščenje odpadkov z divjih odlagališč in mest, kjer se odpadki ne bi smeli nahajati. Žal nam tudi letos ukrepi niso dovolili, da bi lahko v večjem organiziranem obsegu izvedli čistilno akcijo, saj so še vedno v veljavi omejitve zaradi preprečevanja širjenja okužb z novim koronavirusom. Tako je na območju celotne Slovenije začasno prepovedano zbiranje več kot deset ljudi. S tem zagotavljamo varnost državljanov in izboljšujemo epidemiološko stanje v Sloveniji.

S čistilno akcijo še dodatno poskrbimo za urejenost in čistočo okolja. V čistilnih akcijah zbrani odpadki so potem pravilno razvrščeni glede na vrsto odpadka. Kot se kaže v praksi, pa divja odlagališča še vedno predstavljajo velik problem. Veliko je tudi odpadkov, odvrženih v naravo, kljub vsem opozorilom in predpisanim kaznim. Na žalost še vedno opažamo, da ljudje na obrobje gozda običajno odlagajo kosovne komunalne odpadke, papir, karton, plastiko, oblačila ... Smo pa veseli, da ne gre za večja odlagališča, kot so bila včasih, temveč bolj za posamične primere, čeprav imajo občani precej možnosti za pravilno odlaganje.

V občini Duplek namreč opažamo tudi neustrezno ravnanje občank in občanov pri odlaganju odpadkov, kar nas lahko udari po denarnici in je še zlasti v času epidemije posebej ogrožajoče za okolje in zdravje ljudi. Tako se velikokrat zgodi, da se v zabojnikih za mešane odpadke znajdejo odpadki, ki bi jih morali uporabniki oddati ločeno. Neustrezni odpadki se znajdejo tudi v zabojnikih za ločeno zbiranje. Ločujmo, skrbimo za urejenost narave in bodimo vzgled svojim sokrajanom. Ravnajmo odgovorno, saj v naravi nismo sami.

Možnosti za pravilno odlaganje odpadkov na mesta, ki so temu namenjena, pa imamo več kot dovolj. Tako je zbirni center v naši občini odprt štirikrat tedensko, in sicer ob naslednjih urah:

- letni delovni čas (april–oktober): v ponedeljek 11:00–18:00, v sredo 11:00–18:00, v petek 11:00–18:00 in v soboto 08:00–13:00;
- zimski delovni čas (november–marec): v ponedeljek 9:30–16:30, v sredo 9:30–16:30, v petek 9:30–16:30 in v soboto 08:00–13:00.

Zavedamo se, da prostovoljske čistilne akcije kljub mnogim pozitivnim učinkom problematike divjih odlagališč ne morejo trajno rešiti. Tudi če bi akcijo nenehno ponavljali, bi problem ostajal. Odpadki bi se vedno znova kopičili, zato je potrebno začeti delati na tem, da do nelegalnega odlaganja sploh ne bi prihajalo. Če bomo vsi skupaj skrbeli za to, da odpadki ne končajo v naravi, morda nekoč v prihodnosti čistilne akcije sploh ne bodo več potrebne.

Dejan Stanko

Divja odlagališča

Foto: Režijski obrat

NADALJEVANJE GRADNJE VISOKOVODNIH NASIPOV

Za obrambo pred visokimi vodami Žitečkega (Dupleškega) potoka v Spodnjem Dupleku

Z izgradnjo visokovodnega nasipa od Vurberka do Zgornjega Dupleka ob reki Dravi, ki se je zaključila v letu 2015 in v okviru katere je bil zgrajen 5,6 km dolg visokovodni nasip na levem bregu Drave, je bila na večjemu delu občine Duplek dosežena poplavna varnost pred visokimi vodami reke Drave. Ob gradnji nasipa se je izvedla tudi regulacija izlivnega odseka Mlinskega (Dupleškega) potoka, kjer se je izlivni odsek struge prestavil in po novem poteka ob nasipu ter se na koncu nasipa usmeri proti Dravi.

Kljub temu je del urbanega območja v naselju Sp. Duplek še vedno ogrožen ob visokih vodah pritokov reke Drave. Najbolj so problematična območja naselij ob Žitečkem (Dupleškem) potoku, Korenskem potoku in Ciglenškem potoku. Obravnavani odseki pritokov Drave so bili v preteklosti že nekajkrat regulirani. Začetki urejanja segajo v sredino petdesetih let prejšnjega stoletja, regulacija oz. dela pa so se nato izvajala etapno nekje do začetka osemdesetih. Dupleški in Ciglenški potok sta bila regulirana na visoke vode z desetletno povratno dobo, Korenski pa na petindvajsetletne visoke vode. Zadnja večja vzdrževalna dela so se izvajala v letu 2013, in sicer so se na Dupleškem potoku čistile naplavine iz struge na odseku gorvodno od bencinske črpalke v dolžini 340 m, na Korenskem potoku so se izvajala sanacijska dela gorvodno od izliva v Dupleški potok v dolžini 995 m, na Ciglenškem pa se je izvajala interventna odstranitev naplavin v bližini objekta Dvorjane 3a v dolžini pribl. 150 m.

Za izboljšanje poplavne varnosti na obravnavanem območju je bila v lanskem letu izdelana projektna dokumentacija za izboljšanje poplavne varnosti občine Duplek z izgradnjo visokovodnih nasipov in zidov za obrambo pred visokimi vodami Dupleškega (Žitečkega) potoka na dolžini pribl. 1,5 km na območju Sp. Dupleka, in sicer kot del večjega državnega projekta z nazivom »Zagotovitev poplavne varnosti porečja Drave – Ptujška Drava«, za katerega je Služba Vlade RS za razvoj in evropsko kohezij-sko politiko izdala odločitev o finančni podpori.

Kot zaščita v spodnjem delu je predvidena gradnja desnobrežnega zidu dolvodno od državne regionalne ceste R3-710/1292 Maribor–Vurberk–Ptuj ob novem bloku v Sp. Dupleku v dolžini 186 m, ki se zaključi pri brvi čez Žitečki potok. Visokovodni zidovi bi se gradili po kampadah dolžine 4 m, peta zidu in zid pa bi se armirala. Predvideno je, da bi se zid gradil iz lomljenca debeline 20–40 cm v betonu in da bo obložen z avtohtonim kamnom. Peta zidu se bo zasula s prodno-peščenim nanosom, okolica zidu pa se bo po končanih delih humusirala in zatravila. Ob zidovih se bodo zasadile popenjalke na razdalji 2,5 m. Ob Žitečkem potoku se bo gorvodno od državne regionalne ceste R3-710/1292 Maribor–Vurberk–Ptuj v dolžini 891 m zgradil desnobrežni nasip iz zemeljskega materiala s širino krone nasipa 2,5 m in obojestranskim naklonom brežine 1 : 2. Po končanem vgrajevanju in finem planiranju se bo nasip humusiralo in zatravilo. V času gradnje je predvidena tako izvedba začasnih dostopnih poti do gradbišča inčasno odlagališče materiala kot tudi izvedba dostopnih poti do zemljišč na drugi strani potoka, ki bi kasneje služile vzdrževanju struge

Hidrološko-hidravlična študija, karte poplavne nevarnosti in razredov poplavne nevarnosti v občini Duplek, št. elaborata 3377/12, VGB Maribor, d. o. o., 2013

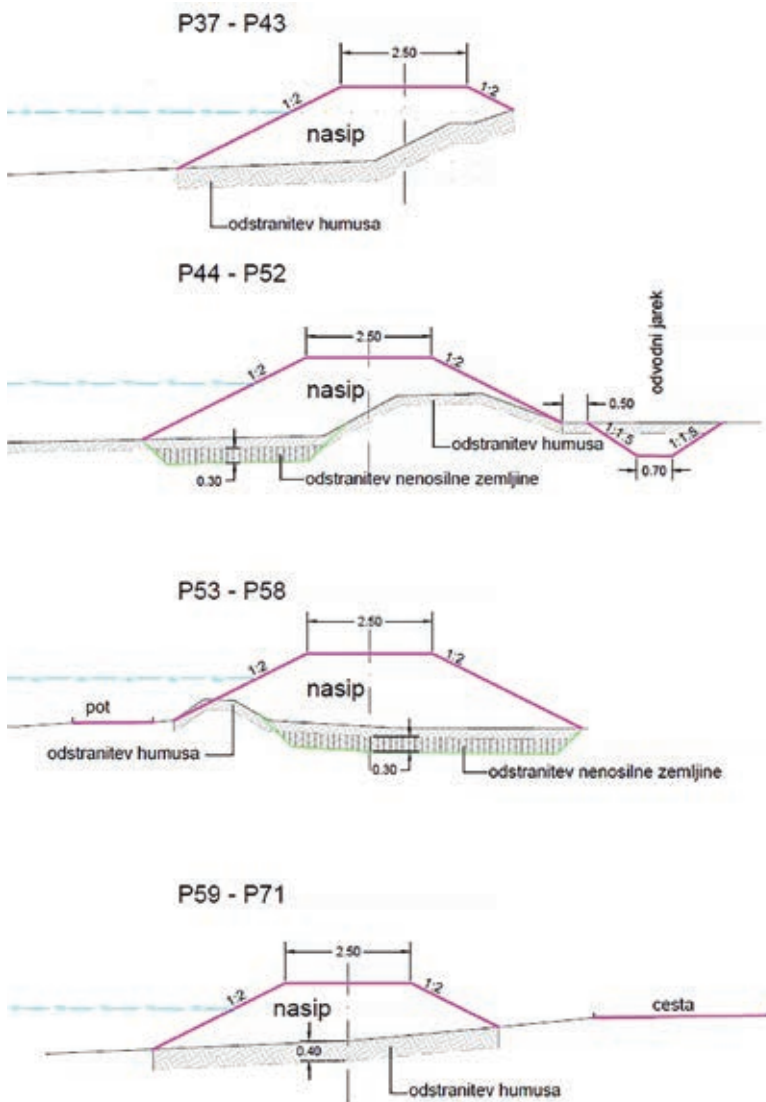
potoka. Predvideno je, da bi se na izlivnem odseku Kopenskega potoka na dolžini 315 m izvedlo v času gradnje nasipov tudi čiščenje struge Žitečkega potoka.

Začetek gradnje v letu 2022

Ministrstvo za okolje in prostor, Direkcija RS za vode, ki je nosilec izvedbe projekta, za katerega so, kot že zapisano, zagotovljena EU kohezijska sredstva, je konec lanskega leta opravilo cenitev zemljišč, potrebnih za gradnjo, in v začetku letošnjega leta pristopilo k pridobivanju oz. odkupom potrebnih zemljišč za namen gradnje, kar je osnova za kasnejšo pridobitev gradbenega dovoljenja. Začetek izvedbe protipoplavnih ukrepov je sicer načrtovan za leto 2022, čas izvedbe gradbenih del pa je ocenjen na približno 15 mesecev. Projekt bo predvidoma končan v letu 2023, kar je prav tako pogoj za črpanje EU kohezijskih sredstev. Navedene ureditve bodo bistveno zmanjšale poplavno ogroženost stanovanjskih in drugih objektov, ki ležijo v bližini levih pritokov Drave v Sp. Dupleku.

Seveda pa je pogoj za izvedbo uspešna in predvsem pravočasna pridobitev potrebnih zemljišč, ki so večinsko v zasebni lasti.

»Država je potrdila finančno podporo projektu zagotovitve poplavne varnosti porečja Drave od elektrarne Mariborski otok do jezua Markovci. Investicija je vredna nekaj manj kot 15 milijonov evrov, od tega bo Evropski sklad za regionalni razvoj prispeval dobrih 11,4 milijona evrov. Lokalne skupnosti projekt pozdravljajo, ob tem pa si želijo tudi systemskega rednega vzdrževanja stare struge reke, kar naj bi občutno povečalo poplavno varnost. Po prvem velikem projektu zagotovitve poplavne varnosti ob Dravi, ki je bil posledica velikih poplav leta 2012, se zdaj začena drugi. Gre za zaščito še ogroženih urba-

Karakteristični prečni profili (DGD št. 3949/19 VGB Maribor)

Karta poplavne varnosti po izvedbi nasipov in zaščitnih zidov v Sp. Dupleku VGB Maribor, d. o. o.

Levo – most na Dupleškem potoku čez državno regionalno cesto; desno – Dupleški potok dolvodno (Vir: VGP DRAVA Ptuj, 1. 9. 2014)

nih območij. Delalo se bo na območju od Mariborskega otoka pa vse do jezua Markovci. Uredilo bi se naj območje Žitečkega potoka v Sp. Dupleku, ki se izliva v Dravo in je v preteklosti ob visokih vodah redno poplavljal središče Dupleka, ki je že zaščiten s protipoplavnim nasipom. Pri tem projektu pa zaradi namembnosti kohezijskih sredstev posegi v strugo niso predvideni. Gre namreč za

projekt zaščite urbanih območij pred visokimi vodami, s katerim bi se zaščitilo na območju celotnega projekta od elektrarne Mariborski otok do jezua Markovci kar 290 objektov in 1130 prebivalcev,« je za Radio Maribor julija lansko leto podala izjavo vodja projekta na Direkciji za vode Nevenka Colnarič.

Marjan Topič

ODPADKI NE SODIJO V KANALIZACIJO

Zaradi neustreznih odplak so pogoste zamašitve kanalizacije.

Odpadna voda odteka oziroma se odvaja po sistemu kanalov pod zemljo in dokler je tam, nas kaj dosti ne zanima, kaj vse odvajamo vanjo. Na to pomislimo šele, ko se pojavijo težave, ki jih opazimo, kot so zalivanje kleti, zamašene cevi ali razlivanje odpadne vode iz jaškov po dvoriščih in utrjenih površinah.

Odpadna voda se preko kanalizacijskega sistema občine Duplek, na katerem je kar nekaj črpališč, odvaja v centralno čistilno napravo Maribor v Dogošah. Zaradi tega so potrebna črpališča, ki tlačijo vso odpadno vodo do čistilne naprave.

V zadnjem času ugotavljamo, da se na črpališčih (pre) pogosto pojavljajo zamašitve. Vzrok je venomer isti – neustrezne odplake v kanalizaciji. Najpogosteje se to zgodi ob slabem vremenu, ko skozi pokrove in vtoke dotekajo v kanalizacijo še dodatne količine padavinske vode. Kanalizacijske cevi se tedaj hitro napolnijo, voda pa spere vso nesnago, ki je v kanalizacijo odvržena.

V odtok in kanalizacijski sistem ne sodijo:

- odpadna olja in naftni derivati, saj so to biološko težko razgradljive ali nerazgradljive snovi, ki se na čistilni napravi ne razgradijo in povzročajo obremenitev za odvodnike;
- gradbeni odpadki, kot so različni gradbeni ostanki, malta, cement, deske in opažni elementi, ker zmanjšujejo prevodnost kanalov;
- barve, topila, dezinfekcijska sredstva, kisline, lugji, fitofarmacevtska sredstva in zdravila, ker vsebujejo težko razgradljive in strupene snovi, ki povzročajo motnje ali celo prekinitev delovanja biološkega dela čistilne naprave in zastropitev živih organizmov v odvodnikih;

- trdni odpadki, kot so nogavice, čistilna volna, kosi tekstila, drobni plastični predmeti, papir in embalaža, ker pri obratovanju črpališč povzročajo mehanske poškodbe;
- organski odpadki, kot so ostanki hrane iz gospodinjstev ali obratov za pripravo hrane, ker povečujejo obremenitev odpadne vode in količino usedlin, ki pospešujejo gnitje v kanalu in s tem povzročajo neprijetne vonjave, poleg tega pa so organski odpadki vaba in hranilo za glodavce, ki se zato lahko prekomerno razmnožujejo;
- različni organski odpadki, kot so pokošena trava, plevel z vrtov ali celo deli živalskih trupel, ker povzročajo manjšo prevodnost ali kar zamašitev kanalov.

Foto: Nigrad, k. p., d. o. o. (odpadna plastika v črpališčih naše občine)

Kaj povzroča okvare črpalk

Vzroki za zamašitve in okvare črpalk so najrazličnejši in včasih prav zanimivi. V rotor črpalke se zaplete različen tekstil, zato se črpalke zamašijo in posledično ne delujejo več. Krpice in vlažilni robčki za nego dojenčka, kozmetični robčki ipd. so namreč narejeni iz materiala, ki se ne raztrga in ne razpade v vodi. Logično je, da ti odpadki sodijo v zabojnik za mešane odpadke in ne v kanalizacijo. Iz rotorja črpalk smo potegnili že veliko kep takšnih

tekstilnih robčkov in brisač, zataknil pa se je tudi kak bolj nenavaden predmet, ki v kanalizacijski sistem vsekakor ne sodi, kot so hlačne nogavice, najlonske vrečke, embalažna ovojna folija in celo svinjske kože! Vsi ti odpadki povzročajo nepravilno delovanje sistema odvajanja odpadnih vod in posledično dražijo sistem odvajanja zaradi dodatnih intervencijskih čiščenj, napak in okvar. Zato pozivamo vse uporabnike javne kanalizacija, da vlažilne robčke, kozmetične robčke in tekstil ter seveda tako plastenke kot tudi druge kosovne odpadke odlagajo v zabojnik za odpadke in jih ne odvajajo v kanalizacijo.

Foto: Nigrad, k. p., d. o. o. (zamašene in poškodovane črpalke naših črpališč)

Ostanke hrane ne mečemo v kanalizacijo

V kanalizacijo ne sodijo niti razni ostanke hrane, saj se z njo hranijo ščurki in podgane. Več kot je hrane v kanalizaciji, hitreje se razmnožujejo. Ti insekti in glodavci, o katerih vsi govorimo z odporom, so zelo prilagodljivi. Zadržujejo se v stranskih rovih, kjer ni dosti vode, še posebej, če imajo v bližini na razpolago dovolj hrane. Nauk te zgodbe je, da ostanke hrane sodijo v posodo za biološke odpadke oziroma na kompostnik, ne pa v WC školjke in kanalizacijske odtoke. Prav tako v kanalizacijo ne

sodijo ostanki maščob, saj ko se te ohladijo, se prilepijo tudi na tekstilne in ostale odpadke, nepravilno odvržene v kanalizacijo, s čimer ovirajo pretoke, mašijo dušilke in se lepijo na stene kanalizacijske cevi. Preseki cevi se tako zmanjšajo in nekega dne se (največkrat hišni) odtok zamaši. Za nastalo težavo ni kriv slab graditelj, temveč malomaren uporabnik.

V letošnjem letu smo bili celo priča poskusu namernega poškodovanja kanalizacijskih črpališč in posledično zamašitvi celotnega kanalizacijskega sistema. Upravljavec kanalizacijskega sistema v naši občini, podjetje Nigrad, k. p., d. o. o., nas je obvestilo, da je v začetku letošnjega leta nekdo namenoma preusmeril vodotok potoka v kanalizacijski sistem z namenom poškodovanja črpališč in zamašitve celotnega kanalizacijskega sistema. Takšno in podobno objestno početje škoduje vsem nam, zato bomo za to dejanje podali organom pregona ovadbo proti neznanemu storilcu.

Foto: Nigrad, k. p., d. o. o. (zlonamerna preusmeritev vodotoka v kanalizacijski sistem)

Foto: Nigrad, k. p., d. o. o. (zlonamerna preusmeritev vodotoka v kanalizacijski sistem)

Zaradi vsega navedenega pozivamo uporabnike in občane, da opustijo navado odvajanja odpadkov v kanalizacijo in za oddajo odpadkov uporabljajo sistem ločevanja, pozivamo pa jih seveda tudi, da za javno komunalno infrastrukturo skrbijo v skupno dobro.

Marjan Topič

KAKŠEN JE VAŠ PRISPEVEK K ONESNAŽENJU ZRAKA

Z majhnimi spremembami svojih navad in ravnanj lahko vsak prispeva k boljši kakovosti zraka.

Zrak v Sloveniji je prekomerno onesnažen predvsem z delci PM10 pozimi in prizemnim ozonom poleti, narašča tudi onesnaženost zraka z benzo(a)pirenom (BaP), ki je rakotvoren, zato je še kako pomembno zavedanje, da s svojim ravnanjem občutno vplivamo na okolje in svoje zdravje.

Kurilna sezona se je prevesila v zadnjo tretjino, zato nas vremensko hladni dnevi in potreba po ogrevanju še ne presenečata. Čeprav je letošnja kurilno sezono zaradi posebnih razmer (manj prometa) nekoliko bolj sprejemljiv zunanji zrak, se še vedno najdejo posamezniki, ki kurijo nepravilno ali z materiali, ki ne sodijo v peč.

Nad vse zdravju škodljivo je kurjenje različnih odpadnih materialov, ki ne škodujejo samo naravnemu okolju, saj se toksične snovi usedajo na tla in na rastline (toksična voda in hrana), ampak tudi neposredno zdravju nas samih in bližnjih sosedov (dihanje). Nenazadnje tako početje škodi kurilni napravi, saj so toksične tudi saje in pepel, s katerim smo v stiku.

Kaj sodi v peč in kaj ne

Nekateri ob kurjenju sploh ne razmišljajo, kaj sodi v peč in kaj ne, zato moramo ponovno opozoriti na to, da so naslednji materiali še posebej nevarni za zdravje in nikakor ne sodijo v peč:

- embalaža, papir, predvsem plastificiran ali voskan, tetrapaki;
- obdelan les (barvan, lakiran, drugače kemično obdelan), iverne plošče;
- plastika, guma;
- tekstil, usnje, umetno usnje;
- gospodinjski, organski odpadki in zeleni obrez;
- drugi gorljivi odpadki (plenice, vložki, tamponi ...);
- odpadna maščoba, olje, motorno olje;
- nevarni odpadki (zdravila, barve, silikoni, čistila, baterije ...);
- vlažen, strohnjen les.

Dim in pepel, ki nastajata pri kurjenju teh materialov, vsebujeta veliko strupenih snovi, vlažen les veliko bolj onesnažuje okolje kot suh, porabimo pa ga občutno več, saj se energija porablja za izhlapevanje vode.

Vse naštetje materiale lahko dostavite v zbirni center/režijski obrat (obratovalni čas: <https://www.duplek.si/objava/120438>), kjer se odpadki prevzamejo brezplačno. V centru bodo poskrbeli za ločeno in varno zbiranje, nikakor pa jih ne odlagajte v naravno okolje, saj za razkroj potrebujejo desetletja, ostanki pa so škodljivi in se odlagajo v zemljo in podtalnico.

Kurjenje doma v kurilnih napravah

Pri kurjenju doma v malih kurilnih napravah na les kurite le primerno suh les. Tudi pri kurjenju naravnega lesa nastaja cela vrsta škodljivih snovi. Med njimi so: prašni delci (PM10), ogljikov monoksid (CO), nemetanske hlapne organske spojine (NMVOC), težke kovine, policiklični aromatski ogljikovodiki (PAH) – med njimi tudi benzo(a)piren in obstojna organska onesnaževala (POPs) – med njimi tudi dioksini (vir: spletna stran MOP).

Z rednim vzdrževanjem in pravilno uporabo kurilnih naprav ter uporabo suhega lesa lahko izpuste prašnih delcev in drugih škodljivih snovi zelo zmanjšate.

Novejše kurilne naprave na lesno biomaso onesnažujejo zrak precej manj kot zastarele kurilne naprave. Na Eko skladu so na voljo subvencije za okolju prijazne naložbe v ogrevanje in prezračevanje. Subvencije za prejemnike redne denarne pomoči ali varstvenega dodatka, ki so upravičeni do 100-odstotne subvencije za strošek nakupa okolju prijaznejše kurilne naprave na lesno biomaso, so trenutno sicer že zaprte in se nanje v tem trenutku ni mogoče prijaviti.

Za ostale državljanke znaša višina nepovratne finančne spodbude od 50 % do 60 % priznanih stroškov naložbe za zamenjavo stare kurilne naprave z novo kurilno napravo na lesno biomaso ter 20 % za nakup nove kurilne naprave na lesno biomaso (prva vgradnja, ki ne zamenjuje stare kurilne naprave). Za zamenjavo stare kurilne naprave z novo toplotno črpalko znaša višina nepovratne finančne spodbude od 40 % do 50 % priznanih stroškov naložbe ter 20 % za nakup nove toplotne črpalke (prva vgradnja, ki ne zamenjuje stare kurilne naprave) (vir: spletna stran MOP).

Informacije: Eko sklad (vsak ponedeljek, sredo in petek med 12. in 14. uro na telefonski številki 01 241 48 20).

Določene subvencije so pogojene s sprejemom Odloka o načrtu za kakovost zraka, ki jih na podlagi podatkov o kakovosti zraka na določenem območju sprejema država, in omogočajo nekoliko višja finančna sredstva. Ne glede na to je zamenjava kurilne naprave na daljši rok ekonomična, saj nove naprave nudijo večji izkoristek in s tem prihranke pri gorivu, prav tako pa veliko pripomorejo k ohranjanju kakovosti zdravega bivalnega okolja.

Torej: tako na prostem kot v kurilnih napravah ni dovoljeno kuriti odpadkov, saj je to nevarno dejanje za vaše zdravje in okolje.

Irena Kozar
Skupna občinska uprava
Skupna služba za varstvo okolja

OBCESTNI SVET

Na temelju Zakona o javnih cestah, Statuta Občine Duplek, se izvajajo vsa dela na občinski cestni infrastrukturi v občini.

Vsa pripadajoča dela v območju občinskih cest je treba izvajati izključno na območju zemljišč, ki so v lasti Občine Duplek oziroma predstavljajo grajeno javno dobro.

V skladu z Odlokom o občinskih cestah sta zaradi preprečitve škodljivih vplivov ter posegov v prostor na ali ob cestah promet ter raba prostora omejena, ne glede na lastništvo zemljišča.

Občinska uprava po potrebi izda soglasje, če s posegom ali deli v varovalnem pasu niso prizadeti interesi varovanja občinske infrastrukture. Varovalni pas se meri od zunanega roba cestnega sveta in je na vsako stran javnih poti horizontalno širok 6 metrov oziroma 8 metrov na lokalnih cestah.

Varovalni pas je treba vzdrževati tako, da omogoča vsem udeležencem varno odvijanje prometa na občinski cestni infrastrukturi.

Urejen obcestni svet, lokalna cesta Ciglenca Foto: Stanko Grajfoner

Stanko Grajfoner

PROJEKT DUPEŠKA ČMRLJICA

V društvu Ohranimo naravo čisto smo v februarju izdelali 20 gnezdilnic za čmrlje.

Čmrlji so izvrstni oprashaalci, ki so v senci čebel pogosto prezrti in o katerih pravzaprav vemo zelo malo. A prav je, da spoznamo tudi njih.

Čmrlji so dejavni in lahko letajo tudi pri nizkih temperaturah (nižjih od pet stopinj Celzija), v vetru in dežju (to je še zlasti pomembno spomladi za oprashaevanje zgodaj cvetočih rastlin in rastlin, ki so razširjene na območjih z višjo nadmorsko višino).

Večina vrst je dejavnih od zgodnjega jutra do poznega večera. Čmrlji imajo v primerjavi s čebelo daljši jeziček, zato bolje oprashaajo cvetove, ki imajo medovnike skrite globoko v cvetu. Zaradi dobre odlačenosti so zelo dobri prenašalci cvetnega prahu. Za čmrlje je značilno močno stresanje cvetov, kar poveča sproščanje cvetnega prahu in izboljšuje oprashaitev. To je zelo pomembno pri oprashaevanju paradiznika. Čmrlji so pri oprashaevanju zelo hitri, v časovni enoti obišejo veliko več cvetov kot čebela.

Čmrlji danes tudi težko najdejo primerno mesto za gnezdenje in s postavitvijo hiške jim lahko zelo pomagamo. Tako jih lahko opazujemo, pa še oprashaujejo nam rastline na vrtu.

Prav zato smo v društvu sklenili, da izdelamo gnezdilnice za čmrlje, ki bi jim nudile varno zatočišče. Tako smo v februarju izdelali 20 hišk, ki so bile večinoma že oddane otrokom iz naše občine.

Za hiške izkupiček prodaje koledarjev

Večje projekte, kot so zasaditve dreves, v društvu financiramo s pomočjo donacij lokalnih podjetij in drugih, medtem ko manjše projekte, kot je tale izdelava hišk za čmrlje, pokrivamo z lastnimi sredstvi in s pomočjo prispevkov od koledarjev. Tako vsi, ki prispevajo za koledar našega društva, prispevajo za izboljšano sobivanje človeka z naravo v naših krajih. Na tem mestu se zahvaljujemo prebivalcem iz občine Duplek za prostovoljne prispevke.

Zaradi večjega zanimanja za izdelavo hiške za čmrlje smo v društvu popisali material za njeno izdelavo. Izbrali smo materiale, ki so lahko dostopni in cenovno ugodni ter hkrati omogočajo kvalitetno izdelavo.

Za izdelavo smo uporabili:

- protipotresni zidak (40 cm × 30 cm), primeren material je tudi les;
- za podlago: pohodno ploščo 40 cm × 40 cm;
- za streho: pohodno ploščo 50 cm × 50 cm;
- barvno modro pršilo za označbo vhoda (čmrlji tako lažje najdejo vhod, saj modro barvo dobro opazijo);
- siporeks (5 cm × 5 cm × 8 cm) za izdelavo prostora pred vhodom, kamor se doda desno od vhoda v zamšek mešanica sladkorja in vode v razmerju 1 : 1, ki se dolije vsakih nekaj dni in služi kot dodaten vir hrane matici čmrlja. Mešanico dolivamo, dokler ni dovolj hrane v naravi, torej dovolj odprtih cvetov na cvetlicah, zeliščih in drevju;
- mrežo za komarnike (10 cm × 25 cm) za zaprtje zračnikov, ki preprečuje vstop v gnezdilnico voščenim veččam, ki lahko uničijo zarod;
- gradbeno lepilo (siporeks ali keramično), s katerim se pritrdi zidak na spodnjo ploščo (pokrovna plošča ostane nepritrjena, da lahko jeseni, ko matica odleti v zemljo, počistimo in razkužimo gnezdo) in s katerim se pritrdi mreža čez zračnike;
- sveder za beton (2,5 cm) za izdelavo luknje vhoda in prehoda iz predprostora v mesto gnezdenja;
- sveder za beton (1 cm) za izdelavo treh stranskih zračnikov;
- suho drobno seno in mah za zapolnitev predprostora in večjega prostora za gnezdenje. Oba prostora zapolnimo do višine vhodne in prehodne luknje.

Kako spraviti čmrlja v hiško

Matice čmrlja so letos prilezle iz zemlje že konec februarja in so takoj pričele z iskanjem primerne gnezdišča. Poiskali smo tiste, ki so letale neposredno nad zemljo, saj iščejo primerne luknje. Ulovili smo jih nežno s kozarcem ali stekleno posodo. Ne lovimo tistih, ki so že na cvetovih, saj imajo te po navadi že urejeno gnezdišče. Kozarec z matico smo prislonili k vstopni luknji, tako da je sama zlezla v hiško. V vstopno luknjo smo nežno

prislonili mah. Mah po desetih minutah odstranimo. Matice so pri izbiri gnezda zelo izbirčne, zato ne smemo obupati, če ne bodo sprejele gnezda, pač pa poskušamo naprej. Pomembno je, da imamo hiško postavljeno v senci, da ne bi poleti močno sonce pregrelo čmrljev. Pri tem je jutranje sonce dobrodošlo. Ker gre v našem primeru za zemeljske čmrlje, je hiško najbolje postaviti na tla. Čmrlji imajo radi mir, zato jim postavimo hiško nekje v kot, kjer ne hodi veliko ljudi in ni hrupa. Zelo radi so pod jablanami ter v bližini malin in ribeza.

Tako kot čebele tudi čmrlje ogrožajo spremembe v okolju, ki jih povzročajo predvsem:

- pomanjkanje hrane: travniki so danes skoraj brez cvetja zaradi zgodnjih in pogostih košenj;
- pesticidi: veliko čmrljev umre zaradi prisotnosti in uporabe pesticidov;
- pomanjkanje gnezdilnih mest: travniki, polja in njive se danes večinoma obdelujejo s težkimi stroji, ki poteptajo talna gnezda čmrljev. Površine se obdelujejo intenzivno, v krajini izginjajo mejice in z njimi tudi nadzemna gnezdilna mesta čmrljev. Gnezdilnih mest primanjkuje tudi na vrtovih.

Čmrljem lahko pomagamo s sejanjem in sajenjem medovitih rastlin in postavljanjem hišk za čmrlje, najbolj pa lahko pomagajo čmrljem in ostalim opraševalcem lastniki travnikov, tako da izberejo čas košnje, ko so cvetlice že odcvetele in odvrgele semena, dodatno pa še s sajenjem oz. ohranjanjem mejic, v katerih rastejo medonosna drevesa.

*Borut Ludvik,
ŠO društvo Ohranimo naravo čisto*

V DEŽELI MIRU

Bili smo v Marktheidenfeldu v Nemčiji, kjer v sožitju živijo ljudje, živali in narava.

Vsi smo v svojem življenju gotovo že večkrat vzkliknili: »To je raj na Zemlji!« Kaj pa si predstavljamo pod besedo raj? Verjetno to, da se lepo počutimo, da nam je lepo, da nam je okolica všeč. Mislimo torej le nase in na svoje občutke.

Ampak raj na Zemlji bi moral biti raj za vsa živa bitja, ne le za nas, ljudi. Zakaj se ljudje tako radi izdvajamo iz živega sveta, ki ga poznamo na Zemlji? Zakaj hočemo biti več kot ostala živa bitja? Zakaj pozabljamo, da smo si vsi v sorodu, pa če nam je to všeč ali ne? Zakaj smo živali, ki jih vzrejamo za prehrano, spremenili v sužnje, ki preživljajo dolge dneve svojega življenja na strogo odmerjenem prostoru, ki jim ne omogoči potrebnega gibanja? Zakaj jim dodajamo hormone, da bi še hitreje rastle, da bi jih čim prej privedli do zakola?

Zakaj onesnažujemo svojo mater Zemljo s pesticidi in umetnimi gnojili, kot da nam je vseeno, kakšno bomo zapustili zanamcem? Se ne zavedamo, da si s takšnim kmetovanjem žagamo vejo, na kateri sedimo?

Odgovor je preprost: denar! Vse to delamo zaradi denarja. Želimo čim več denarja, in to čim prej! Vsi potrebujemo denar in si ga moramo zaslužiti, a potrebno bi bilo pomisliti tudi na potrebe drugih, ne le na lastne. Potrebno je pomisliti tudi na prihodnost, na naše potomce. Zavedati se je treba, da imamo le ta planet, eden in edini. Če ga ne bomo varovali, če bomo potrošili vse prirodne danosti, je konec življenja na Zemlji blizu, tako blizu, da se tega niti ne zavedamo.

Kaj pa bo potem, ko bomo dosegli točko, ko vsi pesticidi in vsa umetna gnojila ne bodo več pomagala? Bomo takrat jedli denar?

Biodinamično društvo Ajda Koroška je pripravilo v juniju 2014 izlet v DEŽELO MIRU (nem. Land des Friedens) v Nemčijo, v kraj Marktheidenfeld, kjer smo na lastne oči videli in doživeli raj na Zemlji. Dokaz, da je možno ustvariti deželo, kjer v sožitju živijo ljudje, živali in narava.

Kako jim je uspelo?

Mednarodni Gabrielin sklad

Gospa Gabriele, ki živi v bližini tega kraja, že več kot 35 let sprejema Besedo resnice in pred 12 leti je sprejela sporočilo, naj zgradi Deželo miru. Ustanovila je Mednarodni Gabrielin sklad (www.Internationale-Gabriele-Stiftung.de), ki počasi nakupuje zemljišča in jih ureja tako, da se spoštuje potrebe vseh prebivalcev področja in narave. Zaenkrat imajo 500 ha zemljišč, a jih še vedno sproti dokupujejo z namenom, da bi čim več vrstam živali uredili življenjsko okolje, kakršnega potrebujejo. Za vsako živalsko vrsto so pripravili primerne pogoje, torej življenjski prostor, kot ga potrebuje, kar imenujemo biotop. Če imajo živali možnost, da brez problema pridejo iz enega življenjskega prostora v drugega, govorimo o povezanih biotopih. To so področja, ki omogočijo živalim, da se prosto gibljejo, da ni ograj in cest, ki bi jih omejevale, da ni lovcev, ki bi jih streljali, da živijo tako, kot so živele pred sodobno »civilizacijo«.

Pod vodstvom sodelavcev Dežele miru smo si najprej ogledali področja, ki so jih uredili za divje živali. Vsaki vrsti živali je prilagojen poseben del: ptice imajo napa-ljnik, velike vodne površine, povsod so nameščene hiške za vzrejo mladičev, v lično oblikovanih hranilnicah jih hranijo skozi vse leto.

Divje živali se sploh ne prestrašijo človeka, ki ga srečajo, saj jim ljudje, ki pridejo v Deželo miru, ne naredijo nič žalega. Našo skupino si je en zelo radoveden zajček zelo dobro in od blizu ogledal!

Vodni biotopi z ribniki so namenjeni raznim žuželkam, plazilcem in drugim ljubiteljem vode. Žive meje iz suhih vej in zelene žive meje so narejene za razveseljevanje prebivalcev, ki jim ustreza takšno domovanje.

Kaj pa domače živali? Čeprav v Deželi miru zagovarjajo vegetarijanstvo, se zavedajo, da vsi ljudje pač ne bodo vegetarijanci in da bodo še naprej gojili živali za hrano. Ampak te živali si ne zaslužijo suženjstva, ki smo jim ga naložili v naši »civilizaciji«, pač pa življenja po njihovih potrebah: hlevi so obdani s pašniki, da živali svobodno gredo v hlev, če jim to ustreza, ali pa gredo na pašnik.

Vse foto: Nuša Hamler

Ob obsežnih biotopih, prilagojenih različnim vrstam živali, je povsod tudi mnogo cvetja, predvsem vrtnic, ki se pogosto vzpenjajo po čudovito razporejenih lokih.

Gojijo pa tudi zelenjavo in sadje, seveda na način, ki ne uničuje narave. K sodelovanju so pritegnili tudi veliko večjih okoliških kmetij, tako da imajo skupno 1000 ha zemljišč, obdelanih na sonaravni način.

Vse pridelke tudi prodajajo, in sicer sveže ali predelane. V ta namen imajo ogromno prečudovito opremljeno prodajno središče, obdano s pravo oazo cvetja. Tu so na voljo vsi izdelki, ki jih pridelajo in predelajo v Deželi miru ali na kmetijah, s katerimi sodelujejo. Imajo tudi lastno pekarno z veliko različnimi vrstami kruha, ki je narejen brez kvasa in tako ostane svež tudi več dni. Naši izletniki so ga pridno kupovali in tudi jedli. Tudi večerjo smo si privoščili v tem prodajnem centru, saj imajo elegantno vegetarijansko restavracijo. V bližini prodajnega centra je biblioteka, fascinanten prostor, ki služi tudi za prirejanje koncertov.

Mislim, da nam je obisk Dežele miru prinesel neizmeren notranji mir in upanje, da bomo ljudje znali postati razumni in bomo sestopili s prestola, ki smo si ga sami določili, ter pričeli razumevati potrebe narave, živali in seveda tudi človeka.

Ob vstopu v deželo miru je napis:

»Mati Zemlja, njene živali in rastlinski svet potrebujejo vašo pomoč.

Boste pomagali?«

Iskreno upam, da nas bo vsak dan več takšnih, ki se bomo trudili po svojih močeh in pomagali, da si naša Zemlja opomore od brezobzirnega izkoriščanja. Naša »civilizacija« je daleč od tega, da bi jo lahko imenovali civilizacija, saj pozablja, da so na Zemlji tudi druga bitja, ne le ljudje, ki bi jih morali pri razvoju sodobne tehnologije upoštevati.

Azteška misel za konec:

»Ti veš in jaz vem.

Zemlja ni tvoja, ni moja,

dana nam je na posodo vsem,

da pridemo, se srečamo in gremo brez vrnitve.

Razmislimo in sprejmimo prave odločitve!«

Sonja Černič Lagerwall,

članica biodinamičnega društva Ajda Koroška

KMEČKA TRŽNICA DUPLEK

Če kdaj, potem smo prav v teh mesecih omejitev spoznali, kaj za nas potrošnike pomeni imeti možnost oskrbe z osnovnimi kmetijskimi pridelki v domačem kraju.

Cene pridelkov so primerljive,
pridelki sezonsko sveži.

Z nakupi na Kmečki TRŽNICI Duplek, na kmetijah ali v prodajnem kiosku v Spodnjem Dupleku podpiramo razvoj kmetijstva v občini Duplek.

Tržnica posluje vsako soboto med 8. in 14. uro!

UKROČENI PO DUŠI DIVJI VRTOVI

Narava, ki jo ustvarjamo na vrtu, je naša, ukročena, zamisljena in – lahko rečemo – načrtovana.

Ko pustimo toku tok, se začne izrisovati prava in neusmiljena moč, kjer preživi močnejši, ena rastlina izpodrine drugo in določene vrste bi začele s časom izginjati, zato potrebujejo vrtovi naše zelene prste in tudi načrt. Ob veliki dostopnosti rastlin v slovenskih vrtnarijah naša kreativnost pri rastlinskem oblikovanju nima meja. Vrtove lahko načrtujemo tako, da nam služijo v vseh letnih časih. Veliki človek je nekoč dejal: »Le en dotik narave in ves svet je bolj prijazen.« (William Shakespeare)

Med vsemi preverjenimi cvetovi in zelenjem vsako leto izberemo tudi novosti, ki so odlična popestritev gred, loncev, korit. Pripravila sem nekaj uporabnih nasvetov glede krajinske arhitekture na vrtu ter svojega pristopa in razmišljanj o oblikovanju z rastlinami.

V vrtnarijah poleg vseh enoletnic in balkonskega sezonskega cvetja, ki ga priporočamo tudi vam, vzgajamo v preverjenih mešanih nasadih z zelišči, zelenjavo in ostalimi užitnimi ali posebnimi sadikami tudi večino trajnic. Naše izkušnje glede trpežnosti, lege in nadaljnega vzdrževanja so tisto najdragoceneje, kar z največjim veseljem predamo strankam. Naj vam besedilo in fotografije služijo kot dobronamerni nasveti in inspiracija za življenje v zelenem ambientu.

Strižene rastline poskrbijo za več harmonije v vrtu

Obrezane živice, pokošena trata med bujno rastočimi gredicami, kroglasto oblikovane zimzelene rastline in različne lesene ograje bodo s svojo strogostjo in nesprejemljivostjo skozi vse letne čase pripomogle k večji harmoniji med kaosom in spokojnostjo. Ni treba, da je vrt zbirka strogo striženih grmovnic, da izgleda urejeno. Če strižene ali zimzelene rastline obsadimo s kontrastno in bujno zasajenimi trajnicami nekoliko bolj travniškega videza, bomo dobili zanimivo mešanico občutka narave na svojem pragu. Metulji in druge koristne žuželke bodo prispevali k biotski pestrosti in zdravju naših rastlin.

Katere rastline lahko strižemo in kdaj? Tisa in ileksi so postali najboljša alternativa pušpanu. Gabrove, drenove in bukove žive meje, tise ali lovrikovci so med najbolj zaželenimi in priljubljenimi živicami, ki se bodo najlepše zile v naše okolje. Po želji jih lahko po lastnem

konceptu oblikujemo v zanimive strukture, kot je to na fotografijah vrta, na katerem so ustvarjeni valovi.

Takšna živa meja je pomemben vrtni element v zimskih mesecih, ko trajnice počivajo.

Cvetje z domačega vrta

Vse bolj priljubljeno postaja cvetje, ki ga lahko občudujemo na gredicah ali nabereemo v šopek, ko se nam zahoče. Takšno cvetje ni prepotovalo pol sveta, ni bilo intenzivno gojeno s pesticidi, ampak je lokalno, dišeče in ekološko.

Vsi, ki nas veseli vrtnarjenje in življenje na vrtu, smo močno vpeti v razmišljanje o zmanjšanju svojega odtisa na planetu Zemlja. Zajčki, šlajer, plavice, naprsteci, talini, slamniki, astre, vrtnice, dalije ... Nabor rastlin, ki s svojo dolgo dobo cvetenja pripomorejo k romantičnemu izgledu gredic in so hkrati odlične za pomladanske šopke, je ogromen. Pomembno je vedeti, da jim je skupna sončna lega, zato jih nikar ne zasajamo v senčne dele vrta. Določeno cvetje nas spominja na dišeče in bujne vrtove naših babic in sosed; prav te nostalgичne rastline so sedaj našle svojo pot v ospredje in jih tudi na vrtnarijah ponujamo v vse več barvah; vse več sort je prilagojenih za rast v koritih in loncih za tiste z manjšim prostorom ali bujno zasajenimi terasami. Zimske mesece ocvetličimo s telohi in nepozebniki ter trajnim resjem, še prej se jim pridružijo bodike, ki s svojo enkratno in magično energijo pospremljajo in zaključijo družinske praznike. Večino vrst trav, ki naredijo cvetove, lahko uporabljamo vse leto za dodatek k šopkom. Tako se leto za šopke na vrtu nikoli ne začne

Vse foto: osebni arhiv

ali konča, ampak je krog življenja, ki ga poganjamo z mislijo na rastline, ki bodo najboljše služile namenu.

Na fotografijah, posnetih z vrta v avgustu, vidimo vse bujno in cvetoče – z gotovostjo lahko rečemo, da so polletni in zgodnji jesenski meseci tisti z največjo pestrostjo. Hortenzije, perovskije in bradatci nas bodo pospremili s svojimi cvetovi v pozno jesen, ko se v cvetove ujame prva slana.

Cvetovi za polnilo gredicam?

Ja, gaure, stipa in calaminthe so rastline, ki jih lahko zasajamo med vse ostale trajnice in bodo od začetka junija vse do slane več kot odlična in zelo nežna spremljava, ki ne potrebuje posebne pozornosti. Tekstura pri stipi je nekaj posebnega, tudi drobni cvetovi pri drugih dveh, vonj calaminthe pa nas omamno pospremi v očarljiv rastlinski svet. Uporabimo jih lahko v manjših ali večjih loncih in koritih ter seveda zasajene v zemljo med ostale. Priporočamo!

Šmarne hrušice skoraj nikoli ne manjkajo na mojih vrtovih. Zakaj? Ker so naše, obožujemo jih tako veliki kot majhni otroci, saj so polne sočnih, res okusnih plodov. S svojimi stebli so enkratne rastoče skulpture in popestritev malim ali velikim gredicam. Primerne so za večje lonce ali korita teras. Romantični beli cvetovi pospremijo sredino pomladi, vsem ljubiteljem jeseni pa podarijo žarečo in opazno barvo.

Užitno, dišeče, zdravilno kar v loncih in koritih

Skupaj z drugim sezonskim cvetjem bodo zelišča in določeno sadno drevje več kot odlično uspevala tudi v loncih in koritih.

Fige v loncih na zavetnih in sončnih terasah s cvetočo podrastjo so prelep okras na vhodu, terasi ali vrtu, a pazimo, da zasadimo sezonsko cvetje, ki se bo razumelo s sadnim drevjem, ter da ne bomo v stresu zaradi preveč

Cenjene stranke

Pomlad 2021

Vrtnarija se ponovno odpre in prebudi v cvetje, kot vsako leto.

Na voljo so pri nas vzgojene primule, trajnice, mačehe, nageljni, užitne rastline ter ostale znanilke pomladi...

Vrtnarstvo Tement

Dvorjane 2a,
Spodnji Duplek

Tel. 026810031

zalivanja. Vedno izberemo velike lonce, saj se v majhnih posodah substrati pod poletno pripeko hitro izsušijo (slika Figa). Prav tako lahko določene sorte kivija vsaj za leto ali dve popestrijo lonce ob bivanjskem zunanjem prostoru, podrast so jim lahko užitne kislice (rumex), timijani, origano in vrtna kreša (slika Kivi).

Lepa glinena korita, zasajena z zelišči in solato, lahko postavimo v letno kuhinjo, na rob terase, nekam, kjer so vedno pri roki, ko jih potrebujemo v kuhinji ali na pikniku (slika Zelišča s solato).

Naši mlajši generaciji lahko naredimo osnove samooskrbe in domače pridelane hrane precej vizualno dovršeno in zabavno: v loncih, dvignjenih gredah in koritih lahko opazujejo, kako se iz cvetov razvijajo slastni in zdravi plodovi.

Klementina Tement,
krajinska arhitektka

**Naj vas pandemija koronavirusa ne odvrne od velikonočnih praznikov.
Pričarajte si lepe trenutke v krogu družine, pazite nase in ostanite zdravi.**

Gasilsko poveljstvo občine Duplek in Civilna zaščita občine Duplek

Bojan TURČIN,
poveljnik

VALENTINOVO

Oldtajmeri zaljubljeni v svoje stare kripe.

*IMW kombi je moj par
in jaz njegov sem dober gospodar,
lepo ga rihtam in zanj skrbim,
mu menjam olje, najboljši dam bencin.*

*Hleva nima, a streho ima,
pa ni privezan in ne divja,
uporno vleče in ne hiti,
nikdar nikamor se mu ne mudi.*

*Ko me popelje, res rad ga imam,
ko ga parkiram, ga hvaležno potrepljam.*

*Legenda je oldtajmer pravi,
prav rad ponosno se postavi,
med nastopače na razstavi,
med glavne v prvo vrsto ne tišči,
se raje zadaj skromno bolj drži
med hrošči, katrami in fičeki.*

*Pokalov noče, za priznanja mu ni mar,
le družbo išče, ker le to je prava stvar,
čprav ima leta in že jaz sam sem star,
sva midva skupaj zares en dober par.*

Maks Kobal

ZA VSE VOZNIKE **OPEL**

Vaše vozilo lahko pri nas **SERVISIRAMO TUDI**,
kadar je vozilo še pod **JAMSTVOM -
GARANCIJO** (po Uredbi iz UL RS 461/10)

NOVO:

strojno čiščenje šob - injektorjev (brez demontaže)

STORITVE:

prodaja in vgradnja originalnih delov **OPEL**

popravilo elektronike ter nastavitve z
diagnostično napravo **OPEL** original

kleparska in ličarska popravila (smo
pogodbeni servis z vsemi zavarovalnicami)

menjava stekel

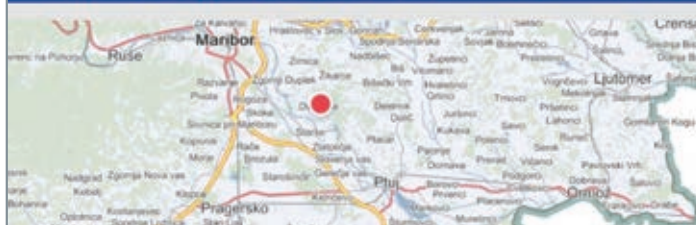
nadomestno vozilo

vulkanizerstvo

Avtomehanika JUG

040 714 174

BIODIVERZITETA OKOLI VSAKE SLOVENSKE VASI

V Sloveniji naj bi živel nekaj 10.000 živalskih vrst.

Slovenci veljamo tudi za narod popotnikov. Radi obiskujemo druge države, kjer si ogledujemo stvari, za katere smo doma prikrajšani: tropske obale, monumentalne zgradbe, drugačne kulture, eksotične živali in rastline. Ker toliko potujemo, človeka včasih prešine, da smo v rodni državi videli že vse, kar se videti da. Daleč od tega! Samo pogledjmo biodiverzitetu. Biodiverzitetu so vsa živa bitja, od živali in rastlin do gob in bakterij, ter vse zgodbe, ki jih pišejo njihova življenja. Na tisoče jih je, okoli vsake slovenske vasi so in, zagotavljam vam, večine niste še nikoli niti videli niti slišali.

V evropskih razmerah velja Slovenija za eno od držav, bogatejših z biodiverzitetu. Nekaj 10.000 živalskih vrst naj bi živelu v Sloveniji. Veliku k tej pestrosti prispeva geografski položaj države. Na zahodu se ozemlje dotika Sredozemlja, na severu sega pod Alpe, na vzhodu do panonskih ravnin in na jugu med dinarsko hribovje. In ker ima vsaka od teh štirih pokrajin svoje značilne živali in rastline, jih je na koncu, ko jih seštejemo, pač zelo veliko. A da bi se s to pestrostjo narave znali tudi pohvaliti, kot se pohvalimo, da smo hodili po Kitajskem zidu ali da smo na vrhu Eifflovega stolpa popili kavo, jo moramo najprej znati ceniti. V nasprotnem primeru bomo še naprej živelu v prepričanju, da je sploh ni ali da je povsem nepomembna, kar seveda ne drži.

Medved in ris sta verjetno najbolj prepoznavni vrsti pri nas.

Z njima se znamo občasno celo tudi pohvaliti. Sta pač dve od naših največjih in najbolj karizmatičnih živali. Manjše vrste so skoraj brez izjeme neprepoznavne. A prav med najmanjšimi se pomen biodiverzitetu najbolj pokaže. Kisik, ki ga dihamo – delajo ga rastline, največ ga naredijo drobne, enocelične alge v rekah, jezerih in morjih. Pitna voda – čistijo nam jo za noht veliki nevretenčarji in bakterije. Hrana, ki jo jemo – tudi to je biodiverzitetu,

Ste že kdaj videli rdečeglavega kraljička? Pri nas je pogost in splošno razširjen, tako da nam za to, da si ga ogledamo, ni treba v tujino ali daleč od doma.

Foto: D. Tome

saj vsa hrana prihaja od živih bitij, prostoživečih ali gojenih doma. In da hrana »zraste«, so potrebne še številne druge vrste: oprasevalci, ki zaplodijo sadeže; deževniki, ki mešajo prst, da ostane rodovitna; ptice, pikapolonice, pajki, ki lovijo škodljivce v kmetijstvu in še in še.

Na Nacionalnem inštitutu za biologijo (NIB) biodiverzitetu raziskujemo že 60 let. Opažamo, da se je v tem času njena pestrost v Sloveniji zelo zmanjšala – v veliki meri kot posledica sprememb, ki smo jih v okolju naredili ljudje. In prav ljudje smo tudi tisti, ki lahko in ki moramo te spremembe ustaviti – kdo nam bo sicer delal kisik, čistil vodo in kako bomo prišli do hrane in drugih nenadomestljivih dobrin iz narave? Na NIB smo prepričani, da lahko to dosežemo. Da bi kaj naredili tudi na področju uresničevanja tega prepričanja, s še devetimi partnerji sodelujemo v evropskem projektu LIFE Naturaviva, katerega cilj je čim več ljudi v Sloveniji seznaniti s tem, kaj je biodiverzitetu, kako pomembna je za nas in kaj lahko naredimo, da jo bomo ohranili. Več o projektu in naših aktivnostih lahko preberete na spletni strani: <https://www.naturaviva.si/>.

dr. Davorin Tome

Na vrtu cvet, na vejici je ptica ...,
na mizi šunka, jajčka, hren in
praznična potica ...

Preživite lepe
velikonične praznike.
OLDTIMER DUPLEK

MEJE MOJEGA JEZIKA SO MEJE MOJEGA SVETA

V Mariborski knjižnici kljub težavnim razmeram iščejo vse možne poti do bralcev.

OK. Pa začnimo takole. Sprememba utečenega ritma življenja ni nujno nekaj slabega. Pravzaprav bi morali vsake toliko časa zavestno spremeniti določene navade in vsakdanjo rutino, ker je to dobro za naše možgane. Prosti čas, ki nam je bil nepričakovano podarjen, je bil idealna priložnost za spremembe. Kaj smo naredili z njim, je že drugo vprašanje. Številni, s katerimi sem se pogovarjala, so rekli, da so se najprej temeljito odpočili. Šele v tišini, ki je nenadoma zavladala, smo začutili, kako smo bili prenapeti, v nenehnem hitenju in zato ves čas utrujeni. In pravkar je prišla pomlad. To je bilo pred enim letom. Topel april, ki je omogočal poležavanje na travi v prijetnem sončnem vremenu, tišina in mir. Idealen čas za branje in vse tiste stvari, za katere prej nismo imeli časa. Sama sem bila za to darilo nadvse hvaležna, kaj pa vi? Lahko poveste kakšno dobro stvar, ki se vam je zgodila v tem času?

Potem je sledil počasen zagon dejavnosti, ki so bile bistveno okrnjene in so še danes, pa vendar, tempo ni bil prehitel in v marsičem smo začutili olajšanje. Morda pa je treba nekatere stvari na novo pretehtati in zastaviti drugačno smer, način, vsebino. Simbolna govorica nam mnogokrat nakaže smer, vendar tega ne vidimo, ker smo prehitri, nimamo časa, ker nočemo videti, ker je spoznanje, da je potrebna sprememba tisto, od česar bežimo. In tu se začnejo težave.

To skromno modrovanje sem si privoščila z namenom, da sporočim, da smo bili tudi v Mariborski knjižnici primorani narediti veliko sprememb in prilagoditev. Praktično vsak teden sproti dobivamo nova navodila. Išče mo rešitve, kako bi bili kljub nadležni situaciji čim bolj operativni za naše obiskovalce, kako bi vam, dragi bralci, omogočili dostop do gra-

diva, saj je to bil in je še vedno pravi čas za branje, in če ste ga izkoristili, vam čestitam. Naredili ste nekaj pomembnega zase.

Nimam sicer namena na dolgo razglablјati, zakaj je bralna dejavnost tako pomembna. Morda samo to, da je sposobnost branja in razumevanja prebranega v današnjem svetu ključna veščina ne glede na to, kaj počnete. V šoli to poimenujejo tudi bralna pismenost, ampak to je zgolj igra besed. Pomembna je veščina. Z opismenjevanjem se razvijajo možgani, pomembna veščina je zato tudi pisanje, vendar ne tisto s tipkanjem, ampak ročno. Šele ko osvojimo to osnovno veščino pisanja in branja, se nam odpreta dostop do različnih vsebin in možnost, da načrtno pridobivamo znanje in informacije. Kdor išče izgovore, da nima časa, da se mu ne ljubi, da je branje brez zveze, si na žalost sam zapira vrata in oži svoj prostor bivanja. Naš svet je velik toliko, kolikor smo ga sposobni dojeti, kolikor daleč sežeta naša zavest in domišljija v vidne in nevidne svetove. Te meje pa premikamo sami, vsak dan, vsako leto, vse življenje.

Seveda si svoje obzorje širimo na različne načine. Izkušnje so zagotovo najpomembnejše, dobre in slabe, ker se le tako prizemljimo in ugotovimo, kaj smo se v resnici naučili, koliko razumemo stvari in svet okoli sebe. Z opismenjevanjem pridobivamo pomembna znanja in spoznanja, do katerih so sicer prišli drugi na osnovi svojih izkušenj, a nam lahko prav tako koristijo, odpirajo nove možnosti, nas spravijo v pogon, da gremo in stvari raziščemo, zato so pomembne tudi zgodbe, ker nam bogatijo besedni zaklad in s tem večajo sposobnost izražanja svojih misli in idej, hkrati pa nas popeljejo v kraje in čase, ki jih sami ne bomo nikoli obiskali drugače kot v svetu svoje domišljije, stkane iz besed, zapisane na papirju. V Knjižnici Duplek vas pričakujemo z lepo izbiro knjižnega gradiva. Meje mojega jezika so moje mojega sveta, je rekel modrec.

Foto: internet

Turistično društvo
občine Duplek,
predsednik
Stanislav Germauc

Tatjana Jamnik Pocajt,
vodja Knjižnice Duplek

Na podlagi 24. člena Zakona o kmetijstvu (Uradni list RS; št. 45/08, 57/12, 26/14, 32/15, 27/17 in 22/18), Pravilnika o dodeljevanju pomoči za ohranjanje in razvoj kmetijstva ter podeželja v občini Duplek (Uradno glasilo slovenskih občin, št. 33/2015, 8/2021) in Odloka o proračunu Občine Duplek za leto 2021 (Uradno glasilo slovenskih občin, št. 56/2019, 8/2021) objavljamo

JAVNI RAZPIS ZA DODELITEV POMOČI ZA OHRANJANJE IN RAZVOJ KMETIJSTVA IN PODEŽELJA V OBČINI DUPLEK ZA LETO 2021

I. Predmet javnega razpisa

Občina Duplek razpisuje nepovratna sredstva za ohranjanje in razvoj kmetijstva ter podeželja za leto 2021 v višini 10.000,00 EUR v skladu z Uredbo Komisije št. 1407/2013 z dne 18. decembra 2013 o uporabi členov 107 in 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije pri pomoči de minimis, z Uredbo komisije (EU) št. 1408/2013 z dne 18. decembra 2013 o uporabi členov 107 in 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije pri pomoči v kmetijskem sektorju (UL L št. 352 z dne 24. 12. 2013, str. 9) ter Uredbo Komisije (EU) 2020/972 z dne 2. julija 2020.

II. Vrste pomoči oziroma ukrepov

- a) Naložbe na kmetijskih gospodarstvih v zvezi s primarno kmetijsko proizvodnjo
- b) Pomoč za plačilo zavarovalnih premij
- c) Pomoč za zagotavljanje tehnične podpore v kmetijskem in gozdarskem sektorju
- d) Naložbe za opravljanje dopolnilnih dejavnosti na kmetiji

DDV je upravičen strošek le v primeru, da vlagatelj priloži dokazila, da si ga ne more poračunati (npr. ni zavezanec za DDV).

Nepovratna sredstva bodo dodeljena za ukrepe, ki so se izvajali na območju občine Duplek in so bili plačani v razpisnem obdobju od 31. 10. 2020 do 31. 10. 2021.

III. Upravičenci – pogoji in merila za dodelitev sredstev

Upravičenci do sredstev so:

1. Za ukrepa a) in b): kmetijska gospodarstva – pravne in fizične osebe, ki so dejavne v primarni proizvodnji kmetijskih proizvodov, imajo v lasti ali zakupu kmetijska zemljišča, ki ležijo na območju občine Duplek in so vpisana v register kmetijskih gospodarstev.
2. Za ukrepa c) in d):
 - registrirana stanovska in interesna združenja in zveze (v nadaljevanju: društva in združenja), ki delujejo v večjem delu na območju občine Duplek na področju kmetijstva, gozdarstva in razvoja podeželja;
 - organizacije, ki so registrirane za opravljanje storitev na področju kmetijstva, gozdarstva in razvoja podeželja;
 - nosilci kmetijskih gospodarstev in člani kmetijskega gospodinjstva, ki imajo stalno prebivališča na naslovu nosilca dejavnosti in so registrirani za opravljanje dopolnilne dejavnosti na kmetiji.

IV. Ukrepi

- **UKREP A: Naložbe na kmetijskih gospodarstvih v zvezi s primarno kmetijsko proizvodnjo**
- (1) Pomoči bodo dodeljene naložbam v opredmetena ali neopredmetena sredstva na kmetijskih gospodarstvih v zvezi s primarno kmetijsko proizvodnjo. Naložbe morajo biti izvedene na območju občine Duplek in se ohraniti vsaj dve (2) leti.
 - (2) Cilji ukrepa:
 - izboljšanje splošne učinkovitosti in trajnosti kmetijskega gospodarstva, zlasti z zmanjšanjem stroškov proizvodnje ali izboljšanjem in preusmeritvijo proizvodnje;
 - izboljšanje naravnega okolja, higienskih razmer ali standardov za dobrobit živali, če zadevna naložba presega veljavne standarde Unije;
 - vzpostavljanje in izboljšanje infrastrukture, povezane z razvojem, prilagajanjem in modernizacijo kmetijstva, vključno z dostopom do kmetijskih zemljišč, komasacijo in izboljšanjem zemljišč, oskrbo in varčevanjem z energijo in vodo.
 - (3) Upravičeni stroški:
 - gradnja, nakup, vključno z zakupom, ali izboljšanje nepremičnin, pri čemer je kupljeno zemljišče upravičeno le do 10 % skupnih upravičenih stroškov zadevne dejavnosti;
 - nakup ali zakup mehanizacije in opreme (rabljene ali nove) do tržne vrednosti sredstev;
 - splošni stroški na področju izdatkov iz točk (a) in (b), kot so plačila za storitve arhitektov, inženirjev in svetovalcev, plačila za storitve svetovanja z zvezi z okoljsko in ekonomsko trajnostjo, vključno s stroški za študije izvedljivosti; študije izvedljivosti ostanejo upravičen strošek tudi takrat, ko glede na njihove rezultate niso nastali nobeni odhodki v okviru točk (a) in (b);
 - pridobitev ali razvoj računalniške programske opreme ter pridobitev patentov, licenc, avtorskih pravic in blagovnih znamk.
 - (4) Pomoč se ne dodeli za:
 - nakup proizvodnih pravic, pravic do plačila in letnih rastlin,
 - zasaditev letnih rastlin,
 - dela v zvezi z odvodnjavanjem,
 - nakup živali,
 - naložbe za skladnost z veljavnimi standardi Unije,
 - stroške, povezane z zakupnimi pogodbami, kot so marža zakupodajalca, stroški refinanciranja obresti, režijski stroški in stroški zavarovanja,
 - obratna sredstva.

(5) Finančne določbe:

- Bruto intenzivnost pomoči:
 - do 50 % zneska upravičenih stroškov.
- Stopnje pomoči se lahko povečajo za 20 odstotnih točk, če največja intenzivnost pomoči ne presega 90 %, za:
 - mlade kmete, ki so prvič vzpostavili kmetijsko gospodarstvo kot nosilec tega gospodarstva v petih letih pred zahtevkom za pomoč,
 - naložbe na območjih z naravnimi in drugimi posebnimi omejitvami.
- Znesek pomoči se ustrezno zniža, če bi z odobreno pomočjo presegli skupni znesek de minimis pomoči.

(6) K vlogi mora upravičenec predložiti še dodatno dokumentacijo:

- ponudbo oziroma predračun za načrtovano naložbo;
- ustrezno dovoljenje za izvedbo investicije, če je s predpisi o graditvi objektov to potrebno;
- projektno dokumentacijo za izvedbo naložbe ter dokazila o stroških, kadar so upravičeni do sofinanciranja;
- zbirno vlogo za neposredna plačila za leto 2021 Agencije RS za kmetijske trge in razvoj podeželja;
- sklep o ugotavljanju davčne osnove od dohodkov iz osnovne kmetijske in gozdarske dejavnosti.

(7) Pogoji za dodelitev sredstev:

- vlagatelj mora predložiti popolno vlogo,
- investicija mora biti zaključena pred izplačilom sredstev,
- kmetijsko gospodarstvo ne sme biti podjetje v težavah,
- kmetijsko gospodarstvo mora z investicijo zadostiti vsaj enemu od navedenih ciljev ukrepa.

(8) Dodatna merila za ocenjevanje:

- ali vsebina vloge ustreza namenu ukrepa,
- ali je investicija finančno upravičena,
- ali je kmetijsko gospodarstvo ustrezne velikosti,
- ali je kmetijsko gospodarstvo že prejelo javna sredstva za namen investicije.

• **UKREP B: Pomoč za plačilo zavarovalnih premij**

(1) Predmet podpore je plačilo ali doplačilo zavarovalnih premij za zavarovanje pridelkov in živine, pri čemer pomoč:

- ne ovira delovanja notranjega trga zavarovalniških storitev,
- ni omejena na zavarovanje, ki ga ponuja eno samo zavarovalniško podjetje ali skupina podjetij,
- ni pogojena s tem, da se zavarovalna pogodba sklene z zavarovalnico, ki ima sedež v Republiki Sloveniji.

(2) Cilj ukrepa:

- vključevanje čim večjega števila kmetij v sistem zavarovanj posevkov in plodov ter živali.

(3) Upravičeni stroški

- Upravičeni stroški so stroški za zavarovalne premije za zavarovanje za kritje škode, nastale zaradi naravnih nesreč, slabih vremenskih razmer, ki jih je mogoče enačiti z naravnimi nesrečami, boleznimi živali ali škodljivimi organizmi na rastlinah, škode, ki jo povzročijo zaščitene živali, in drugih slabih vremenskih razmer.
- Zavarovanje lahko krije le stroške nadomestitev škode iz prejšnjega odstavka, pri čemer ne sme zahtevati ali določiti vrste ali količine prihodnjega pridelka.

(4) Pomoč se ne dodeli:

- za tiste deleže pomoči, kot jih s predpisom o sofinanciranju zavarovalnih premij za zavarovanje kmetijske proizvodnje za tekoče leto določi Vlada Republike Slovenije;
- kmetijskim gospodarstvom, ki imajo sedež in pretežni del površin, ki so predmet zavarovanja, izven območja občine.

(5) Finančne določbe

- Višina sofinanciranja občine je razlika med višino sofinanciranja zavarovalne premije iz nacionalnega proračuna do 65 % opravičljivih stroškov zavarovalne premije za zavarovanje zaradi naravnih nesreč.
- Znesek pomoči se ustrezno zniža, če bi z odobreno pomočjo presegli skupni znesek de minimis pomoči.

(6) K vlogi mora upravičenec predložiti še naslednjo dokumentacijo:

- zbirno vlogo za neposredna plačila za leto 2021 Agencije RS za kmetijske trge in razvoj podeželja;
- sklenjeno zavarovalno polico/pogodbo (ali informativno ponudbo) za primarno kmetijsko proizvodnjo na kmetijskem gospodarstvu po nacionalni uredbi za leto 2021;
- izjavo ugotavljanju davčne osnove od dohodkov iz osnovne kmetijske in gozdarske dejavnosti.

(7) Pogoji za dodelitev sredstev:

- kmetijska gospodarstva s sedežem na območju občine morajo imeti sklenjeno zavarovalno polico/pogodbo za tekoče leto z obračunano višino nacionalnega sofinanciranja po nacionalni uredbi za tekoče leto;
- kmetijsko gospodarstvo ne sme biti podjetje v težavah.

(8) Dodatna merila za ocenjevanje:

- ali vsebina vloge ustreza namenu ukrepa.

• **UKREP C: Pomoč za zagotavljanje tehnične podpore v kmetijskem in gozdarskem sektorju**

- (1) Pomoč krije dejavnosti poklicnega usposabljanja in pridobivanja strokovnih znanj, vključno z usposabljanji, delavnicami in inštruiranjem, ter predstavitvene dejavnosti in dejavnosti informiranja v kmetijskem in gozdarskem sektorju.

Če te dejavnosti zagotavljajo skupine in organizacije proizvajalcev, članstvo v takih skupinah ali organizacijah ne sme biti pogoj za dostop do navedenih dejavnosti.

(2) Upravičeni stroški:

- stroški organizacije poklicnega usposabljanja, dejavnosti pridobivanja strokovnih znanj, vključno z usposabljanji, delavnicami in inštruiranjem, ter stroški predstavitvenih dejavnosti ali dejavnosti informiranja;
- stroški potovanja, nastanitve in dnevnice udeležencev;
- organizacije tekmovanj, sejmov ali razstav ter udeležbe na njih;
- publikacije, katerih cilj je ozaveščanje širše javnosti o kmetijskih proizvodih.

Pomoč krije naslednje upravičene stroške za organizacijo tekmovanj, sejmov in razstav ter udeležbo na njih:

- stroške udeležbe,
- potne stroške in stroške prevoza živali,
- stroške publikacij in spletnih mest, v katerih je dogodek napovedan,
- najemnine razstavnih prostorov in stojnic ter stroške njihove postavitve in razstavljanja.

Pomoč krije naslednje upravičene stroške za publikacije, katerih cilj je ozaveščanje širše javnosti o kmetijskih proizvodih:

- stroške tiskanih in elektronskih publikacij, spletišč in spotov v elektronskih medijih, na radiu ali televiziji, namenjenih predstavljanju dejanskih informacij o upravičencih iz občine Duplek ali proizvajalcih določenega kmetijskega proizvoda, če so informacije nevtralne in imajo zadevni upravičenci enake možnosti, da so predstavljeni v publikaciji;
- stroške širjenja znanstvenih spoznanj in dejanskih informacij o shemah kakovosti, vzpostavljenih na podlagi uredb EU, drugih shemah kakovosti, za katere države članice priznavajo, da so skladne, in skladnih prostovoljnih shemah certificiranja za kmetijske proizvode, odprtih za kmetijske proizvode iz drugih držav članic in tretjih držav;
- stroške generičnih kmetijskih proizvodov, njihove hranilne vrednosti in njihove priporočene uporabe.

(3) Finančne določbe: bruto intenzivnost pomoči:

- pomoč lahko krije do 100 % upravičenih stroškov.

(4) K vlogi mora upravičenec predložiti naslednjo dokumentacijo:

- fotokopije računov in dokazil, s katerimi se izkazujejo upravičeni stroški,
- finančno in vsebinsko ovrednoten program za leto 2021,
- poročilo o opravljenem delu v preteklem letu,
- seznam članov,
- izjavo o številu članov,
- fotokopijo odločbe o vpisu v register,
- sklep o ugotavljanju davčne osnove od dohodkov iz osnovne kmetijske in gozdarske dejavnosti.

Vsi obrazci morajo biti žigosani in podpisani s strani predsednika društva oziroma njegovega pooblaščenca. Če obrazce podpisuje pooblaščenec, je vlogi potrebno priložiti tudi pooblastilo.

• **Ukrep Č: Naložbe za opravljanje dopolnilne dejavnosti na kmetijah**

(1) Namen ukrepa: ustvariti pogoje in možnosti za ustvarjanje novih delovnih mest ter realizacijo poslovnih idej članov kmečkega gospodarstva. Namenjen je naložbam, ki so potrebne za začetek opravljanja dopolnilne dejavnosti ali za posodobitev in modernizacijo že obstoječe dopolnilne dejavnosti.

(2) Predmet podpore:

- predelava primarnih kmetijskih pridelkov, gozdnih sadežev in zelišč,
- prodaja kmetijskih pridelkov in izdelkov s kmetij,
- turizem na kmetiji,
- dejavnost, povezana s tradicionalnimi znanji na kmetiji, storitvami oziroma izdelki.

(3) Splošni pogoji upravičenosti:

- upravičenci morajo izpolnjevati vse pogoje za opravljanje dopolnilne dejavnosti, določene v javnem razpisu, skladno z veljavno zakonodajo in Uredbo o dopolnilnih dejavnostih na kmetiji (Uradni list RS, št. 12/14);
- dejavnost se mora opravljati v okviru dopolnilne dejavnosti na kmetiji še vsaj dve (2) leti po zaključeni investiciji;
- upravičenci so kmetijska gospodarstva, ki imajo sedež v občini Duplek, imajo v lasti ali zakupu kmetijska zemljišča, ki ležijo na območju občine Duplek in so vpisana v register kmetijskih gospodarstev;
- upoštevajo se le pogodbe in računi, ki so bili izstavljeni v času od 31. 10. 2020 do 31. 10. 2021.

(4) Upravičeni stroški:

- gradbena in obrtniška dela,
- stroški nakupa opreme, vključno z računalniško opremo,
- stroški promocije,
- splošni stroški, povezani s pripravo in izvedbo projekta.

Neupravičeni stroški: davki, razne takse in režijski stroški, stroški zavarovanja, stroški za refinanciranje obresti in investicije, ki se izvajajo izven območja občine Duplek.

(5) Finančne določbe: bruto intenzivnost pomoči:

- do 50 % upravičenih stroškov.

(6) K vlogi mora upravičenec predložiti naslednjo dokumentacijo:

- Zbirna vloga za neposredna plačila za tekoče leto Agencije RS za kmetijske trge in razvoj podeželja.
- Kopija dovoljenja za opravljanje dopolnilne dejavnosti.

- Dokazila o stroških, ki so nastali in bili plačani v razpisnem obdobju: kopije računov in kopije dokazil o plačanih računih (bančni izpis prometa na transakcijskem računu, iz katerega je jasno razvidno in označeno, na kateri račun se nanaša), kupoprodajne pogodbe, pogodbe o nakupu patenta, licence itd. V primeru leasinga je potrebno priložiti amortizacijski načrt. Iz računov in pogodb mora biti razvidno, za katero vrsto materialne oz. nematerialne investicije se uveljavlja sofinanciranje (natančna specifikacija materialov, opreme, serijska številka opreme itd.). Dokazila se morajo glasiti na ime nosilca oz. upravičenega člana kmetijskega gospodarstva. V primeru, da je kmetija vključena v sistem DDV, mora biti vlagatelj davčni zavezanec.
- Podpisani vzorec pogodbe.
- Sklep o ugotavljanju davčne osnove od dohodkov iz osnovne kmetijske in gozdarske dejavnosti.

V. Vsebina vloge

Vloga za posamezni ukrep je popolna, če vlagatelj do predpisanega roka za oddajo vlog v javnem razpisu predloži pravilno izpolnjeno zahtevano dokumentacijo, ki je navedena pri vsakem posameznem ukrepu posebej.

Zahtevana dokumentacija, ki bo prispela na javni razpis, je zaupne narave in bo uporabljena izključno v postopku odločanja o dodelitvi sredstev po tem razpisu. Člani strokovne komisije se zavežejo, da bodo podatke varovali kot zaupne in jih bodo uporabili izključno za namene ocenjevanja.

VI. Rok za oddajo vlog in način prijave

Upravičenec mora vlogo poslati zaprto v kuverti oziroma ovitku, na hrbtni strani mora biti naslov pošiljatelja. Na sprednji strani ponudnik označi: »NE ODPIRAJ! – Javni razpis za ohranjanje in razvoj kmetijstva ter podeželja v občini Duplek za leto 2021«.

Vloga mora biti naslovljena na naslov: Občina Duplek, Trg slovenske osamosvojitve 1, 2241 Spodnji Duplek, ali oddana osebno v tajništvu občine.

Za pravočasno oddano vlogo se šteje vloga, ki je prispela po pošti na naslov občine ali je oddana osebno do 30. 9. 2021. Prijave, oddane po tem roku, se štejejo za prepozne in bodo neodprte vrnjene pošiljatelju.

VII. Odpiranje in obravnava vlog

Vloge bo odpirala in ocenjevala ter pripravila predlog prejemnikov sredstev strokovna komisija, ki jo s sklepom imenuje župan. Odpiranje vlog ne bo javno.

Vlagatelje nepopolnih vlog bo komisija pozvala, da jih dopolnijo v roku 8 dni od prejema obvestila. Nepopolna vloga, ki jo predlagatelj v navedenem roku ne bo dopolnil, se zavrže. Vloge, ki bodo pravočasno dopolnjene, vendar neustrezno, bodo zavrnjene. Prepozno prejete vloge se zavrnejo, neutemeljene pa zavrnejo (vloge, ki ne ustrezajo in ne izpolnjujejo razpisnih pogojev in meril).

Vse pravočasno prispelne in popolne vloge bo strokovna komisija ocenjevala na podlagi Pravilnika o dodeljevanju pomoči za ohranjanje in razvoj kmetijstva ter podeželja v občini Duplek.

Na podlagi predloga prejemnikov sredstev, ki ga pripravi komisija, občinska uprava s sklepom sprejme odločitev o izboru prejemnikov sredstev in višini dodeljenih sredstev. Občina bo od prejemnika pomoči pred dodelitvijo sredstev pridobila pisno izjavo o vseh drugih pomočeh de minimis, ki jih je enotno podjetje oz. upravičenec prejel na podlagi uredb o de minimis v predhodnih dveh in v tekočem proračunskem letu; izjavo o drugih že prejetih (ali zaprosenih) pomočeh za iste upravičene stroške; seznam podjetij, s katerimi je lastniško povezan, tako da se preveri skupni znesek že prejetih de minimis pomoči za vsa z njim povezana podjetja, in zagotovilo, da z dodeljenim zneskom pomoči de minimis ne bo presežena zgornja meja de minimis pomoči in intenzivnosti pomoči po drugih predpisih.

Občina bo s prejemniki sredstev sklenila pogodbo, v kateri se opredelijo medsebojne obveznosti. Prejemnikom bodo sredstva nakazana najkasneje 30. dan od prejema podpisane pogodbe.

VIII. Rok, v katerem bodo potencialni prejemniki obveščeni o izidu razpisa

Prijavitelji bodo o izidu javnega razpisa pisno obveščeni v roku 30 dni od odpiranja vlog.

Občinska uprava izda po predlogu komisije vlagateljem prispelih vlog odločitev o dodelitvi oz. nedodelitvi zaprosenih sredstev in o višini le-teh. Po preteku roka za pritožbe bodo prejemniki pozvani k podpisu pogodb.

Če prejemnik v roku osmih dni od prejema poziva ne vrne podpisane pogodbe, se šteje, da je umaknil vlogo za pridobitev sredstev. Vlagatelj vloge, ki meni, da izpolnjuje pogoje in merila iz javnega razpisa in mu razpisana sredstva neupravičeno niso bila dodeljena, lahko vložijo pritožbo v roku 8 dni od prejema sklepa. Pritožnik mora natančno opredeliti razloge, zaradi katerih je pritožba vložena. Prepozno vložene pritožbe se zavrnejo. Vložena pritožba ne zadrži podpisa pogodb z ostalimi izbranimi predlagatelji vlog. O pritožbi odloči župan, njegova odločitev je dokončna.

IX. Dodatne Informacije

Razpisno dokumentacijo lahko zainteresirani dobijo od dneva objave javnega razpisa na sedežu Občine Duplek ter na spletni strani občine: www.duplek.si. Vse dodatne informacije v zvezi z razpisom dobijo zainteresirani na sedežu občine ali na elektronskem naslovu: milena.roposa@duplek.si.

Št.: 41010-011/2021

MITJA HORVAT
ŽUPAN

JAVNI RAZPIS

za sofinanciranje ukrepov pospeševanja razvoja podjetništva v občini Duplek za leto 2021

I. Predmet javnega razpisa

Predmet javnega razpisa je dodelitev proračunskih sredstev za sofinanciranje ukrepov za pospeševanje razvoja podjetništva v občini Duplek, in sicer ukrepa:

- a) spodbujanje samozaposlovanja in
- b) naložbe za nakup nove opreme in nematerialnih investicij.

Namen pomoči je povečanje števila zaposlenih in ustvarjanje novih delovnih mest ter zmanjševanje brezposelnosti pod točko a ter spodbujanje investicijskih vlaganj v nakup nove proizvodne in storitvene opreme za opravljanje dejavnosti pod točko b.

II. Upravičenci

- a) Upravičenci do sredstev so brezposelne osebe, ki so državljani Republike Slovenije, imajo stalno prebivališče na območju občine Duplek, so bile prijavitelne na Zavodu za zaposlovanje najmanj šest mesecev pred realizacijo samozaposlitve in v obdobju od 31. 10. 2020 do 31. 10. 2021 realizirajo samozaposlitev.

Upravičenci do sredstev za samozaposlitev morajo realizirati samozaposlitve na območju občine Duplek (sedež in poslovni prostori morajo biti na območju občine Duplek).

Dejavnost se mora ohraniti na območju občine Duplek vsaj dve leti po realizaciji samozaposlitve.

- b) Upravičenci do pomoči so podjetja, ki investirajo v nakup nove proizvodne in storitvene opreme oziroma nematerialne investicije v obdobju od 31. 10. 2020 do 31. 10. 2021 in imajo sedež v občini Duplek.

Prejemnik pomoči mora zagotoviti vsaj 25 % lastnih sredstev za kritje stroškov posamezne investicije. Materialna in/ali nematerialna investicija mora ostati v lasti upravičenca najmanj dve leti po končani investiciji oziroma se lahko pred iztekom tega obdobja nadomesti z novo, sodobnejšo opremo za enako dejavnost.

Upravičenci do nakupa nove opreme po tem pravilniku so mikro podjetja:

- ki izpolnjujejo pogoje za mikro podjetja v skladu z Zakonom o gospodarskih družbah;
- niso v stečajnem postopku, postopku prisilne izterjave ali likvidacije;
- so v stanju kapitalne ustreznosti po 11. členu Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju;
- niso v težavah in ne dobivajo državne pomoči za reševanje in prestrukturiranje;
- imajo sedež in izvajajo dejavnost v občini Duplek ter je kraj investiranja v občini Duplek;
- investirajo v razvoj in razširitev obstoječe dejavnosti oziroma v novo dejavnost oz. v razvoj novih produktov/storitev na območju občine Duplek in zagotovijo vsaj 25 % lastnih virov za kritje stroškov posamezne investicije. Investicija se mora ohraniti na območju občine vsaj eno leto po prejemu sredstev;
- investitorji, ki v preteklem letu niso prejeli sredstev za nakup nove opreme in nematerialnih investicij;
- investitorji, ki imajo poravnane zapadle obveznosti do občine Duplek in nimajo blokirane TRR.

Do de minimis pomoči niso upravičena podjetja iz naslednjih sektorjev:

- ribištva in akvakulture;
- primarne proizvodnje kmetijskih proizvodov s seznama Priloge I k Pogodbi o ustanovitvi Evropske skupnosti;
- podjetja, ki delujejo na področju predelave in trženja kmetijskih proizvodov s seznama v Prilogi I k pogodbi o ustanovitvi Evropske skupnosti v naslednjih primerih:
 - če je znesek pomoči določen na podlagi cene ali količine tozadevnih proizvodov, ki so kupljeni od primarnih proizvajalcev ali jih zadevna podjetja dajo na trg;
 - če je pomoč pogojena s tem, da se delno ali v celoti prenese na primarne proizvajalce.

III. Višina, oblika, zgornja meja in kumulacija sredstev

Višina proračunskih sredstev, namenjenih za izvedbo javnega razpisa, je 10.000,00 EUR.

Proračunska sredstva se dodeljujejo kot nepovratna sredstva v obliki dotacij, skladno s pravili o dodeljevanju državnih pomoči de minimis in ob upoštevanju proračunskih možnosti.

Prejemnika sredstev se pisno obvesti o predvidenem znesku pomoči in navede, da gre za pomoč de minimis.

Upravičenci morajo pred dodelitvijo sredstev podati izjavo o:

- že prejetih de minimis pomočeh, vključno z navedbo, pri katerih dajalcih in v kakšnem znesku je v predhodnih dveh poslovnih in v tekočem poslovnem letu še kandidiral za de minimis pomoč;
- drugih že prejetih (ali zaprošenih, v kakšni obliki in pri katerem dajalcu) pomočeh za iste upravičene stroške in zagotovilo, da z dodeljenim zneskom pomoči de minimis ne bo presežena zgornja meja de minimis pomoči ter intenzivnosti pomoči po drugih predpisih;
- o povezanih družbah ter o združitvi ali razdelitvi podjetij, skladno z definicijo enotnega podjetja.

Skupni znesek pomoči, dodeljen enotnemu podjetju na podlagi pravil de minimis, ne sme presegati 200.000,00 EUR v obdobju zadnjih treh proračunskih let, ne glede na obliko in namen pomoči ter ne glede na to, ali se pomoč dodeli iz sredstev države, občine ali EU. V primeru podjetij, ki delujejo v komercialnem cestnem tovornem prevozu, znaša zgornja dovoljena meja pomoči 100.000,00 EUR. To določilo ne velja v potniškem prometu in pri integriranih storitvah, pri čemer je dejanski prevoz le element storitve.

Enotno podjetje pomeni vsa podjetja, ki so med seboj najmanj v enem od naslednjih razmerij:

- a) podjetje ima večino glasovalnih pravic delničarjev ali družbenikov drugega podjetja;
- b) podjetje ima pravico imenovati ali odpoklicati večino članov upravnega, poslovnega ali nadzornega organa drugega podjetja;
- c) podjetje ima pravico izvrševati prevladujoč vpliv na drugo podjetje na podlagi pogodbe, sklenjene z navedenim podjetjem, ali določbe v njegovi družbeni pogodbi ali statutu;
- d) podjetje, ki je delničar ali družbenik drugega podjetja, na podlagi dogovora z drugimi delničarji ali družbeniki navedenega podjetja samo nadzoruje večino glasovalnih pravic delničarjev ali družbenikov navedenega podjetja.

Podjetja, ki so v katerem koli razmerju iz točk od (a) do (d) preko enega ali več drugih podjetij, prav tako veljajo za enotno podjetje.

Pomoči po pravilu de minimis se lahko seštevajo z drugimi pomočmi za iste upravičene stroške, vendar le do višine največje dovoljene intenzivnosti teh pomoči.

Pomoči po pravilu de minimis se tudi medsebojno seštevajo.

Pomoč de minimis se ne sme kumulirati z državno pomočjo v zvezi z istimi upravičenimi stroški ali državno pomočjo za isti ukrep za financiranje tveganja, če bi se s takšno kumulacijo presežela največja intenzivnost pomoči ali znesek pomoči.

Pomoč de minimis, dodeljena v skladu z Uredbo Komisije (EU) št. 1407/2013, se lahko kumulira s pomočjo de minimis, dodeljeno v skladu z Uredbo Komisije (EU) št. 360/2012 do zgornje meje, določene v uredbi 360/2012.

Pomoč de minimis, dodeljena v skladu z Uredbo Komisije (EU) št. 1407/2013, se lahko kumulira s pomočjo de minimis, dodeljeno v skladu z drugimi uredbami de minimis do ustrezne zgornje meje (200.000 oz 100.000 EUR).

IV. Upravičeni stroški

Upravičeni stroški so stroški nakupa opreme in nematerialne opreme brez DDV (neto vrednosti).

- a) Upravičeni stroški za samozaposlitev so stroški za realizacijo samozaposlitve osebe, ki je na Zavodu RS za zaposlovanje – območna služba Maribor prijavljena kot brezposelna oseba.

Višina dodeljenih sredstev za kritje upravičenih stroškov za samozaposlitev je do 5 minimalnih mesečnih plač ali do 7 minimalnih mesečnih plač, če se samozaposli invalid.

Zgornja višina dodeljenih sredstev za izvedbo tega ukrepa za posameznega upravičenca ne sme preseči navedene višine, in sicer ne glede na to, iz katerih javnih virov so bila dodeljena (sredstva občinskega ali državnega proračuna ali mednarodnih virov).

- b) Upravičeni stroški za nakup nove opreme so:

- stroški nakupa, urejanja in opremljanja zemljišč na območju občine,
- stroški pridobivanja investicijske in projektne dokumentacije za gradnjo poslovnih prostorov,
- stroški nakupa nove, večje opreme (v vrednosti, večje od 850,00 EUR) in celovita obnova obstoječe proizvodnje.

Upravičeni stroški za nematerialne investicije:

- stroški nakupa patentov, licenc, know-howa ali nepatentiranega tehničnega znanja ter programske opreme.

Intenzivnost pomoči:

- v višini do 75 % upravičenih stroškov posamezne investicije,
- sredstva pomoči se razdelijo med upravičence sorazmerno glede na višino vloženi sredstev za nakup nove opreme in nematerialnih investicij. Kadar zahtevki presegajo razpoložljiva sredstva, zagotovljena v proračunu Občine Duplek, višina pomoči na posameznega upravičenca v tekočem koledarskem letu ne sme presegati 15 % od skupnih razpisanih sredstev za ta ukrep.

V. Dokazila

Vlagatelj mora k vlogi za pridobitev sredstev spodbujanja samozaposlovanja predložiti naslednja dokazila:

- potrdilo o stalnem prebivališču v občini Duplek, ki ne sme biti starejše od 30 dni;
- dokazilo o samozaposlitvi (fotokopija obrazca M1/M2, iz katere je razvidno, da je samozaposlitev realizirana za polni delovni čas v obdobju od 31. 10. 2020 do 31. 10. 2021, z izjavo »fotokopija enaka originalu« in s podpisom vlagatelja);
- dokazilo o opravljanju gospodarske dejavnosti (potrdilo AJ PES) ali druga ustrezna dokazila v skladu z veljavno zakonodajo;
- dokazilo, da je bil vlagatelj prijavljen na zavodu za zaposlovanje najmanj 6 mesecev pred realizacijo samozaposlitve.

Upravičenec mora ohraniti samozaposlitev vsaj dve leti.

Vlagatelj mora k vlogi za nakup nove opreme in nematerialne investicije predložiti naslednja dokazila:

- potrdilo o stalnem prebivališču v občini Duplek, ki ne sme biti starejše od 30 dni;
- dokazilo o opravljanju gospodarske dejavnosti (potrdilo AJPES) ali druga ustrezna dokazila v skladu z veljavno zakonodajo;
- dokazila o investicijskih vlaganjih v obdobju od 31. 10. 2020 do 31. 10. 2021 (računi, potrdila o plačilu teh računov, slikovno gradivo);
- izjavo, da nima neporavnanih obveznosti do Občine Duplek.

VI. Nadzor in sankcije

Medsebojne obveznosti med upravičencem do pomoči in Občino Duplek se uredijo s pogodbo. Kontrolo nad izvajanjem pogodb opravlja pristojni občinski upravni organ.

V primeru, da bi se ugotovilo, da sredstva niso bila porabljena za namen, za katerega so bila dodeljena, ali so bila dodeljena na podlagi neresničnih podatkov, ali je prejemnik prekršil druga določila pogodbe, je občina na predlog pristojnega občinskega upravnega organa upravičena zahtevati vračilo dodeljenih sredstev s pripadajočimi zakonitimi zamudnimi obrestmi za obdobje od dneva nakazila dalje.

V kolikor se iz katerih koli razlogov prekine samozaposlitev v predpisanem roku, je prejemnik dolžan vrniti sredstva vključno z zakonsko določenimi zamudnimi obrestmi. Prejemnik sredstev mora na zahtevo občinskega upravnega organa dokazati, da je ohranil samozaposlitev vsaj dve leti od prejema akta o dodelitvi sredstev.

Materialna ali nematerialna investicija mora ostati v lasti upravičenca najmanj dve leti po končani investiciji oziroma se lahko pred iztekom tega obdobja nadomesti z novo, sodobnejšo opremo za enako dejavnost.

VII. Vsebina prijave, rok za predložitev prijave in način predložitve

Prijava mora biti izpolnjena na ustreznih prijavnih obrazcih in mora vsebovati vse obvezne priloge in podatke, določene v razpisni dokumentaciji. Prijavitelji morajo vloge oddati osebno ali po pošti kot priporočeno pošiljko (velja datum poštnega žiga) na naslov: Občina Duplek, Trg slovenske osamosvojitve 1, 2241 Spodnji Duplek, najkasneje do 30. 9. 2021.

Prijave morajo biti oddane v zaprti ovojnici z oznako: »NE ODPIRAJ, JAVNI RAZPIS – PODJETNIŠTVO 2021«.

Na hrbtne strani mora biti naveden polni naslov pošiljatelja. Veljavne bodo prijave, ki bodo pravilno označene in pravočasno oddane. Neveljavne prijave ne bodo obravnavane.

VIII. Datum odpiranja prijav in obvestilo o izidu javnega razpisa

Prijave, prispele na javni razpis, odpira in obravnava strokovna komisija, imenovana s strani župana (v nadaljevanju: komisija). Odpiranje prijav ni javno. Komisija bo v roku 10 dni po končanem razpisu odprla pravočasno prejete prijave in ugotovila ustreznost prijav.

Nepravočasno prispele prijave bo komisija s sklepom zavrgla.

V kolikor bo komisija ugotovila, da prijava ni popolna oziroma je nerazumljiva, bo pozvala prijavitelja, da v roku 5 dni odpravi pomanjkljivosti oziroma da prijavo ustrezno dopolni.

Dopolnjeno prijavo morajo prijavitelji dostaviti osebno ali poslati v zaprti ovojnici na naslov: Občina Duplek, Trg slovenske osamosvojitve 1, 2241 Spodnji Duplek.

Šteje se, da je dopolnjena prijava prispela pravočasno, če je bila na zadnji dan roka za oddajo dopolnjenih prijav oddana na pošti s priporočeno pošiljko ali tega dne oddana v prostorih Občine Duplek.

Na ovojnici mora biti na vidnem mestu napis »NE ODPIRAJ, DOPOLNJENA PRIJAVA ZA JAVNI RAZPIS PODJETNIŠTVO 2021« in na hrbtne strani polni naslov pošiljatelja.

Nepopolne prijave, ki jih vlagatelji ne bodo dopolnili v navedenem roku, se zavržejo. Občina Duplek bo z upravičenci sklenila pogodbe, v katerih bodo navedeni podrobnejši pogoji koriščenja sredstev.

IX. Kje in kdaj lahko zainteresirani dvignejo razpisno dokumentacijo

Razpisna dokumentacija je od dneva objave javnega razpisa do izteka prijavnega roka dosegljiva na spletni strani Občine Duplek: www.duplek.si. Zainteresirani prijavitelji jo lahko v tem roku dvignejo tudi v sprejemni pisarni Občine Duplek, Trg slovenske osamosvojitve 1, 2241 Spodnji Duplek, in sicer v času uradnih ur.

Dodatne informacije lahko dobite na tel. 02 684 09 18 (Tjaša Simonič) ali po elektronski pošti: tjasa.simonic@duplek.si.

Št.: 41010-010/2021

MITJA HORVAT
ŽUPAN

JAVNI RAZPIS ZA PODELITEV PRIZNANJ OBČINE DUPLEK ZA LETO 2020.

Občina Duplek podeljuje zaslužnim občanom za posebne zasluge na kulturnem, športnem, znanstvenem, tehničnem in drugih področjih posebna priznanja:

1. ZLATI GRB OBČINE DUPLEK

Zlati grb občine Duplek podeljuje občina najzaslužnejšim občanom, društvom, samostojnim podjetnikom in pravnim osebam, ki so s svojim delom znatno prispevali k razvoju občine Duplek ali ugledu krajev občine Duplek, in za dosežke na kulturnem, športnem, znanstvenem, tehničnem in drugih področjih.

2. ČASTNI OBČANI OBČINE DUPLEK

Za posebne zasluge lahko občina posameznikom, ki so s svojim delom in ustvarjalnostjo pomembno prispevali k ugledu kraja, podeli naziv častni občan. Ta naziv se lahko podeli tudi posameznikom, ki niso občani občine, a so bili rojeni na območju občine ali so določen čas živeli na njenem območju ali so s svojim delovanjem oziroma dosežki bistveno prispevali k ugledu kraja.

3. PRIZNANJA ZA DOSEŽKE NA PODROČJU ŠPORTA:

- naziv športnik leta 2020,
- naziv športnica leta 2020,
- naziv ekipa leta 2020,
- priznanje za zasluge na področju športa,
- priznanje za vrhunske športne dosežke,
- priznanje za športne dosežke,
- priznanje za perspektivnega športnika in
- priznanje za rekreativca leta.

Priznanja za športne dosežke se podelijo športnikom posameznikom, športnim ekipam in organizacijskim delavcem na področju športa v občini Duplek na osnovi določil Pravil za podelitev naziva športnik leta občine Duplek ter priznanj občine Duplek za dosežke na področju športa.

O podelitvi zlatega grba občine Duplek in naziva častni občan odloča občinski svet na predlog Komisije za podeljevanje priznanj in odlikovanj občine Duplek.

O podelitvi priznanj za dosežke na športnem področju prav tako odloča Komisija za podeljevanje priznanj in odlikovanj občine Duplek.

Pobudo oziroma predlog za posebno priznanje občine Duplek je potrebno oddati v pisni obliki, vsebovati pa mora:

- ime, priimek oziroma naziv in naslov predlagatelja,
- ime, priimek oziroma naziv in naslov kandidata za priznanje in njegove osnovne podatke,
- obrazložitev predloga (pri priznanjih za športne dosežke je treba navesti najvišji dosežek v letu 2020),
- dokumente, ki dokazujejo dejstva, navedena v obrazložitvi predloga.

Rok za oddajo pobude oziroma predloga je petek, 30. april 2021.

Predloge oziroma pobude je treba oddati v zaprti kuverti na naslov: Občina Duplek, Trg slovenske osamosvojitve 1, 2241 Sp. Duplek z oznako »Predlog za podelitev priznanj občine Duplek za leto 2020«.

Mitja Horvat,
župan

KUGE IN NEUMNOSTI NAS REŠI, O GOSPOD!

Že od nekdaj se je človeštvo srečevalo z epidemijami boleznimi, potresi, vročino, nadležnimi kobilicami in požari.

V čudnih časih živimo. Zemeljsko oblo v naši neposredni bližini pretresajo potresi in živa priča smo epidemiji, ki v svetu terja človeške žrtve. Če bi nam kdo pred letom dni govoril, kaj nas bo doletelo, mu seveda vsega tega ne bi verjeli.

Covid-19 – kuga današnjega časa

Oblasti širom po svetu si prizadevajo, da bi človeštvo iz te kuge našega stoletja prišlo čim manj poškodovano. Pri zdravju in življenju moramo ohraniti ranljive skupine in starejše ljudi, da bodo še dolgo živeli med nami. A še danes ni otipljivih znanstvenih razlag o tem, kakšne posledice lahko pusti ta novi virus pri sicer povsem zdravih ljudeh, ki so ga že preboleli, zato previdnost vseh pred to boleznijo nikakor ni odveč.

Ukrepi so bili do sedaj bolj ali manj uspešni, saj je med nami žal tudi veliko nergačev in nezadovoljnejšev ter raznoraznih navijaških politikantov, ki izrabljajo človeške stiske. Slišati je vse mogoče razlage, od tega, da je virus izmišljen in da si ga je izmislila oblast, da bi lahko vladala samovoljno in nam omejevala našo ljubo svobodo, do tega, da so se ljudje, še posebej mladina, začeli nevarno rediti in postajati zavaljeni debeluh. In ker se zaradi omejevalnih ukrepov ne gibljemo dovolj, nas bojda pač čaka prerani grob!

Vsako omejevanje človekove svobode, ki ga v takih primerih dopušča celo ustava, je seveda le začasen ukrep, dokler se bolezen ne neha nevarno širiti. Ukrepi pa seveda niso preprečevali našega gibanja in gibanja naših otrok v naravi. Spominjam se svojih otroških let, ko smo se otroci vsake odsotnosti od pouka iz srca razveselili in jo izkoristili za nove dogodivščine v prelepi naravi, ki nam je burila domišljijo. Priznati pa moram tudi, da še nisem

srečala toliko sprehajalcev na svojih sicer osamljenih poteh po Golovcu kot prav v času epidemije.

Svojo pozornost v naši skromni medijski krajini so na vsak način dobili vedeževalci in jasnovidci, ki zdaj svarijo pred cepivom. Pravijo, da je cepivo hudičevo delo in da bo ljudem po cepljenju odmerjenih le še nekaj kratkih let življenja. Slišati je vse mogoče teorije zarot, med njimi prav gotovo prednjači tudi tista o čipih, ki naj bi jih s cepivom vgradili v človeške glave. Kako naj bi to storili, res ne vem, njihova razlaga sega onkraj zdrave pameti. Tu in tam se najde kak čudak z novimi prerokbami o koncu sveta in med nami so tudi takšni, ki začenjajo razmišljati o tem, da bomo morda v tem letu res doživeli konec. Apokalipso!

Sol svetega Roka ozdravi vse bolezni?!

Ako se ozremo nekoliko nazaj v preteklost, vidimo, da se je človeštvo že od nekdaj srečevalo z epidemijami boleznimi, potresi, vročino, nadležnimi kobilicami in požari. Ljudje so si tudi takrat nekoliko po svoje razlagali bolezni, se zatekali k coprnikom in jasnovidcem ter drugim mazačem. Vladnim in cerkvenim odredbam, ki naj bi širjenje bolezni omejevale, pa že takrat pogosto niso dajali posebne veljave. Šele huda kazen ali celo vislice so jih streznil!

Spomin naših babic in dedov sega še v čas, ko so bili boj z eno veliko nadlogo, tuberkulozo, ki je terjala velike žrtve. Nevarna pa ni bila samo tuberkuloza, temveč tudi razni mazači in berači, ki so neuki raji prodajali najrazličnejša »preizkušena« sredstva, ki izboljšujejo tek in prebavo, sol svetega Roka pa naj bi ozdravila čisto vsako bolečino. »Krepak fant ali dekle pač ne more zboleti za tuberkulozo, če uživa sol sv. Roka,« so mazači celo po časopisih širili nevarne nebuloze.

NŠAM, Škofijska pisarna, D XXII - Ptuj, šk. 5, Zemljevidi župnij, Sv. Martin pri Vurberku (1815).
Vir: Nadškofijski arhiv v Mariboru

Foto: Pokrajinski arhiv v Mariboru

Še leta 1927 je bilo mogoče v takratnem časopisju prebrati absurdne oglase, da se lahko prepreči španska gripa samo z ancot pastilami.

Naj spomnim, da je Evropa predzadnjo epidemijo – zadnjo doživljamo danes s covidom-19 – doživela z gripo, ki je prišla iz Španije in se nato razširila po vsej Evropi. Bila je zelo hude narave, širjenje te grozovite bolezni pa naj bi prekosilo celo hitrost prometnih sredstev. Izbirala pa ni najbolj sestradanih in premraženih, temveč si je volila izbirati najkrepkejše in tiste v cvetu mladosti. Zaradi nje se je leta 1918 končala prva svetovna vojna, saj je še posebej pogosto ubijala mlade vojake. Po poročanju takratnih časnikarjev naj bi zahrbtna bakterija prvenstveno napadla pljuča, bolezen naj bi povzročila tudi celo vrsto živčnih in duševnih bolezni ter celo izgubo las in v določenih predelih takratne države Kraljevine SHS oz. Jugoslavije naj bi smrt zaradi nje kosila še v kasnejših letih, prav posebno pa naj bi k njenemu širjenju pripomogel oboleli, ki se je gizdavo in nečimrno brez kakršnihkoli omejitev gibal med zdravim narodom!

Svoj čas je po naših krajih blodila še ena nadloga: steklina! Primeri stekline so se včasih kar množili. Zgodilo se je, da je nekega kmeta ugriznil domači pes. Pes je nato obgrizel še domačega konja, ki je kmalu zatem poginil. Po nekaj tednih so se znaki stekline začeli pojavljati tudi pri gospodarju. Začel se je peniti in sliniti, nato je še sam pogrizel svoje domače, nakar je v težkih mukah izdihnil svojo dušo.

In tu so še črne koze! Strašanska nadloga, s katero so se soočali tudi naši predniki. O tej bolezni pa tudi razni mazači niso kaj dosti vedeli in so ljudem dajale čudne nasvete, »naj pač bolezen ven pride, pa bo«. Župniki po vseh župnijah so začeli pridigati o potrebnem cepljenju zoper koze, ki morijo ali pohablajo otroke po vsej deželi.

Bili so odločni, da je treba otroke cepiti, ženske pa so tulile in jokale ter jih rotile, naj jim pustijo otroke, ker so bile prepričane, da bo s cepivom otroke hudič vzel.

Kuga v naših krajih

Ena najbolj nadležnih epidemij je bila zagotovo kuga. Najhuje je razhajala v naših krajih, na Štajerskem, nazadnje v letih 1679–1682.

Ljudska domišljija o tem, kaj je kuga in od kod je prišla, je bila brezmejna. Tako kot danes so že takrat oblasti želele s svojimi odredbami kugo omejiti, odredb pa se ljudje često niso držali. Že takrat je bila karantena (štirideset dni v osami), že takrat so postavljali straže, ki so preprečevale ljudem vstopati v mesto iz okuženih krajev. Ljudje pa so kljub prepovedim še vedno naprej veseljačili po beznicah in javnih hišah, vse dokler ni prišlo do takih razsežnosti bolezni, da so trupla, ki jih niso več mogli pravočasno pokopati, po poljih raznašali in trgali psi ter divje zveri.

Kugi se nismo izognili niti v naših krajih, v Dupleku in okolici. Žal pa se je vsled spomina na tiste čase mnogo tega premalo ohranilo.

Domačini, tu gre še posebna zahvala gospodu Maksimiljanu Brezniku, so me prijazno opozorili na kužno znamenje v Koreni, o katerem pa se je žal izgubila vsakršna sled.

Pa vendar imamo nekaj, kar je samo naše. Na tiste čase nas veže spomin, ki se je ohranil na Jakobovo žegnanje, zato sem še posebej hvaležna našemu gospodu župniku lveku za zapis o Jakobovem žegnanju kot spominu, ko so v naših krajih predniki z molitvijo premagali to črno smrt.

Zato je tudi nastala ta pripoved, ki vam jo ponujam v branje in je sicer zapisana v našem kolektivnem spominu ter nas spominja na življenje naših prednikov. Ta pripoved je nastala na podlagi prebiranja starih časopisov in knjig, ljudskega izročila in cerkvenih zapisov.

Kuga, to je hudičevo delo!

Johan je hodil zamišljen ob korenškem potoku in na koncu poti prišel do kapele na vrhu slemena pri sveti Barbari, od koder se je razlegel čudovit pogled na dolino. Nato je pot nadaljeval do križišča, kjer je za trenutek postal in buljil v skupinski grob, v katerega so metali trupla, počrnela od peklenske smrti.

Še vedno ni in ni mogel doumeti prekletstva, ki se je 1682. leta Gospodovega zgrnilo na Zemljo. »Očitno se utapljam v greh, da po naših krajih pustoši sam hudič,« si je mislil.

Mater mu je pokopala kuga. Ta prekleta črna smrt. Sam Bog si ga vеди, od kod se je vzela. Mogoče jo je zacoprala Micka, ali pa so mater pičile bolhe, ali pa so krive kobilice. »Hja, sam satan se je preoblekel v kugo in je to hudičevo delo,« si je rekel. Dan pred smrtjo se je celo noč oglašal smrtni ptič.

»Skovik, skovik,« se je drl ta prekleti hudič. Že takrat ga je obšla zla slutnja, hitro je zlezel v hlače in se obul, potem pa dirkal okoli bajte, da bi za vrat zagrabil tega nesramnega prinašalca smrti. Mati se je naenkrat začela tresti, srce ji je težko bilo, tudi dihala je težko. Hlastala je po svežem zraku, povsod je čutila bolečine, še najbolj pa v glavi in želodcu. Hrana je postajala grenka in brez okusa. Obraz je postal brezizrazen, oči pa čudne, kot da bi gledala v samega peklenščaka, v obraz tako zverskega in grdega, ne pa svojega sina, kako je čistil njeno blato, ki ji je trgalo drobovje, in kri, ki je nekontrolirano curljala iz njenega šibkega telesa. Začela je halucinirati in videvati sveto devico Marijo in vse angele ter svetnike, celo Jezus Kristus je prišel. Še pokojno taščo Matildo, ki je bila še za časa svojega življenja pravi posebljeni hudič, je videla, kako ji maha v svetlobi na koncu tunela in jo kliče k sebi. Še v večnosti sirota uboga nima miru pred taščo! Začele so ji rasti grde gnojne in smrdljive bule pod pazduhami ter celo pod kolena, ves život pa je postajal posipan s črnimi madeži ...

V nekaj urah jo je pobralo. Kot da bi izpila Mickin strup, s katerim je na oni svet spravila neznosnega in razgrajškega moža, tega razuzdanega in nesrečnega grešnika, ki je najbolj ljubil gostilne in vlačuge, ki so obrtno nečistovale v javnih hišah. Tam se je nabirala vsa zanikrna golazen, ta capin pa se je tam zelo rad ustavil, ko je šel po opravkih v mesto.

Pri materi ni bilo časa niti za dohtarja. Pa kaj češ s temi dohtarji kljunaši, ki zaradi samega strahu pred kugo tudi sami trepetajo pred bolniki kot hudič pred križem. Oblečeni so v čudne oprave, nosijo maske z dolgim kljunom, namesto človeškega dotika pa v bolnika potiskajo palico ter mu, kaj pa drugega, predpišejo puščanje krvi in strogo dieto ...

Ko je materina duša odšla v večnost, je zmetal na kup njene cunje in jih sežgal. Micka mu je prinesla neka čudna kadila, rekla je, da je brinje, s katerimi sta letala po koči in preganjala kugo. In zle duhove. Na oknu in vratih pa je še lep čas po materinimi smrti visel z apnom narisani bel križ, da je v hiši gospodarila smrt.

Iz premišljanja na korenškem gričku ga je spet zmotila smrtna ptica.

»O, moj Bog, odreši nas te morije,« je zavzdihnil.

Za kugo so krivili tudi planete, posebej Saturn in Mars

Johan je bil krepak mož v najboljših letih. »Namesto da bi iskal ženo ta pravih oblin, tako, ki bi imela dve debeli ritnici in bedri ter bi znala skuhati dobre žganike,« si je mislil, »zdaj tu brezupno tavam in buljim v križe, pod katerimi se nahajajo razpadajoča in smrdljiva trupla, ki jih že pošteno načenjajo črvi. Če je sploh še kaj ostalo od nekoč čvrstega človeškega mesa in življenjskega soka v teh razčlovečenih počrnelih človeških truplih, posipanih z apnencem.«

Nasproti mu je zdaj prihajal vaščan Vincenc.

»Bog s teboj, Johan!«

»Bog daj,« mu je potihoma odvrnil.

»Krivi so planeti, ti rečem,« je od daleč tulil Vicenc.

»Hmm?« ga je začudeno pogledal Johan.

»Ja, za kugo,« je ta hitel pojasnjevati. »Zlasti nevarna sta Saturn in Mars, ki spuščata čudne strupe, ja, zato pa imamo sušo, točo in pokvarjen zrak, ki ga vdihavamo. Zdaj pa še tega črnega hudiča. Ja, kaj si pa mislil,« mu je skoraj nejevoljno zabrusil in šel naprej svojo pot.

»Je čuden tale Vincenc,« si je mislil Johan, »toda bog si ga vеди, kaj pa, če ima prav?!«

Pokojna mati mu je nekoč pripovedovala, da se je treba paziti zvezd repatic, ki so prinašalke hudiča. Mati so se spomnili repatic, ki je svetila na nebu. Imela je tako dolg rep, da je segal preko polovice neba. Včasih pa na nebu nastane tudi kakšna druga čudna nebesna prikazen, ki oznanja kugo, potrese in vročino. In ljudje so čuda tega videli.

Zdaj je pogledal proti Vumpahu (Vurberku) in zagledal kres in dim, kako se vije proti nebu.

»Hja, še so živi, tam gori, ni jih še pobrala kuga,« je pomislil.

Naslednje jutro ga je prebudil čuden ropot, vreščanje in cviljenje mačk. Ko je pogledal skozi okno, je zagledal Vincenca, ki se je z brezovo palico podil za sosedovimi mačkami. Ženske na dvorišču so nekaj mahale in se drle:

»Pusti naše mačke, ti hudič zmešani!«

On pa nazaj: »Vam bom že dal te vaše mačke. Prasice preplete nosijo kugo! Vse jih je treba pobiti!«

»Vincenca očitno grabi panika,« je pomislil. Saj včasih bi tudi sam najraje iz obupa kam pobegnil. Tja daleč v varne kraje, kjer ni kuge. No, pa saj ne bi bilo treba iti tako daleč. Na Krajnskem je že bolje, a te straže ne spustijo noter. Kakorkoli že, bolje je tukaj, v Dupleku, kot pa v mestu. Iz mesta je bežalo vse, kar je bilo pri zdravi pameti. Oblast je po mestih zapirala pivnice, gostilne, ustavilo se je javno življenje, gospoda pa se je že zdavnaj zaprla v svoje gradove in tam čaka na boljše čase.

Tu in tam se je v vas priklatil kak berač, ki so ga domačini spodili, kot je prej Vincenc sosedove mačke. »Bog ve, kod vse hodijo ti klateži in kje vse pobirajo kugo. Bolje nagnati te postopače, kot pa spet gledati koga umirati,« si je rekel.

Navkljub prepovedim pa je bilo slišati glas, da se kuga širi po vsej Štajerski. Nekdo je dobil bulo pod ušesom, drugi pod kolenom, iz hiš so prihajali kriki groze.

Foto: Pokrajinski arhiv v Mariboru

Šel bo do Micke, morda je odkrila kako novo skrivnost, kako pretentati tega črnega vraga!

Micka nad kugo s krastačami in zmletimi vevericami

Ko je hodil po prašni poti, ki ga je vodila do Micke, ni srečal žive duše, za trenutek se mu je celo zazdelo, da je čisto sam na svetu. Ko je naposled le prisopihal do Mickine hiše, se ni mogel načuditi smešnemu prizoru. Pred seboj je zagledal Micko z gibkim, poskakujočim, polnim oprsjem, kako lovi krastače! Ženska je že bila v zrelih letih, a še vedno mikavna. Bila je taka čvrsta in čila ter dobro rejena. In tiste sorte ženska, h kateri so se hodili vaški mladi, deviški fantje učiti veččin spolnih užitkov, ki so jih popeljale v nebesa.

Ko ga je zagledala, se je lov na te čudne kreature zaključil, Johana pa je povabila na domače žganje. Za trenutek mu je zastal dih, ko je zagledal polno crknjenih ogabnih krastač, obešenih za krake, viseti v domači kuhinji ob ognjišču.

»Krastača je s Saturna,« je jela pojasnjevati Micka, »in ima točno take črve v glavi, kot jih človeku naredi kuga!« Poleg žganja mu je prinesla nek čuden zvarek:

»Pojej, to je zdravilo zoper kugo,« mu je ukazala.

Ali zmes je izgledala sila čudno in Johanu se je že na prvi pogled preveč zagnusila, da bi jo dal v usta.

Naposled se je le ojunal, saj vendarle gre za zdravje, in je približal zvarek k svojim žnabljem.

»To so črvi in ostala svinjarija, ki so jo izbruhnile krastače,« mu je v eni sapi vedela povedati.

V tistem trenutku je Johan v strašanskem studu skočil v zrak in zdirjal iz hiše ter izkozlal požrto svinjarijo.

»Joj, smo gosposki,« ga je pokarala. »Pa imej rajе kugo!«

»Micka, nimate kaj drugega, bolj človeškega zoper črno smrt?«

Ni se dala dosti prositi, ko mu je že pod nos molela drugo ljudsko zdravilo. Posušene in v prah stolčene veverice, ki jih je prelila z vinom.

»Pa naj bo, za zdravje,« je pomislil Johan in na dušek pogoltnil zmleto veverico.

Nato sta brezskrbno kramljala; Micka je bila res pametna žena.

Na koncu mu je povedala še eno skrivnost, kaj storiti, če te le zaloti kuga.

»Eno mlado devico poišči,« mu je dejala, »naj ti da na prt malo krvi iz mesečnega perila. Prt posuši in ga po potrebi zmoči s toplim kisom ter položi na kužne rane. In bolezen bo šla ...«

Kuga ni zaustavila razuzdanega življenja

A smrt je kljub vsem domačim zvarkom, krastačam in zmletim vevericam kosila dalje. Bolezen se je nevarno širila v tej poletni vročini. Johana je obšla zla slutnja, da človeštvo ne bo moglo ubežati božji jezi. Ljudje so se požvižgali na vse posvetne in cerkvene odredbe, ki so prepovedovale javno življenje. Razuzdano življenje po mestnih javnih hišah se je nadaljevalo, navkljub kugi se je spolna pohota krepila, ljudje so v pivnicah in beznicah utapljali svoje gorje v vinu in žganju, v svojem hlastanju po življenju, ko niso vedeli, koliko časa jim je še odmerjeno, so pozabili celo na svoje otroke, ki so zapuščeni in lačni tavali po pozabljenih poteh. Tudi k Micki je prihajalo vedno več mladih fantov, ki jih je vodila v svetove božjih radosti.

»Bog ve, kdo so ti pubeci, domačini že niso,« si je mislil sam pri sebi Johan. »Še sreča, da ima Micka domača zdravila, da ne bodo vsi pocrkali.«

Molitev in iskanje milosti božje

Ko se je nekega sobotnega popoldneva spet potikal po vasi, je na korenškem gričku zagledal mlado pastirico. Stopil je do nje in jo vprašal, kako ji je ime.

»Marica sem,« mu je odgovorilo mlado dekle in ob tem zardelo v obraz. Johanu je postala Marica takoj všeč. Ob paši sta govorila in se smejala in za trenutek sta oba pozabila na črno morijo po vasi. Zdaj je prihajal do nje vsak dan in med njima se je porodila nežna ljubezen. Tako se je neko nedeljo odpravil k njenemu očetu, da bi jo zaprosil za roko. V preprosti koči pa ni našel veselega in razposajenega dekleta, kot ga je poznal, temveč bolno dekle, ki je ležalo na postelji z vročino in strašnim glavobolom.

Johan se je znašel v strašni stiski. »Ljubi Bog, ne vzemi mi zdaj še Marice!« V grozi se je odpravil proti domu in pogledoval na Mickino dvorišče, a Micke ni bilo nikjer. Spomnil se je Mickinih zvarkov in čarovnij proti kugi, ona mu lahko pomaga rešiti ljubo Marico! Ko je vstopil v Mickino kočo, je ob prizoru Mickinega počrnelega trupla od groze zatulil kot osamljen volk. Zdaj je še Micko vzela črna smrt, in to navkljub vsem njenim coprnijam! Pobegnil je iz kužne hiše in pristal na prašni cesti, kjer je brezglavo taval. Od daleč se mu je približeval Vincenc.

»Samo tega bebca mi še manjka,« si je mislil.

»Moli, moli Johan, samo molitev in milost božja nas še rešita,« se je ta drl že od daleč.

»Ja, kam pa greš?« ga je vprašal Johan.

»Prosit božje milosti, božji procesiji se bom pridružil, do Radgone pojdem!« V njegovi nameri se mu je potihoma pridružil tudi Johan. Ko sta takole že nekaj časa hodila, sta v daljavi zagledala vernike, kako v procesiji nosijo milostno podobo Matere božje, glasno molijo rožni venec ter kličejo vse svetnike na pomoč:

»Reši nas, o Gospod, te hude nesreče, daj nam božje milosti!«

Pot z božjo podobico so nadaljevali, čedalje bolj so molili, ženske so vmes hlipale in jokale.

In tako so hodili in molili, a kuga ni prenehala. Nosili so Mater božjo do Svete Barbare, se tam ustavili, obupano molili in jokali, a kuga ni prenehala. Pa so šli spet naprej in prišli so do Vumpaha (Vurberka). Ženske so tulile v božjo podobico in jo rotile, naj se vendarle Bog usmili njihovih pregrešnih duš! Bogu so dajali najrazličnejše

obljube, samo da jih reši tega peklenkega gorja. A kuga še vedno ni prenehala. Bila je peklenka vročina, na zadnjo nedeljo julija, ko so Marijo devico prinesli k Svetemu Martinu. In spet so neutrudno molili in ženske so jokale ter vzdigovalе roke proti nebu, poljubljali so sveto podobico ter se znova in znova zaobljubljali in pokoravali. Potihoma je molil tudi Johan, oči je imel rosne, ko se je spominjal svoje lepe deklice.

»Bog ve, če je še živa,« je pomislil in tudi sam molil k Bogu. Na duši je nosil težo, stiskalo ga je pri grlu in težko je dihal. Edino uteho je zdaj tudi sam videl v Bogu. Navsezadnje so se pred isto podobo že dogajali čudeži. Slišal je praviti, da je pred njo pred davnimi leti molil in bil uslišan neki berač ...

Iz misli ga je prebudil nenaden nemir ljudi. Kot strelo z jasnega so verniki od daleč zagledali, kako se jim približuje majhna razkuštrana deklica in od daleč vpije:

»Kuga je šla, kuga je šla, mati so ozdraveli! Zdravi so! Smrti ni več pri Svetemu Martinu!«

Kakšno nepopisno veselje se je polastilo gorečih vernikov. Njihova procesija ni bila zaman, Bog je uslišal njihove prošnje!

To je dalo upanje tudi Johanu. Stekel je, kolikor so ga noge nesle, do hribčka pri Sveti Barbari, kjer je včasih njegova Marica pasla živino.

Naenkrat jo zagleda, kako mu maha in ga kliče k sebi. Ni in ni mogel verjeti svojim očem, saj to je njegova Marica! Kakšna radost je preplavila ti dve mladi duši!

Naslednjo nedeljo sta se vzela ter postala mož in žena, v dobrem in slabem. Vsako zadnjo nedeljo julija pa sta se udeleževala romanja in spotoma obiskala one cerkve, od koder so nosili milostno podobico vse do Svetega Martina. Tisto peklenko poletje se je namreč Johan skupaj z drugimi verniki zaobljubil, da se bode vsako leto spominjal kuge na Jakobovem žegnanju, kjer bo nosil gorečo svečo in glasno molil rožni venec.

Doc. dr. Breda Mulec

Viri:

Ustno izročilo

Nadžkofijski arhiv Maribor

Travner, Vlad, Kuga na slovenskem, Ljubljana 1934

Slekovec, Matej, Škofija in naduhovnja v Ptuj, Maribor 1889

**NAJ VAM VELIKA NOČ
PODARI MIR, RADOST,
LJUBEZEN IN VELIKO
DRUŽINSKEGA BLAGOSLOVA,**

**VAM ŽELI
DRUŠTVO UPOKOJENCEV
DUPEK.**

NOVA PRAVLJICA O ZMAJČKU VURKU IN DEČKU ALEKSANDRU S PRIGODAMI IZ DUPELEKA IN OKOLICE

Foto: osebni arhiv

Maja se v sodelovanju z občino in šolami načrtuje Vurkov festival na Vurberku

Na predvečer božiča je pri založbi Didakta izšla druga pravljica dr. Brede Mulec z naslovom Aleksander in vurberški zmaj v deželi nenavadnih bitij, ilustracije pa je tudi tokrat prispeval izjemen mlad talent iz Dupleka Vanja Flis.

Tudi nova pravljica pripoveduje o dogodivščinah mladega dečka z imenom Aleksander in zmajčka Vurka, ki tokrat s pomočjo časovnega stroja raziskujeta pravljčni svet, ki ga je pisala tudi ljudska domišljija v Dupleku in okolici ter se je ohranjal iz roda v rod.

Foto: osebni arhiv

Junaka pravljicne pripovedi razkrivata, kako je bilo v Dupleku nekoč morje, in se srečujeta s čarobnimi bitji. Na gradu Vurberk spoznata velikane ajde, v dupleških gozdovih zapešeta z rimskimi deklicami. Obiščeta tudi kongres, kjer najdeta vse polno poplesujočih in vriskajočih coprnice, ki letajo z metlami. Seveda jo s časovnim vozom najraje mahmeta v čas, ko je živel še Kresnik, ki se je bojeval s čarodeji in drugimi hudobnimi bitji, nekoč pa je premagal celo turškega poveljnika.

Že maja se v sodelovanju z občino in šolami načrtuje Vurkov festival na Vurberku, ki je bil predviden že lansko leto, vendar ga je prestavila epidemija. Kolikor je slišati, se otroci nanj že veselo pripravljajo, in upajmo samo, da bodo s svojo otroško zagnanostjo pregnali celo epidemijo.

Avtorica pravljice Breda Mulec je domačinka iz Dupleka, ki sicer že dve desetletji živi in dela v Ljubljani, prekrasne ilustracije pa je napravil domačin Vanja Flis. Njegovo umetnino lahko po novem občudujemo tudi na stenah večnamenske športne dvorane v Dupleku.

AC

ŽUPAN S SVOJIM PRVIM PORTRETOM

Slikarske kolonije na Vurberku se je udeležilo kar 49 slikark in slikarjev.

Koncem lanskega junija je v organizaciji Turističnega društva Vurberk potekala že 6. slikarska kolonija. Vsa minula družjenja ljubiteljev barv in platna so bila v okviru praznovanja občine Duplek, lanske pa zaradi koronavirusa, ki nam tudi letos kroji družabno življenje, žal ni bilo, pa tudi drugi načrtovani dogodki in prireditve ob prazniku občine niso bili izvedeni.

Na omenjeni slikarski koloniji je sodelovalo kar 49 slikark in slikarjev, na razstavi, ki je bila v začetku oktobra v dvorani kulturnega doma na Vurberku, pa je bilo na ogled 50 del. Amaterji likovniki s Ptuja, iz Maribora, Hajdine, Makol, Črešnjevca, Slovenske Bistrice, Dupleka, Polskave, Destrnika, Raven na Koroškem in Radelj ob Dravi ter seveda tudi domačini, člani likovne sekcije Turističnega društva Vurberk so upodobili predvsem lepote narave v akril tehniki, pastelih in tudi z oljem na platnu. Med razstavljenimi deli je bil portret župana Mitje Horvata, ki ga je ustvarila Vera Kovačević, sicer Mariborčanka, ki sedaj živi v občini Destrnik.

Ker je korona »ustavila« svet, je župan Mitja Horvat prejel svoj portret šele v začetku marca, ko je Turistično društvo Vurberk v svojih prostorih na gradu organiziralo izročitev. Avtorica je na podelitvi povedala, da ga je fotografirala na otvoritvi lanske kolonije, ko je pozdravil udeležence, potem

Župan s portretom avtorice Vere Kovačević Foto: Marjan Špingler

pa to prenesla na platno v upanju, da ga je »zadela«; in ga je, kar je potrdil tudi portretiranec. Vera Kovačević se je slikarske kolonije na Vurberku udeležila prvič, zagotovo pa ne zadnjič, je povedala, seveda, če bo na prihodnje tudi povabljen. V družbi udeležencev se je izjemno dobro počutila, stkale pa so se tudi nove prijateljske vezi.

Mitja Horvat je bil presenečen, »darila« pa izjemno vesel, rekoč, da je to njegov prvi portret; ima sicer karikaturo, portret pa bo dobil mesto na steni njegove pisarne v prostorih občine, kjer bo vsaj do jeseni naslednjega leta. Na začudenje prisotnih, zakaj samo do naslednje jeseni, pa je v smehu povedal, da so takrat pač nove volitve, tudi za župana.

Marjan Špingler

PRIPRAVE NA DUPEK ART 12

Na mednarodni likovni koloniji na začetku junija pričakujejo 40 udeležencev.

Rajko Ferk: »Lansko leto nam je kljub pandemiji uspelo spraviti pod streho likovno kolonijo Duplek art 11, in sicer v dveh delih. V prvem delu so ustvarjali umetniki z različnih koncev Slovenije, iz Hrvaške, s Kube in iz Nepala, v drugem delu pa smo čakali na odprtje meddržavnih mej, ki se niso odprle, zato smo gostili vrhunske slikarje akvareliste in kiparje.

POP ART slikarke Nane Guberinič

Za letos je kolonija predvidena od 4. do 8. junija. Sodelovalo bo 40 umetnikov iz devetih držav in vse Slovenije. Tudi letos bomo gostili precej novih udeležencev in tako predstavili svoj prelepi Duplek z okolico.

Sodelujoči na mednarodni likovni koloniji Duplek art 12: Ludo Ševček in Alena Pilnikova, Slovaška, Jožica Zorko Hofmueller, Avstrija, Rajko Novosel, Dražen Pavlovič, Hrvaška, Hazim Talić in Hiba Alajbegović, BIH, Snežana Kujundžić in Josip Kujundžić, Srbija, Diana Kondic Gyurity in Milan Kondic, Madžarska, Birman Shrestha, Nepal, Alberto Copello, Republika Kuba, in Marina Dereviankina, Ukrajina.

Iz Slovenije prihajajo: Snežana Petrovič Sudarič, Koper, Zdravko Červ, Novo mesto, Bogdan Breznik, Trebnje, Lojze Kalinšek, Cerklje na Gorenjskem, Maksimiljan Sternad Milč, Rogaška Slatina, Miran Kotnik, Ravne na Koroškem, Franjo Marošek, Dravograd, Živka Vihtelič in Katja Kovše, Celje, Mitja Bokun, Kranj, Marija Pavlič, Murska Sobota, Jasminka Čišić, Ljubljana, Janez Repnik, Muta, Kaja Lukač, Ruše, Zdravko Kokanović Koki, Janja Jozelj, Igor Sitar, Zala Meklav in Rudi Razboršek, Maribor, Srečko Mesarec in Milenko Kovačević, Miklavž, Mojca Lovrec, Starše, Adelina Bombek, Cirkulane, Dragan Podovac, Šentjur, Vlado Geršak, Celje, Marjan Špingler, Vurberk (Duplek), in slikarja, gostitelja kolonije Rajko in Irena Ferk, Zg. Duplek (Duplek).

Razstave iz kolonije Duplek art 11 so bile postavljene v Domu kulture Dvorjane, Europarku Maribor, Supernovi Kranj, Supernovi Kamnik in v februarju v veliki dvorani Občine Radenci.«

Rajko Ferk: »Razstava z likovne kolonije Duplek art 11 je dobila končno postajo v veliki dvorani Občine Radenci. V sodelovanju z županom občine Radenci Romanom Leljacom so bila predstavljena v lanskem letu tudi likovna dela s prejšnjih mednarodnih kolonij Duplek art, tako da bo tudi letošnja predstavljena v Radencih.«

Franc Fras

VIRUS NE MORE PREPREČITI USTVARJANJA

Rajko Ferk je bil v decembru povabljen na mednarodni likovni simpozij v Budimpešto.

Zaradi epidemije je odpadla tradicionalna mednarodna likovna kolonija, zato je organizatorica Diana Kondic Gyurity pripravila simpozij na daljavo s sloganom »Papir prenese vse«. Kot predstavnik Slovenije je povabila Rajka Ferka in mu dala možnost, da še sam povabi dva slovenska umetnika. Povabil je koroškega umetnika Mirana Kotnika, ki slika z zemljo in dela še v tehniki pirografija, in slikarko iz Kopra Snežano Petrovič Sudarič. Strokovna žirija je izbrala 27 likovnih del, med katerimi so posebej izstopala likovna dela našega slikarja Rajka Ferka.

Simpozij je potekal zadnji teden decembra 2020, rezultati dogodka pa so bili objavljeni 15. januarja letos.

Predvideno odprtje likovne razstave v Budimpešti bo julija letos, ko bi ob ugodni epidemiološki sliki izvedli še petdnevno mednarodno kolonijo.

Akril na platno; avtor: Rajko Ferk

»Papir lahko prenese vse« je naslov tako natečaja kot razstave, in res je, da je papir lahek, vendar ima težo, še posebej, ko gre za ideje umetnikov. Ponovno je bilo dokazano, da ustvarjalna misel ni mrtva, svet umetnikov pa je pozoren in se je pripravljen odzvati tudi v najbolj neugodnih časih.

Med prejetimi deli je bilo opaziti dela profesorja Franca Curka, ki je med drugim doktor slikarstva in tehnologije, muzejski svetovalec ter nosilec številnih nagrad in priznanj. Izstopajo tudi deli profesorice Slavice Curk Erdeljanič in Spomenke Alečkovič. Opozoriti je treba tudi na dela beograjske grafičarke Jelene Drobac in Natalije Simeonović, risbe slovenskega umetnika Rajka Ferka in italijanske Sille Campanini ter na fotografije Ivana Jaksityja iz Budimpešte.

Pirografija; avtor: Miran Kotnik

Udeleženci tega »digitalnega druženja«, katerih dela so bila vključena v izbor, so bili povabljeni, da se osebno srečajo na petdnevem simpoziju Krug 360° v Budimpešti leta 2021, v kolikor bo to mogoče. Takrat bodo dela, izbrana na natečaju, spet predstavljena, občinstvo pa bo imelo priložnost na razstavi osebno spoznati umetnike.

Franc Fras

Člani kegljaške sekcije Društva upokojencev Duplek popravljajo brajde ob objektu društva in si želijo dobre letine. Foto: Darja Rojko

O NAŠI DVORANI VSE DOBRO TUDI PROFESIONALCI

Slovenski rokometni vratar Rok Zaponšek testiral novo dvorano v Dupleku

Slovenski rokometni vratar Rok Zaponšek se je skupaj s Športno agencijo Proelium oglasil v novi športni dvorani v Spodnjem Dupleku. Ob njegovi decembrski vrnitvi v Slovenijo so skupaj z njegovo ekipo izpeljali fotografiranje in snemanje za njegove sponzorje. Za lokacijo so tokrat izbrali našo novo športno dvorano v Spodnjem Dupleku.

Rok Zaponšek se je v letošnji sezoni preselil v eno izmed najmočnejših rokometnih lig na svetu – v Francijo. Ob prihodu v Slovenijo ima čas za družino, malo počitka ter za sponzorske obveznosti. Tako smo Roka skupaj z njegovo ekipo z odprtimi rokami sprejeli v naši občini, kjer je opravil fotografiranje v novi športni dvorani.

Rok Zaponšek: »Tokrat je bil čas, da malo zamenjam okolje in se oglasim na zame novi lokaciji. V Spodnjem Dupleku je 'zrasla' res čudovita dvorana. Seveda je žalostno, da otroci oziroma športniki ne morejo tako lepe dvorane v tem času uporabljati, ampak verjamem, da bo kmalu prišel čas, ko se bodo lahko tudi mlajši vrnili na treninge. Sicer pa čas, ko se vrnem domov, izkoristim za druženje s svojo družino in prijatelji. Športna agencija Proelium pa je zame pripravila tudi fotografiranje ter snemanje za sponzorje in partnerje, s katerimi sodelujemo. Tokrat je bilo snemanje malo daljše, tako da sem naredil kar dober trening (smeh). Ta čas, ko sem v Sloveniji, je potrebno pač dobro izkoristiti. Sedaj še malo počitka in potem nazaj v Francijo. Veselim se že drugega dela sezone.«

Na fotografiranju se je Roku pridružila tudi članica Športne akademije Proelium – mlada rokometna reprezentantka Lenina Behin.

»V veliko veselje mi je bilo delati z ekipo Proelium in v veliko čast mi je bilo kot mladi rokometasici v živo spregovoriti s profesionalnim rokometasem, kot je Rok Zaponšek. Fotografiranje je zame neka nova izkušnja in nepoznano področje, a je ekipa Proelium skupaj s fotografom Milošem Vujinovičem in oskrbovalci športne dvorane Duplek poskrbela za nepozabno in pozitivno izkušnjo. Energija v dvorani je bila res odlična. Kot sem že prej omenila, je Rok Zaponšek eden izmed mojih vzornikov, zato mi je že samo druženje z njim og-

Rok Zaponšek in Lenina Behin Foto: Proelium Sports Agency

romno pomenilo. Poleg tega, da sem ga imela priložnost spoznati osebno, sem prejela tudi podpis na njegovem dresu in moje veselje je bilo nepopisno.«

Obema športnikoma želimo čim več športnih uspehov in si želimo, da bo v prihodnje čas, ko bomo lahko spremljali tudi uradno dogajanje na igrišču naše športne lepote.

Dejan Stanko

Na željo stranke SDS je voščilnica neelektrirana.

KARATE – NAJBOLJŠE ZA VAŠEGA OTROKA

Foto: Matej Verbošt

Končno je tudi covid-19 nekoliko popustil in konec februarja smo začeli s treningi v novi Športni dvorani Duplek. Začeli smo samo z desetimi tekmovalci, tako da je veliko otrok, ki so se želeli vrniti ali začeti s treningi, moralo na žalost počakati na novo sproščanje ukrepov. Seveda smo bili navdušeni nad novimi prostori, kar nam je dalo še dodaten zagon. Letos smo začeli z YouTube kanalom, da

Foto: Sončni zahod

Copyright free slika

gremo tudi mi s časom naprej. Nekatera naša dekleta so pripravila video, ki si ga lahko pogledate, če obiščete YouTube kanal in vpišete KARATE DUPEK. Ti filmi bodo na začetku v pomoč začetnikom in staršem, ki lahko spremljajo otrokov razvoj in vidijo, kaj delamo na naših treningih, kamor ste, upamo, kmalu vsi vabljeni.

Matej Verbošt

ZAČELI Z REDNO TELOVADBO

Šola zdravja, skupina Zg. Duplek, zopet aktivna

Komaj smo čakali in končno dočakali: V ponedeljek, 15. februarja, smo pri minus 8 stopinjah Celzija zopet pričeli z redno telovadbo.

Sonce je veselo sijalo, nikjer nobenega oblaka, hladno je bilo, a v svojih telesih smo čutili izjemno zadovoljstvo, da smo se zopet srečali in se prijetno razgibali.

K sreči je bil naslednji dan pustni torek, torej takojšnja prilika, da si pripravimo kakšen prijeten trenutek.

Naša zvesta članica Vika Muršec nam je pripravila izjemno presečenjenje: cepljenje proti covidu-19. Njeno cepljenje je bilo za vse starosti, pa še cepivo smo si lahko sami izbrali: Pfizer, Astra Zeneca, Sputnik V.

Učinki cepljenja se vidijo na veselih obrazih, čeprav zakritih z masko.
Foto: Sonja Černič Lagerwall

Cepljenje proti Covidu na pustni torek v Zg. Dupleku. Foto: Sonja Černič Lagerwall

Prvo dozo cepiva smo torej dobili, vsi se dobro počutimo, ni bilo nobenih stranskih učinkov. Sedaj se samo sprašujemo, kdo bo pripravil drugo dozo cepiva, potem bomo pa odporni proti vsem virusom, še kakšni novi sevi nam ne morejo priti do živega.

Torej vsi, ki že čakate, kdaj pridete na vrsto za cepljenje, pridružite se Šoli zdravja, skupini Dravske vile in Povodni možje, in boste zdravi za vse večne čase!

Še enkrat hvala obema članicama Šole zdravja, da sta poskrbeli, da je naša telovadba na prostem še bolj zagarantirano zdrava! Drugo cepljenje je bilo 22. 2. 2021. Tokrat je cepivo pripravila naša članica Slavica Golob.

V imenu Dravskih vil in Povodnih mož zapisala
Sonja Černič Lagerwall

IZ DEJAVNOSTI DRUŠTEV

FANTJE IZPOD VURBERKA ŽIVA VEZ S PRETEKLOSTJO

Ohranjanje starih trt jim pomeni enako kot petje starih ljudskih pesmi in glasbe.

Delovanje Glasbenega društva Fantje izpod Vurberka je tesno povezano z ohranjanjem starih ljudskih običajev (s koledovanjem, martinovanjem, miklavževanjem ...) in z ohranjanjem starih vinskih sort grozdja. Vsak član ima svojo brajdo. Društvo ohranja štiriglasno petje, petje lastnih skladb, organizira nastope drugih skupin ljudskih pevcev in folklore ter prireja koncerte v spomin na vaškega godca Lojzka Brodnjaka.

Kljub težavnemu času so njihovi načrti pestri: Večer – Vinske zgodbe pri Sv. Martinu – povezano s tradicijo na kmetijah – izdelavo domačih mesnih izdelkov ter

predstavitev žlahtnih in samorodnih vinskih sort iz teh krajev in širše.

Na kmetijah se je veseljačilo in prepevalo, zato je program povezan z domačo glasbo in pesmijo. Nastop dramskih igralcev, pripovedovanje starih ljudskih rekov in modrosti. En kulturni dogodek, Miklavžev večer, nameravajo posvetiti Lojzetu Slaku.

Kulturno dogajanje, nastopi in glasbeni večeri, povezani s pristno domačo kapljico (žlahtno in iz samorodnic), bodo tudi letos zagotovo marsikomu popestrili kakšen večer.

Franc Fras

TRGATEV NA GORIČKEM

Potomka potomke stare trte nas povezuje

Društvo Oldtimer Duplek je v organizaciji Milana Šamca in Stanka Kurnika posadilo potomko stare trte iz Sv. Barbare. Trta je posajena na Goričkem. Vzgojil jo je naš vinogradnik Stanko Kurnik, ki slovi daleč naokrog po dobri štajerski kapljici iz svoje kleti.

Trto smo posadili v Bodoncih na Goričkem, kjer je posajena na jasi, zasaditveni prostor pa se imenuje Na brajde pajdašev. Tu je posajenih okrog 30 vrst trte drugih društev iz vse Slovenije.

Udeležimo se tudi reza trte. Pa tudi čez leto jo gremo pogledat, kako uspeva in kako gospodar brajd skrbi zanjo. Ko pa pride čas trgatve, se tam zberemo člani te nasajene trte, veselo obiramo grozdje, pojemo in se šalimo. Ko je grozdje obrano, ga damo v mlin pecljat, nato v staro prešo stiskat. Sok priteče v škaf in ga že nosijo v sod, v katerem bo mošt in na dan sv. Martina vino.

Delo je končano, zdaj pride veseli in norčavi čas za praznovanje konca trgatve in prešanja. Na vrsti je pogostitev z goričkimi dobrotami. Začne se z domačo glasbo, plesom, skeči in še čim.

Lansko leto nam je zapel tudi Miran Rudan. Bili smo zelo zadovoljni, na koncu je sledila večerja, spili smo kozarček vina predlanske trgatve potomke stare trte in drugih trt.

Darinka Barta

Trgači Oldtimer Duplek
Foto: Sonja Ulbin

OD ZEMLJE DO VINA

Kakor boš rezal, tako boš bral oziroma kakor boš za trto skrbel skozi vse leto, tako bo jeseni obrodila in skrbniku, vinogradniku, poplačala za letoletni trud in delo.

Razmere v preteklem letu in tudi letos niso ugodne, a je kljub posebnim okoliščinam delo v vinogradih in kletih treba opravljati redno in z vso skrbnostjo. Tudi delo našega društva je zaradi situacije, povezane z epidemijo koronavirusne bolezni covid-19, otežkočeno, a smo dejavnosti prilagodili tako, da smo izpolnjevali predpisane pogoje in priporočila NIJZ, kar med drugim pomeni, da je pri dogodkih na žalost lahko sodelovalo manj udeležencev kot sicer. Tako je bilo na ocenjevanju vin, kjer so bili prisotni komisija in tisti, ki so morali skrbeti za potek ocenjevanja. Tudi osrednje prireditve žal ni bilo, prejemniki priznanj so le-te dobili po pošti. Žal je odpadlo tudi martinovanje, za pospravljanje klopotca je tako kot za postavitev poskrbel kletar Bojan Pravdič.

Takoj po novem letu so se vinogradniki običajno srečali na predavanju, ki ga je društvo tudi letos organiziralo v sodelovanju s KGZ Maribor. Tudi to delovno srečanje je bilo drugačno. Vinogradniki so en dan prej zvečer prinesli vzorce vin, jih shranili v hladilnici pri Slaničevih, nato pa so te vzorce naslednji dan pokusili Tadeja Vodovnik Plevnik, specialistka za vinogradništvo in pridelavo sadjevca, Katarina Kresnik, terenska svetovalka, predsednik

društva Milan Simonič in Matej Slanič. Zbranih je bilo 53 vzorcev. Po pokušnji so pripravili mnenja in napotke, kako odpraviti morebitne napake. Ta mnenja in napotke smo potem poslali vsem, ki so oddali vzorce, po pošti.

Kako negovati mlado vino

Tadeja Vodovnik Plevnik je o negi mladega vina zapisala naslednje: »Poskrbimo za mlado vino. V tem času sta glavna skrb in nega namenjeni razvoju mladega vina. Ne smemo pa pozabiti na vina lanskega in starejših letnikov. Prijetneje kot v vinogradu je ta čas v kleti, saj nas lahko ogreje žlahtno vino.«

Dozorevanje vina spremljamo z redno pokušnjo. S pokušnjo ugotovimo senzorično stanje vina, ki zajema bistrost, barvo, vonj, okus in harmoničnost. Senzorično kontrolo opravimo v ustreznih pogojih (ne v kleti) in tudi zapišemo tako pozitivno kot negativno zaznavo. Če je kaj narobe, ustrezno ukrepamo. Poskrbeti moramo, da je posoda, v kateri je vino, vedno polna, dolita, sicer lahko pride do negativnih sprememb (do izgube svežine, arome, okusa po zraku, kana ali celo cika). Vino varujemo pred oksidacijo in preverjamo vsebnost prostega žvepla ter na tej osnovi vino primerno dožveplamo, seveda glede na vrsto in stanje vina ter glede na čas točenja oziroma prodaje.

Pri vinih, pri katerih še nismo opravili drugega pretoka, ga opravimo. Če se vino še ni zbistrilo, pred pretokom opravimo zračni test ali bistrilni test in po potrebi pretočimo zračno (v neporozni posodi poteka bistrenje počasneje). Če se vino ob zračnem testu ni zbistrilo, je potrebna pomoč z bistrilom na osnovi predhodnega testa. Lahko pa vino tudi filtriramo. Pri tehnologiji ležanja oziroma zorenja vina na finih drožeh (fr. sur lie) je ob redni pokušnji treba izvajati redno mešanje – dvigovanje droži, t. i. »battonage« – in dolivanje, sicer lahko pride do neželenih procesov.

Na osnovi pokušenih vin letošnjega letnika se nekateri vinarji srečujejo s težavami, ki spremljajo mlado vino. Prav zaradi tega želimo opozoriti na nekaj morebitnih težav, ki se lahko pojavijo in negativno vplivajo na kakovost in obstojnost vina. Osnovno vodilo naj bo, da kletar prepreči pogoje za pojav pomanjkljivosti, napak ali bolezni. Če se slednje pojavijo, naj pravočasno ukrepa in jih odpravi.

Poglejmo najpogostejše težave, ki se pojavljajo kot pomanjkljivosti, napake ali bolezni. Pomanjkljivosti: Letos je marsikje zaznati previsok ostanek nepovretega sladkorja, ki v okusu deluje neharmonično. To je bodisi posledica zastoja alkoholnega vrenja ali prehitre prekinitve vrenja. Odvečnega sladkorja v vinu se lahko »znebimo« s suhim vinom, če je na razpolago. Lahko se odločimo za izvedbo ponovnega vrenja ali refermentacije s pomočjo kvasovk *Saccharomyces bayanus* (šampanjske kvasovke) in dodatka »hrane« za kvasovke ob ustrezni temperaturi za vrenje (15–16 °C).

Pri nekaterih vinih je bilo mogoče zaznati grenkობnost, ki jo je mogoče z lepšanjem uspešno odpraviti. To lah-

ko opravimo samostojno ali istočasno z bentonitom. Za lepšanje pridejo v poštev pripravki na osnovi želatine, kremenčevega čistila, kazeina, ribjega mehurja, PVPP in drugega, če je potrebno. Sedaj opravimo samo popravek (korekturo) lepšanja, kajti nekatera od navedenih sredstev normalno priporočamo kot dodajanje že moštu ob razsluzenju. Napake: Tudi pri vinih letnika 2020 opažamo pogost pojav merkaptanskega bekserja (česen, čebula, ožgana guma ...), zato priporočamo zelo pozorno pokušnjo. Vinska napaka bekser je več ali manj znana vsem, tako pridelovalcem kot uživalcem. To velja za klasični ali jajčni bekser, katerega vonj spominja na gnila (pokvarjena) jajca. S to obliko bekserja se lahko srečujejo kletarji med alkoholnim vrenjem mošta, predvsem pri mladem vinu pred prvim pretokom. Ker je zelo zaznaven, ga hitro odkrijejo ter tudi preprosto in uspešno odpravijo s primernim zračenjem in žveplanjem.

V zadnjih letih se pri vinih vse bolj srečujemo z drugimi oblikami bekserja, tako imenovanim merkaptanskim bekserjem, ki spominja na čebulo, česen, por, cvetačo, na kuhano zelje, ohrovt in ožgano gumo, zato priporočamo zelo pozorno pokušnjo z ustreznim kozarcem in ob primerni temperaturi. Če odkrijemo katero od merkaptanskih oblik, se je najbolje posvetovati s strokovnjakom, lahko pa ukrepamo tudi sami. Najprej opravimo test z enim od bakrovih pripravkov (bakrov sulfat ali bakrov citrat), da ugotovimo potrebno količino sredstva za odpravo. Opozorimo naj, da je baker težka kovina, ki lahko preide v vino iz treh virov, in sicer preko korenin iz tal, ostankov fitofarmaceutskih sredstev in preko enoloških sredstev za odpravo bekserja, zato bekserja ne odpravljamo brez predhodnega testa (poskusa v malem).

*Učna rez v vinogradu Janka Pravička z Romanom Štabucom
Foto: Ivo Glonar*

Učna rez v vinogradu Janka Pravička z Romanom Štabucom

Foto: Ivo Glonar

Vinska zakonodaja – Pravilnik o pogojih, ki jih mora izpolnjevati grozdje za predelavo v vino, o dovoljeni tehnoloških postopkih in enoloških sredstvih za pridelavo vina ter o pogojih glede kakovosti vina, mošta in drugih izdelkov v prometu, UL RS 43/2004, dopušča uporabo bakrovega sulfata do 1 g/100 l. Koliko je potrebno dodati bakra ali drugega sredstva, lahko točno določimo na osnovi testa (poskus v malem na količini 1 l ali 10 l).

Oksidacija pri mladem vinu se odraža v porjavitvi vina, vonj in okus pa spominjata na suho sadje. Porjavitev nastane zaradi oksidacije taninskih in barvnih snovi. Pri rdečih vinih pa je porjavenje še hujše zaradi razgradnje rdečih barvnih snovi, ki se izločijo v obliki rjave usedline. Pri zrelih ali starejših vinih sta bolj prizadeta vonj in okus. Velikokrat se pojavi najprej ton po zraku in šele potem oksidacija. Najpreprostejši preverjanji sta senzorična pokušnja in zračni test vina. Letos opažamo pogost pojav te napake, sicer pa je ugotovitev prostega žvepla v vinu za kletarja najpomembnejši podatek. Le tako bo žveplal v smislu: Ne premalo, ne preveč in ob pravem času! Prosto žveplo lahko ugotavljamo sami, lahko pa ga damo izmeriti v bližnji enološki laboratorij. Če oksidacijo zaznamo, vino najprej primerno žveplamo in dolijemo.

Po petih dneh preverjamo vsebnost prostega žvepla. Vino mora imeti vsaj 25 do 35 mg na liter prostega žvepla, odvisno od barve in sloga vina. Nato po potrebi opravimo čiščenje vina na osnovi predhodnega testa s kombinacijo bentonita in kazeina ali 3-kombinacijo kremenčevega čistila in želatine ali s sredstvom na osnovi PVPP. Če imamo na razpolago zdrave vinske droži, so le-

Foto: Milan Kokol

-te zelo dobro čistilo za odpravo milejše oksidacije.

Tudi bistrenje je pri nekaterih vinih počasnejše. Velikokrat je vzrok neporozna posoda, lahko pomaga že zračni pretok. Največkrat je treba uporabiti ustrezno bistrilo na osnovi predhodnega testa (bentonit ali druga), tudi v kombinaciji s filtracijo. Količina potrebnega sredstva je odvisna od stopnje motnosti vina, ki je lahko vse od rahlo meglene do kalnega stanja. Od bistril lahko uporabimo bentonit ali kremenčevo čistilo in želatino ali kombinacijo vseh treh, lahko uporabimo tudi drugačne kombinacije. Za uspešno delovanje enoloških sredstev moramo upoštevati navodila proizvajalca (odmerki in delovna temperatura vina).

In kakšen je pojav boleznina vina?

Letos pogosto srečujemo pojav etilacetanega tona, boleznina, ki se razvije zaradi povišane vsebnosti očetne kisline (mošt, mlado vino). Čeprav je bilo grozdje lansko leto zdravo, se je očetni cik v grozdni jagodah ponekod pojavljal kot posledica napada insektov. Take jagode oziroma grozdje so morali biti odstranjeni. Etilacetatni ton je boleznina vina, ki jo povzročajo divje kvasovke in posredno očetno-kislinske bakterije. V primeru nižje alkoholne stopnje, povišanih hlapnih kislin (očetna kislina) in ob prisotnosti zraka oziroma kisika (O₂) se ta boleznina zelo hitro razvije. Prisotna očetna kislina reagira z etanolom in tvori se etilacetat, vonj vina pa spominja na lepilo, lak za nohte in aceton. Boleznina preprečimo s trganjem zdravega grozdja, primernim žveplanjem nagnitega grozdja, drozge ali mošta, samobistrenjem mošta, dodatkom selekcioniranih kvasovk, z vodenim alkoholnim vrenjem. Če so pretoki pravočasno opravljeni, vino primerno žveplano, uporabljena primerna druga enološka sredstva, polna posoda in čistoča v kleti, ni nevarnosti za pojav etilacetanega tona, če pa se boleznina pojavi, se v celoti redko odpravi. Pri blagih zaznavah pomagata čiščenje z zdravimi vinskimi drožmi in bistrenje z bentonitom. Pri močnejših zaznavah boleznina ublažimo s kombinacijo tanina in želatine. Po čiščenju je treba opraviti še različno filtracijo, nato pa rezati z drugim vinom.

Spoštovani vinarji! Pozimi je več časa za razmišljanje, zato je prav, da preberemo kakšno strokovno delo, revijo ali knjigo oziroma običemo kakšno predavanje, delavnico ali seminar, ki jih organizira Kmetijsko gozdarski zavod Maribor. V tem času bodo predavanja, zaradi omejitev širjenja epidemije koronavirusne boleznina covid-19

začasno potekala po spletu. Kot vsako leto smo tudi letos pripravili Urnik izobraževanj 2020/2021 in vas vabim, da na naši spletni strani: <http://www.kmetijski-zavod.si/> ali na Facebooku: <https://www.facebook.com/KGZMB/> spremljate objave izobraževanj in delavnic za tekoči teden ter si s tem obogatite znanje za še uspešnejše delo in boljšo kakovost. Naj vam leto 2021 nakloni obilo zdravja, sreče in seveda vinopivce, ki bodo z radostjo in veseljem uživali vaša vina.

V zadnjih dneh februarja je bila opravljena tako imenovana učna rez v vinogradu Janka Pravička. Dogodka se tudi tokrat niso mogli udeležiti tisti, ki bi to želeli, temveč le vinogradniki, ki tržijo vino. Učno rez je opravil Roman Štabuc, specialist za vinogradništvo pri KGZ Maribor.

Vsa ta predavanja nam povedo, da je sodelovanje s KGZ Maribor in njihovimi specialisti še kako pomembno in kljub znanju, ki ga vinogradniki imajo, še vedno potrebno.

VTD Trta je tudi članica Turistične zveze Slovenije, ki je letos pripravila razpis za Mercatorjeve tržnice. Društvo je na ta razpis prijavilo Hišo vin Kokol, ki je izpolnjevala pogoje in se te dni predstavlja v Mercator centru Tabor Maribor, v Velenju in Domžalah, v marcu pa morda še kje. Na voljo sta še Murska Sobota in Trebnje.

Če bo kdo še imel željo in pogoje za tovrstno sodelovanje v prihodnje, mu bomo z veseljem pomagali.

Želja vseh nas ostalih članov pa je, da bi v letošnjem letu lahko organizirali strokovno ekskurzijo in še kakšen drug dogodek, na katerem se bomo srečali in družili v živo in ne le po telefonu.

Vse dobro vam želimo, kozarček dobrega vina v zmernih količinah vam ne bo škodil. Na zdravje za zdravje.

*Marjana Glonar
Milan Simonič*

REZ POTOMKE NAJSTAREJŠE TRTE NA VURBERKU

Modro kavčino iz mariborskega Lenta smo na Vurberku posadili leta 2005 in od takrat je skrb zanjo prevzelo Turistično društvo Vurberk.

Pomlad nezadržno prihaja v našo deželo in na grajskem griču na Vurberku že cvetijo prve znanilke pomladi, pa tudi narcise že odpirajo svoje rumene cvetove. Prav zato so člani Turističnega društva Vurberk ob upoštevanju vseh ukrepov za preprečitev širjenja virusa opravili rez potomke najstarejše trte na svetu.

Modro kavčino z mariborskega Lenta smo na Vurberku posadili leta 2005 in od takrat je skrb zanjo prevzelo Turistično društvo Vurberk.

Rez trte je opravil Maks Gajšek, ki je lani prevzel skrb za trto. Povedal je, da trta lepo in bujno raste, prav tako vlačnice (položnice) – metoda za razmnoževanje trte.

Skupaj s podpredsednikom Brankom Mahoričem sta dodobra odstranila rozge, saj trte ne želijo preveč obremeniti. Oskrbnik trte pravi, da bo letošnja letina, seveda ob ugodnih vremenskih razmerah, prav tako bogata, kot je bila lani.

Predsednik TD Vurberk Ivan Žižek je povedal, da člani društva v tem letu načrtujejo še veliko dogodkov. Prvi med njimi bo tradicionalni Prvomajski pohod na grmado, že 17. po vrsti. Ob 30-letnici samostojne Slovenije načrtujejo lani preloženih prepoznavni 29. Festival narodno zabavne glasbe, pa slikarsko kolonijo, Velikošmarenski kolesarski maraton, srečanje pevskih zborov Štajerska poje, prav tako bo potekala akcija urejenosti okolja Kosmatinec, pa razstava del slikarske kolonije in podelitev priznanj akcije ocenjevanja urejenosti okolja, seveda, če nam bodo zdravstvene razmere to dopuščale.

Veselimo se tudi namere, da bodo letos – po besedah župana Mitje Horvata – sanirani obrambni zid, letni oder in obrambni stolp, saj bodo s tem prireditve na Vurberku pridobile dodaten čar.

Se vidimo na Vurberku.

Maks Gajšek oskrbnik trte in predsednik TD Vurberk Ivan Žižek na delu

Foto: Violeta Vogrinec

Violeta Vogrinec

KAJ LAHKO VSAK DAN STORIMO ZA SVOJE ZDRAVJE

Če bo zemlja zdrava, bo zdravo rastlinje in zdravi bomo tudi ljudje.

Živimo v svetu, ki človeku ne prizanaša (onesnaženje, psihoze, okužbe ...), zato je čas, da se posvetimo svojemu zdravju. Ne sedimo križem rok pred televizijo ali računalniki ...

Podajmo se v naravo, na njivo, vrt ali v gozd. Tu se bomo rekreirali, našli mir ter hrano za dušo in telo. Vsak dan se zahvalimo za ta naš prelepi kotiček na svetu, ki je velik privilegij. Ne zamudimo pomladnih dni, ko nam narava ponudi celo paleto super hrane (čemaž, trobentice, vijolice, vodno krešo, regrat, trpotec, koprive, poganjke breze, smreke, bora ...). Prosto rastoča zelenjava ima bistveno več zdravju koristnih snovi kot gojena, pa še zastonj je.

Pozimi in v teh stresnih časih so se v telesu nakopičile odpadne snovi, ki jih je spomladi potrebno odstraniti – potrebno se je razstrupiti. Veliko receptov najdemo na spletu.

Eden od možnih učinkovitih načinov razstrupljanja je tudi način prehrane 8/16. To pomeni, da se 8 ur hra-

nimo, 16 ur pa telo čistimo samo z vodo, kavo ali čaji, seveda nesladkanimi. Jetra v tem času opravljajo veliko očiščevalno nalogo, saj na ta način tudi hitro in opazno shujšamo in smo v boljši imunski kondiciji.

Imunost moramo ves čas krepiti s fermentirano hrano (npr. kisano zelenjavo, mlečnimi izdelki, kislimi kruhom) in naravnimi začimbami (npr. z ingverjem, kurkumo, šetrajem, timijanom, lovrom, origanom, klinčki). Nasploh moramo uživati več sadja, zelenjave in oreščkov z zdravimi maščobami omega 3. Olja naj bodo hladno stiskana.

Tako naše telo ne bo zakisano. Zakisano telo je bolno telo, leglo patogenih bakterij, virusov in težkih bolezni.

Naše telo močno zakisajo: beli kruh, meso, mleko, sladkor, konzervirana hrana, alkohol, sol, cigaretni dim, zelenjava in sadje, škropljeno s kemikalijami in gnojeno z umetnimi gnojili.

Najboljše gnojilo je humus (listje oreha, hrasta, ciprese ne spadajo v to sestavo, saj zavirajo rast drugih rastlin).

Humus bo »ozdravil« našo obremenjeno zemljo težkih kovin in druge navlake.

Marija Trep

AZTEŠKA SLADKA ZEL NAMESTO SLADKORJA POVEČA NAŠO VITALNOST

Sami lahko neposredno vplivamo na ohranjanje vitalnosti z načinom življenja in prehranjevanja.

Vitalnost je sposobnost za življenje, to je življenjska moč, volja in energija, da ustvarjamo, skrbimo zase in druge ter predvsem, da se osebno razvijamo. Vitalnost neposredno vpliva na izboljšanje zdravja, več energije, močno voljo do kakovostnega življenja ter lažje premagovanje fizičnih in psihičnih obremenitev. Posledica je večja osebna produktivnost, dobro počutje vsak dan, kar se opazi tudi na zunanjem videzu. Biti vitalen ni samoumevno, še zlasti, če se ne počutimo več polni energije in če nas že lovijo znaki bolezni in tegob.

Po nepotrebnem velikokrat izgubljam vitalnost, kar se kaže v oslavljenem imunskem sistemu, posledično v zbolevanju, nizki motivaciji za osebno skrb in povečanju stresa, ki v celoti neugodno vpliva na življenje, nato v depresijah, nervoznosti in nezanimanju za vse.

Raziskave kažejo, da lahko sami neposredno vplivamo na ohranjanje vitalnosti s svojim načinom življenja. Na eni strani je treba spremeniti dejavnosti, ki nam jemljejo življenjsko energijo, kot so preobremenjenost z opravili, ki jih ne opravljamo radi, neurejeni medosebni odnosi, strahovi, pretirana mentalna dejavnost ter nezdrava am-

Azteška sladka zel

Foto: Ana Vovk Korže

bicioznost in tekmovalnost, nenehno poseganje v preteklost in življenje izven sedanjosti, tudi lenobnost in pomanjkanje zdravega spanja. Vse te situacije izčrpavajo našo življenjsko energijo, torej zmanjšujejo vitalnost,

zato jih moramo spremeniti. Poti za spremembo načina življenja je vedno več, vendar bolj kot so zapletene, časovno in finančno potratne, težje se jih bomo lotili. Dokazano je, da že z manjšimi spremembami v prehrani povečamo vitalnost, zato si bomo v nadaljevanju pogledali možnosti zamenjave navadnega belega sladkorja z azteško sladko zeljo.

Navadni beli sladkor

Tako v svetu kot doma so vse glasnejša opozorila strokovnjakov o nujnosti zmanjševanja vnosa sladkorja v telo. Težava so predvsem enostavni sladkorji, ki naj bi povečevali tveganje za razna bolezenska stanja, kot so sladkorne bolezni, debelost, bolezni srca in ožilja ter druge. Poleg tega naj bi nas sladkor zelo preprosto tudi zasvojil, in tako ne preseneča, da ga nekateri imenujejo tudi »bela smrt«. Sladek okus lahko namreč povzroči izločanje nekaterih hormonov v telesu, ki lajšajo depresijo. Tako se pri posameznikih lahko razvije oblika zasvojenosti in ljudje zapadejo v začaran krog želje po sladkem. Vendar ta v prvotni obliki ni škodljiv. Sladkorni trs lahko mirno žvečite brez nevarnosti morebitnih posledic. Še več, vsebuje tudi večino vitaminov in mineralov, ki jih telo potrebuje za prebavo sladkorja. A v taki obliki ga ni mogoče več let shranjevati po »bunkerjih« in ga v industriji uporabljati kot konzervans, zato je človek iz njega odstranil vse zdrave snovi in sladkor koncentriral do meje kristaliziranja. V takšni obliki sta namreč njegov transport in skladiščenje najcenejša.

Azteška sladka zel

Zelišča so že dolga stoletja pomembna za blaženje različnih težav, saj imajo zdravilno moč z aromo, vonjem in okusom. Tako zelišče je tudi azteška sladka zel (*Lippia dulcis*). To je sladka tropska rastlina z aromo mete, po poreklu je iz Srednje Amerike. Največja naravna rastišča te trajnice so v Mehiki in na Kubi. Znanih je več kot 200 vrst rastlin rodu *Lippia*, med njimi je najbolj znana prav *Lippia dulcis*.

Azteški sladki grm je plazeča se trajnica. Ima majhne zelene suličasto ovalne liste, ki so nazobčani. Rastlina cveti z majhnimi belimi cvetovi. Je naravno sladilo in zdravilno zelišče. Listi te sorte imajo aromo po meti. Cveti od junija do septembra in spada med kulinarična zelišča.

Rastlina je zelo preprosta za vzgojo.

Najbolje uspeva v visokih gredah. Ugajajo ji sončne lege. Vzgajamo jo lahko na vrtu ali v različnih posodah. Stebla se rahlo povešajo, zato jo lahko vzgajamo kot obešanko. Rastlina je v svoji domovini trajnica, vendar pri nas na prostem ne prezimi, zato jo pred zmrzaljo umaknemo v hladen in čim svetlejši prostor.

Azteška sladka zel je pri nas malo poznana rastlina in ima več imen: azteški sladki grm, azteško sladilo ali azteško sladko zelišče. Zraste do 40 cm visoko in do 1 m široko.

Azteška sladka zel – gredica

Foto: Ana Vovk Korže

Poleti na polnem soncu ali ob mrazu postanejo listi rdečkasti. Majhna neizrazita bela socvetja rastejo na kratkih steblih. V domovini je trajnica, ki pri nas na prostem ne prezimi. Razmnožujemo jo s semeni, pred hladnim obdobjem lahko izkopljemo korenine ali kupimo sadiko. Ko ni več nevarnosti zmrzali, sadiko azteškega sladila posadimo na prosto v gredo, škarpo ali lonec. Ker je povešave rasti, je zelo primerna za sajenje v viseče košare ali obešanke. Ustrezajo ji sončne in polsončne lege ter peščena tla. Odraslo rastlino jeseni ob temperaturi 10 stopinj Celzija prenesemo v notranji prostor, ki naj bo svetel in topel za prezimovanje.

Primerna je predvsem za sladkanje desertov in čajnih mešanic.

Azteška sladka zel je brez kalorij in je sladkega okusa. Okrasne lističe uporabljamo cele ali sesekljane, vsebujejo naravno sladilo hernandulcin, ki je 1500-krat slajši od belega sladkorja. To sladilo je bilo odkrito leta 1985 in poimenovano po španskem zdravniku Franciscu Hernandezu, ki je v 16. stoletju prvi opisal rastlino. Že takrat so jo avtohtoni prebivalci Srednje Amerike uporabljali kot sladilo in kot zdravilno zelišče. Liste lahko nabiramo celo leto in jih za sladilo uporabimo sveže ali posušene.

Med procesom sušenja se hernandulcin razgradi, zato so suhi listi manj sladki od svežih. Pri temperaturi nad 140 stopinj Celzija hernandulcin razpade, zato se sladek okus izgubi. Ker vsebuje rastlina tudi kafro in timol, ki delujeta kot rahla lokalna anestetika in antibiotik, jo uživamo v manjših količinah.

Kot zdravilno zelišče se rastlina uporablja za pomirjanje kašlja, blagodejno naj bi vplivala na dihala. Uporabna je tudi pri prebavnih motnjah in visokem krvnem tlaku. Žvečenje listov blaži zobobol. Azteška sladka zel deluje protibakterijsko, protivnetno in tudi proti glivicam.

Ana Vovk Korže in Franc Fras

V SPOMIN

OTO JENUŠ

*Zapustil nas je človek,
človek z veliko začetnico,
človek, ki je ločil pravico od krivice
in laž od resnice,
spoštovan in priljubljen.*

Ko naenkrat človek gre od nas, se vprašamo: »Je bil že pravi čas?«

A usoda kruta nas pouči, opozori: nikoli ne vemo, kdaj? Kako? A en za drugim bomo šli.

In ko nas prijatelj zapusti, tesnoba, žalost srca spreleti.

Pogrešali ga bomo vsi, a lep spomin nanj živi.

Tovariši, prijatelji, znanci

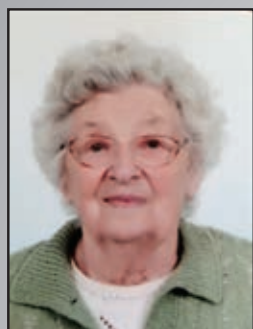
OTO JENUŠ (1943–2021)

Članstvo Združenja borcev za vrednote NOB se je januarja zavilo v črnino. Nenadoma je prenehalo biti plemenito srce dolgoletnega, marljivega, vestnega ter požrtvovalnega člana in tovariša Ota Jenuša. Spominjali se ga bomo predvsem po odlični organizaciji komemoracij pri spomeniku NOB v Zg. Dupleku in pri spomeniku ob Kukovičevi kmetiji. Njegovi nagovori o pomenu NOB nam bodo ostali v svetlem spominu. Dolga leta je bil podpredsednik in član organov združenja. Njegovo srce je zastalo dve leti po smrti žene Silve, ki je bila prav tako naša dolgoletna članica.

Spominjali se ga bomo po življenjski moči, jekleni volji in vztrajnosti ter vrednotah, ki jih premorejo le pokončni ljudje.

*Miha VEBOŠT,
predsednik ZB NOB Duplek*

V SPOMIN IDI PREKORŠEK

Zadnje dni v decembru 2020 nas je pretresla novica, da nas je zapustila dolgoletna vodja folklorne skupine in članica KUD-a Breznarja Tončka Korena Ida Prekoršek.

Leta 1973 ji je uspelo zagnati folklorno skupino in pod njenim vodstvom so se pričele prve resne vaje. Kar nekaj let je po terenu raziskovala in iskala ples, ki so bili značilni za naše kraje. V veliko pomoč so ji bili starejši ljudje, ki so ji po spominu razlagali o plesih in navadah svojih prednikov. Tako so se ponovno rodili stari plesi, ki so jih poimenovali kar korenški plesi. Folklorni strokovnjaki so naše ples priznali kot avtentične.

Gospe Idi gredo zasluge za številne nastope, najprej v domačih krajih, nato pa tudi na odrih izven naše domovine (Hrvaška, Srbija, Makedonija, Avstrija, Madžarska, Nemčija ...). V folklorno skupino je vložila ogromno svojega prostega časa, kar se je poznalo tudi pri naših plesnih korakih. Velikokrat smo imeli vaje kar pri njej doma, kjer nas je vedno tudi lepo pogostila. Pri učenju je zmeraj imela ostro oko, mehak pristop in veliko potrpljenja.

Ida je bila več kot naša mentorica. Bila je ženska številnih talentov. Pri društvu je delovala tudi kot dramska igralka in kot članica ljudskih pevk. Njena strast so bili ples, glasba in igra. Naša mentorica je bila 15 let in tudi, ko je taktirko dala na stran, je bila njena velika želja, da ljudsko izročilo v naših krajih ne zamre in da društvo aktivno deluje še naprej. Spremljala nas je še naprej, in ko smo se znašli v zagati, smo lahko vedno računali na njeno pomoč. Zelo je bila vesela, da je njeno delo in napore uspešno nadaljevala Fanika Čuček.

Draga Ida, hvala za vaše potrpljenje, dobrosrčnost, za vse naučene korake, za vse odigrane igre, za vse odpete stihe. Ohranili Vas bomo v lepem spominu.

Folklorna skupina in vsi člani KUD-a Breznarja Tončka

Pozdravljeni, bralci Mladega dopisnika!

Po dolgih štirih mesecih šolanja na daljavo smo se vsi učenci osnovnih šol vrnili v šolske klopi. Nekateri smo se tega veselili bolj, drugi manj. Dejstvo je, da je delo v šolah bistveno lažje in zanesljivejše, saj smo v neposrednem stiku z učitelji. Seveda je ena izmed večjih prednosti tudi ta, da se lahko družimo z vrstniki. V tokratni številki z vami delimo najrazličnejše izdelke, ki so nastali še v času šolanja na daljavo. Ohranite pozitivne misli v upanju, da bo čim prej spet vse normalno.

**Tia Horvat Zupančič, Alina Lilek in Sara Poštrak iz OŠ Duplek,
Tajda Žižek in Tilen Poštrak iz OŠ Korena
ter mentorici Maja Ferk in Darinka Mulaosmanović**

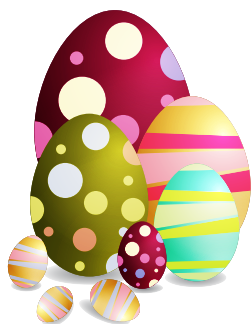
*Ne obstajata ne preteklost ne prihodnost,
samo trenutek, v katerem se nahajaš zdaj.
Vse ostalo je le iluzija.
(Buddha)*

KNJIGA, MOJA PRIJATELJICA

Vse se je začelo nekega sobotnega popoldneva. Vsa družina se je ulegla na kavč. Nekaj časa smo se pogovarjali, nato sem rekla: »Tišina!« Zaslislala sem šumenje listov, ptičke, ki so peli, in veter. Zazdelo se mi je, da si vse to domišljam, ampak si nisem. Igrače so začele kar plesati, knjiga se je odprla in mojo družino je povabila v svet pravljič. Tam sem srečala volka in tri prašičke. Nenadoma pa se mi je zazdelo, da vidim knjigo, kako odhaja. »Hej, knjiga! Odhaja!« sem vzkliknila. Ampak družina me ni slišala. Knjiga se je podala v dir. Stekla sem za njo in moje vzklike so zaslišali trije prašički. Tekli so za menoj, tekla sem in tekla, ampak knjiga je bila zame prehitra. In ustavila sem se. Prašički so mi rekli: »Obkolimo jo!« »Ja!« Zakaj se jaz nisem spomnila tega?? Prvi pusek je stekel pred njo, druga dva pa na levo in desno. Jaz sem jo počakala zadaj in jo vprašala: »Knjiga, zakaj si nas ujela sem?« In knjiga je rekla: »No, ker nimam prijateljev.« »Jaz bom tvoja prijateljica! Obožujem knjige in pravljič!« Tako sem knjigi našla prijatelje, BRALCE.

Komaj sem čakala, da to zgodbo povem svoji družini, ampak nisem vedela, kako naj pridem do njih. Knjiga se je nasmehnila: »Jaz te lahko odpeljem. To mesto poznam kot lasten žep.« Misllila sem, da je to vas. Na poti sem videla Piko Nogavičko, sedem kozličkov in Sneguljčico. Preden sem se zavedala, sva že bili pri svoji družini. Kupila sem jim sladoled. Sestrici čokoladnega, očku jagodnega, mami vaniljevega, sebi pa borovničevega s koščki piškotov in prelivom. Po takšnem nenavadnem potovanju sem si to res zaslužila.

*Ajda Tepeh,
2. a OŠ Duplek*

PISMA FRANCETU PREŠERNU

Sp. Duplek, 3. 2. 2021

Spoštovani France Prešeren!

Imam res veliko čast, da Vam lahko pišem pismo, saj ste mi poznani že dolgo časa. Poznam Vas kot največjega slovenskega pesnika, sedaj, ko sem v osmem razredu, pa sem Vas začela spoznavati še podrobneje. Prebrala sem že veliko Vaših del in vsako ima nek poseben pomen. Dolgo jih nisem niti razumela, dokler nisem spoznala te posebne sestave pesmi in pomena nekaterih besed. Posebej mi je všeč Povodni mož zaradi vsebine in zgodbe, ki je predstavljena. Čeprav je dolga, se v njej vedno nekaj dogaja. Prav tako mi je všeč njen ritem. Navdušena sem tudi nad Zdravljico, katere 7. kitica je naša slovenska himna. Ste vedeli, da boste imeli to čast? Malo manj mi je všeč Apel in čevljar, vendar mi, prosim, ne zamerite. Dandanes sem navajena brati drugačen stil poezije, med drugim pa me motijo vse te nerazumljive besede.

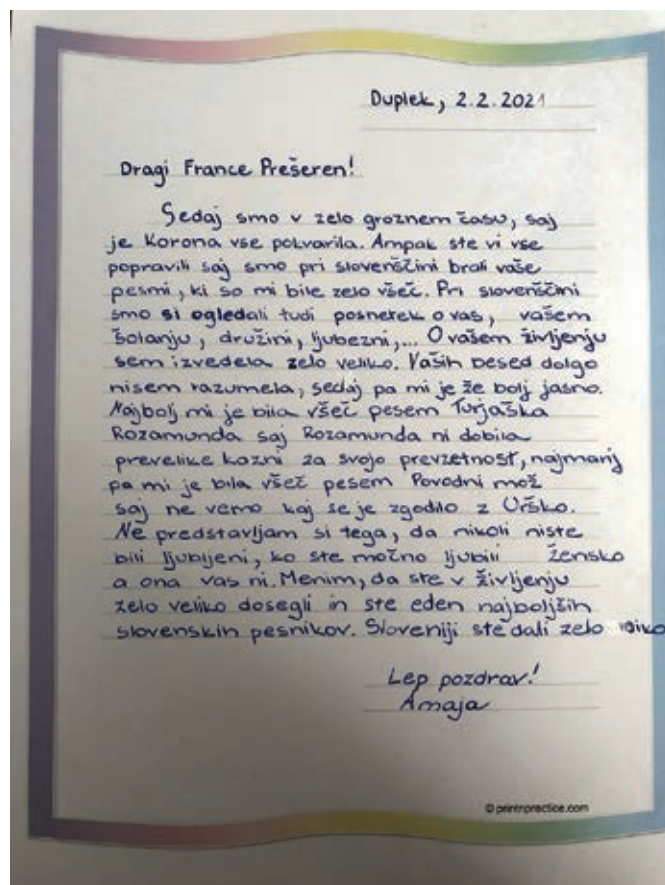
Ne dolgo nazaj sem izvedela tudi nekaj o Vaši družini in prijateljih. Vem, da v tistih časih niste bil toliko cenjeni in niste imeli veliko pravih prijateljev. Žal mi je za Matijo Čopa. Čutim Vašo stisko. Izgubili ste najboljšega prijatelja. Ne predstavljam si, da bi jaz izgubila ljudi, ki so mi tako blizu. Vseeno pa menim, da ste se mu lepo poklonili s Krstom pri Savici. Vedite, da bi bil ponosen na Vas. Slišala pa sem tudi za Vaše nesrečne ljubezni. Naj Vam ne bo težko. Če dekleta niso videla, da ste pravi moški, potem zagotovo niso prave za Vas. Ste pomislili, da brez zavrnitve oziroma neuslišane ljubezni Julije in Zalike ne bi imeli toliko odličnih pesnitev? Med drugim ste ob sebi imeli Ano Jelovšek. Čeprav ni bila ženska vaših sanj, vam je dala prečudovito darilo. Otroke. Njih ste zagotovo imeli globoko v srcu, ali ne?

Izvedela sem tudi veliko o delu, ki ste ga opravljali, in šolanju. Moram reči, da ste bil res zelo pameten učenec. O knjigi, v katero ste bili zapisani, danes ne slišim veliko. Pravzaprav zelo redko. Zagotovo ne boste verjeli, ampak danes šolanje ne poteka tako. V bistvu sploh nismo v šoli. Virus nas je poslal domov ter pouk poteka kar preko računalnika. To je naprava, ki je takrat še

niste poznali. Je nekakšen tipkarski stroj s sliko. Ni tako zabavno, kot se morda sliši. Od doma se vse vleče, je pa res, da lahko malce dlje spimo. Vseeno pogrešam svoje prijatelje in sošolce ter na splošno stik z ljudmi. Tudi potovati ne smemo. Si lahko mislite? Vi ste imeli možnost šolanja doma, pa kasneje študiranja na Dunaju. Dandanes pa ljudje stojijo v vrstah pred trgovino, prepovedano je prečkati občine, kaj šele države, maska je postala obvezna ob vsakem odhodu iz hiše. Da se vrnem k šoli, menim, da smo prej pridobili veliko več znanja, kot ga pridobimo od doma. Tudi sami veste, kako se je treba truditi v šoli, da nekaj dosežemo in pokažemo drugim, da nimajo prav.

Zraven tega, da ste bili odvetnik, Vam velikokrat, ko govorimo o Vas, rečemo tudi doktor Fig. Zakaj ravno fige, ko pa je toliko drugih sadežev ter »priboljškov«? Zelo pogosto Vas tudi kdo prepozna kot alkoholika. Ne morem verjeti, da ljudje gledajo take podrobnosti. Vi ste vendar zelo pomemben človek za Slovence. Je Vaše življenje sploh imelo takrat smisel? Povem vam, da je Vaše življenje in delo danes smisel našega življenja in vsakdanjika. Če ne bi šli skozi vse naštetе stvari v življenju, Vam danes tudi ne bi pisala pisma. Spomin na Vas in Vaša dela bo živel še več sto let. To vam obljubim.

*Tia Horvat Zupančič,
8. b, OŠ Duplek*

Amaja Krašna, 8. b, OŠ Duplek

POVODNI MOŽ V KORONAČASU

Na jezeru prazen otok stoji,
sobotno popoldne res tiho se zdi.
Navadno bi ulice polne bile,
a lani nov virus pojavil se je.

Odbila je ura že osem in proč,
ves Bled mislil je, da to mirna bo noč.
V trenutku pa nekaj glasno z'gromi,
z otoka začnejo se bliskat' luči.

Sredi otoka družba nori,
se nič preglasna jim muz'ka ne zdi.
Na žuru bilo je veliko deklet,
a ena lepa je b'la za umret.

Plavolasa, modrih oči,
kot sanje vsakega fanta se zdi.
Plesala je z vsakim, ki to je želel,
a nihče resnično ni je prevzel.

Ko že je utrujena s plesišča odšla,
pri čolnu je Lepotca zagledala.
Ta obrne se k njej in na ples jo povabi,
Urška na spanje v trenutku pozabi.

Naivno dekle v roko mu seže,
celo noč ji noga ne leže.
Po plesišču sukata v vse se smeri,
takšnega para nihče še videl ni.

Pred plesom si nista niti rok razkužila,
saj pozabila sta na vsa pravila.
Virus za njiju obstajal več ni,
ko zrla sta drug drugemu v oči.

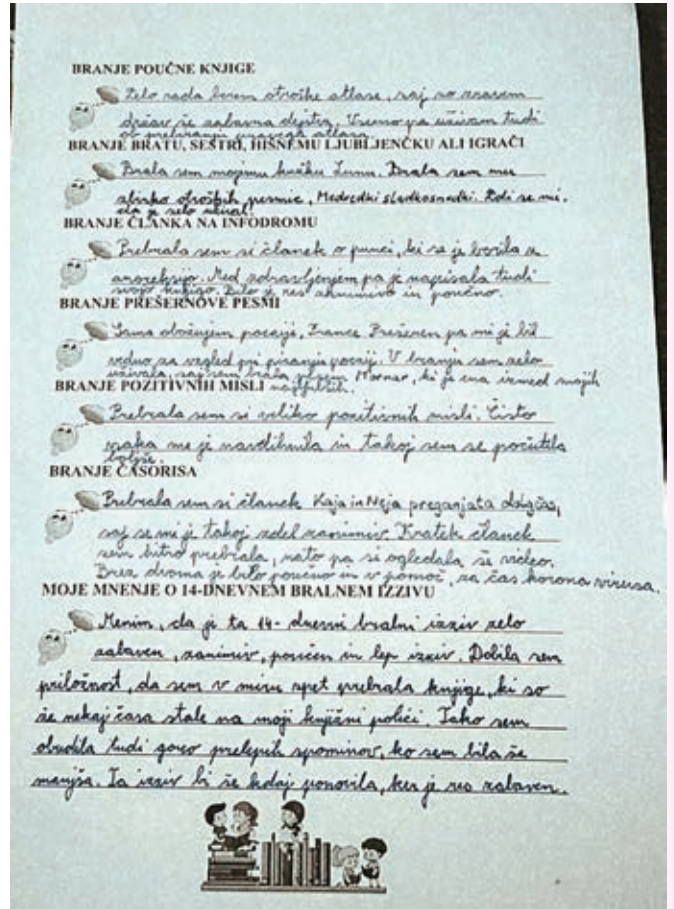
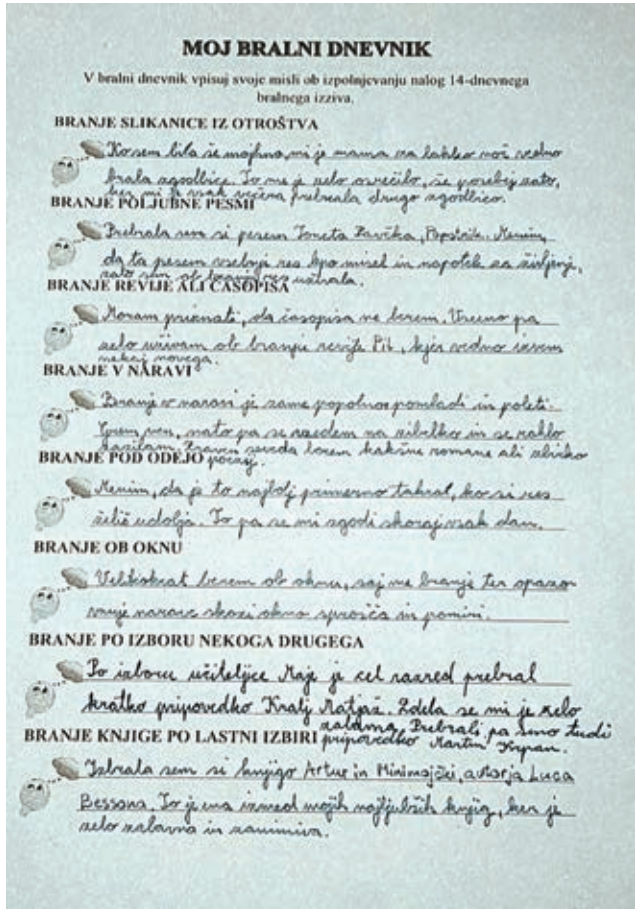
Domov začeli odhajati so vsi,
noben se na plesalca več oziral ni.
Ko plesišče je prazno ostalo,
se par odpravil je na obalo.

Naslednji dan na jezeru čoln je stal,
a za parom je le video ostal.

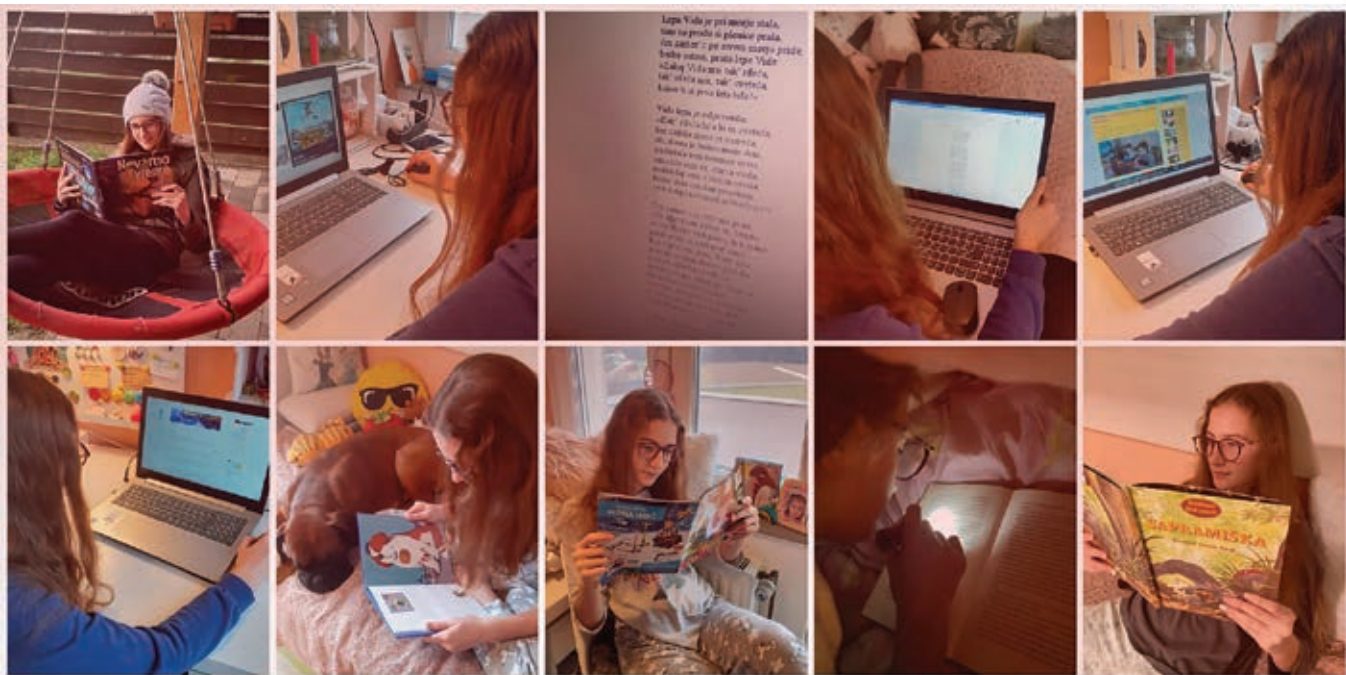
*Sara Poštrak, Alina Lilek,
Lili Mrkela in Maruša Poštrak,
8. razred, OŠ Duplek*

BRALNI IZZIV NA OŠ DUPEK

V času šolanja na daljavo so učenci predmetne stopnje eno domače branje opravili v obliki 14-dnevnega bralnega izziva. Prebrati so morali različne knjige in revije ter svoje branje dokumentirati v obliki dnevniškega zapisa in fotografij. Učiteljice slovenščine smo z veseljem prebirale njihove zapise, nastali so tudi prisrčni bralni kolaži.

Teja Pivec, 7. b, OŠ Duplek

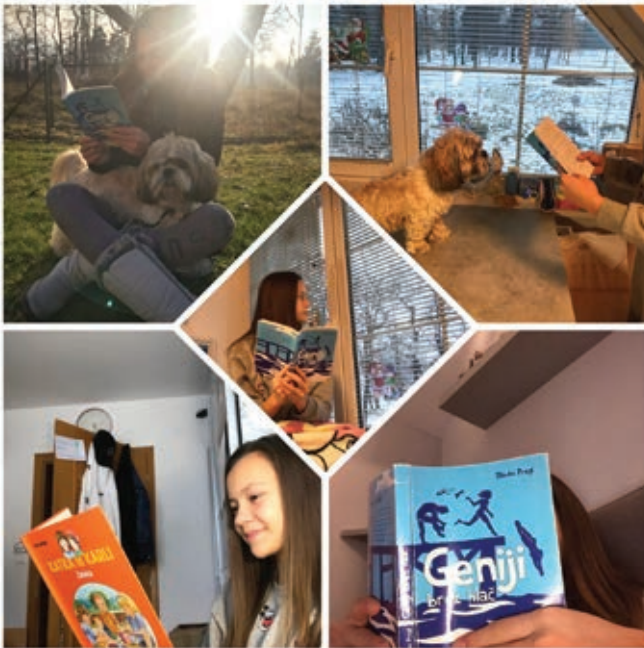
Maša Lončar, 7. a, OŠ Duplek

Hana Špičko, 6. b, OŠ Duplek

Mateja Greifoner, 7. a, OŠ Duplek

Nives Polanec, 8. b, OŠ Duplek

Sara Bizjak, 8. a, OŠ Duplek

Patricija Kosec, 7. b, OŠ Duplek

Tai Simonič, 7. a, OŠ Duplek

MOJ BRALNI DNEVNIK

V bralni dnevnik vpisuj svoje misli ob izpolnjevanju nalog 14-dnevnega bralnega izziva.

BRANJE SLIKANICE IZ OTROŠTVA

Me popelje v čudovito otroštvo, ko mi je mama brala knjige.

BRANJE POLJUBNE PESMI

Mi daje dobro počutje, veselje in me sprošča.

BRANJE REVJIJE ALI ČASOPISA

Ponuja življenje okrog nas, ter po celem svetu.

BRANJE V NARAVI

Mi je dobra družba, ter mi daje svoboda.

BRANJE POD ODEJO

Je skrivnostno, zanimivo in sproščujoče.

BRANJE OB OKNU

Ko se naučiš brati, se ti ponuja ves svet.

BRANJE PO IZBORU NEKOGA DRUGEGA

Knjiga mi pomeni več kot gledanje televizije.

BRANJE KNJIGE PO LASTNI IZBIRI

Mi pomeni kot pogovor z najboljšo prijateljico.

BRANJE POUČNE KNJIGE

Mi ponuja pogled v svet.

BRANJE BRATU, SESTRI, HIŠNEMU LJUBLJENČKU ALI IGRAČI

Zavedam se, da sem lahko srečna, ker znam brati.

BRANJE ČLANKA NA INFODROMU

Me seznanja z okolico, dogajanjem v mojem kraju ali na šoli.

BRANJE PREŠERNOVE PESMI

Me spomni na Slovenijo, njene lepote, ter me osrečuje, da sem tukaj doma.

BRANJE POZITIVNIH MISLI

Mi daje nov zagon in voljo do življenja.

BRANJE ČASORISA

Sveže novice in nasveti o dogajanju na šoli.

MOJE MNENJE O 14-DNEVNEM BRALNEM IZZIVU

Bralni izziv mi je bil zanimiv in zabaven. Najpomembnejše je, da se zavedam kako je branje v življenju pomembno zaradi njega postane človek boljši. Srečna sem, da si lahko knjige izposodim v šoli ali v knjižnici. Knjige so sanje, ki jih držimo v rokah.

Eva Rap, 7. b, OŠ Duplek

MOJ BRALNI DNEVNIK

V bralni dnevnik vpisuj svoje misli ob izpolnjevanju nalog 14-dnevnega bralnega izziva.

BRANJE SLIKANICE IZ OTROŠTVA

Prinesla mi je veliko spominov na otroštvo, ter spomin na 1. razred.

BRANJE POLJUBNE PESMI

Bilo mi je zabavno, ampak so mi zgozde vseeno boljše.

BRANJE REVJIJE ALI ČASOPISA (STRIP)

Bilo je zelo zanimivo, zaprav sem to knjigo prebral že dolgo nazaj.

BRANJE V NARAVI (OB BOŽIČNIH DAROVANJH)

Lahko sem legel pod smelo, kar je bilo najboljšo, je bilo pa tudi zelo morno.

BRANJE POD ODEJO

Bilo je zelo sproščujoče. Čez čas mi je postalo všeč, ampak sem odnehal.

BRANJE OB OKNU

Pozabil sem zapreti okno zato mi je prišlo, je bilo pa prijetno.

BRANJE PO IZBORU NEKOGA DRUGEGA

Bilo je zanimivo, a ni bila ravno zanimiva izbira knjige.

BRANJE KNJIGE PO LASTNI IZBIRI

Iskal sem si najboljše knjigo, bilo pa mi je zelo všeč. Bolje kot po izbiri drugega.

BRANJE POUČNE KNJIGE

Glodal sem Atlas sveta. Naučil sem se nekaj novega o Južni Ameriki.

BRANJE BRATU, SESTRI, HIŠNEMU LJUBLJENČKU ALI IGRAČI

Mojega psa mi ravno zanimajo, ampak je vseeno ostala pri meni.

BRANJE ČLANKA NA INFODROMU

Članki so zelo zanimivi in jih bom prebral že več, saj so mi zelo prijetni.

BRANJE PREŠERNOVE PESMI

Prebral sem pesem O Krba, ki sem jo poznal že prej. Zelo mi je všeč.

BRANJE POZITIVNIH MISLI

Ob branju sem se spustil in na nek način dobil samozavest.

BRANJE ČASORISA

Bilo mi je zelo zanimivo. Sprva nisem vedel kaj se reče spletnemu časopisu a sem hvalabogju izvedel. Časorisi so mi zelo všeč.

MOJE MNENJE O 14-DNEVNEM BRALNEM IZZIVU

Bilo je zelo zabavno. Zelo sem užival pri branju. Pri nekaterih knjigah rešim nekaterim manj. Bilo bi super, če bi to še kdaj ponovili. Te knjige so me preplavile z ogromno spomini.

Patrick Šabeder, 7. b, OŠ Duplek

ŠALJIVE ZGODBE V SLIKI

Kevin Kacjan, 7. a, OŠ Duplek

Fotografija Klemen: Klemen Gradišnik, 7. a, OŠ Duplek

Lara Mrkela, 7. a, OŠ Duplek

Marisa Špičko, 7. b, OŠ Duplek

Jure Lorenčič, 7. b, OŠ Duplek

ZIMSKE POČITNICE V KRANJSKI GORI

Med počitnicami smo se v sredo odpravili na smučišče Krvavec.

Ko smo se na Krvavcu nasmučali, smo se odpravili k prijateljem v Kranjsko Goro, kjer smo tudi prespali. Zjutraj smo vstali, se uredili in odšli na zajtrk. Po zajtrku smo se nameravali odpeljati na smučišče Vogel, a smo si premislili in se odločili, da bomo šli smučat na kranjskogorsko smučišče, ki je bilo le nekaj metrov od nas. Hitro smo pograbili smuči in palice, kupili karte in že smo se smučali. Zvečer smo se šli sankat na bližnji hribček.

V petek smo se tudi smučali, vendar so se nam pridružili prijatelji. Ko smo se nasmučali, smo se odpeljali v Nordijski center Planica. Malo smo tekli na smučeh in se nato šli sankat. Po približno enournem vlečenju sank smo prišli do kočice Tamar. Tam smo si malo odpočili in se odsankali nazaj.

Tudi v soboto smo smučali v Kranjski Gori, vendar je bila takrat precejšnja gneča. Sankanje pa nam je bilo tako všeč, da smo se vrnili in ponovili nočni spust.

Po sankanju smo se v soboto zvečer vrnili domov, v nedeljo pa sem se pripravljaj za šolo.

*Luka Mumlek,
6. razred, OŠ Korena*

ZIMSKE POČITNICE

Med zimskimi počitnicami smo se 18. februarja 2021 z družino odpravili smučat na Pohorje. Zelo sem se veselila tega dne, saj zaradi nastale situacije – karantene nisem nikamor šla.

Zjutraj smo se ob osmi uri zbudili, se najedli, se pripravili in odšli v trgovino po stvari. Ko smo prišli na Pohorje, smo kupili karte in se postavili v vrsto. Ker je bila kolona dolga, smo nekaj časa čakali v vrsti. Čez nekaj časa smo

prišli na vrsto, sedli v gondolo in se povzpeli na vrh Pohorja. Pripeli smo si smučke, nadeli rokavice, kapo in čelado ter se spustili po hribu. Na začetku nas je bilo malo strah, saj smo nazadnje smučali pred dvema letoma. Smučali smo dve uri in nato imeli krajši odmor. Ustavili smo se v planinski koči, kjer smo nekaj popili in pojedli. Potem smo odšli na sedežnico, ki nas je odpeljala na vrh. Tako smo ponovili večkrat do štirih popoldne. Po napornem dnevu smo odšli nekaj pojest v McDonald's in se potem vrnili domov.

Tako se je ta dan končal. Bil je zelo lep, vendar naporen.

*Tjaša Krajnc,
9. razred, OŠ Korena*

Tretji teden v februarju so se začele zimske počitnice. V ponedeljek, 15. februarja 2021, sem s sošolko Špelo, Tilnom Poštrakom in s Tinkaro odšel na Areh.

Zbudil sem se ob sedmih in se začel pripravljati. Okoli osme ure je do mene prišel Špelin oče. V mini kombiju so me že vsi čakali. Med potjo smo se še ustavili v McDonald'su. Proge so se odprle ob devetih in mi smo bili prvi na njih. Takoj smo se začeli smučati. Med hojo do proge sem padel s smučmi v rokah, zato sem si vzel odmor in si privoščil čaj. Čez približno eno uro sem bil spet na nogah in sem nadaljeval z zabavo. Smučanje se je nadaljevalo, dokler nismo postali lačni in odšli jest v kočico na koncu proge. Smučali smo še nekaj ur do četrte ure, saj so proge zaprli ob štirih. Po dolgem dnevu, ki je bil naporen in zabaven, smo odšli domov.

Dan sem končal s pospravljanjem opreme. Ko sem vse pospravil, sem še spil čaj in odšel spat.

*Gabriel Šabeder,
9. razred, OŠ Korena*

V soboto, 20. februarja 2021, smo se z družino odpravili na Krvavec smučat.

Zjutraj smo se zbudili, se oblekli, najedli ter pripravili sendviče za na pot. Ko smo vse pripravili, smo stvari odnesli v avto in se odpeljali proti Krvavcu. Na poti smo se ustavili v pekarni ter si vzeli rogljičke. Ko smo prispeli na Krvavec, smo se oblekli in odpravili proti prodaji kart. Pri prodaji kart je bila gneča. Na karte smo čakali skoraj eno uro. Ko smo prispeli na vrh, smo si naredili smučiči in se odpravili na sedežnico. Smučali smo se ves dan. Dan je bil sončen, uživali smo v smučanju, soncu, zimskih radostih in druženju. Okoli dveh smo odšli tudi jest. Ko smo imeli dovolj smučanja, smo se odpravili nazaj na gondolo in odšli v dolino. Preoblekli smo se in se odpravili proti domu.

Bilo je zelo zanimivo, saj bi to lahko še večkrat ponovili.

*Rok Vrbnjak,
9. razred, OŠ Korena*

KARATE

Glavno mesto med mojimi hobiji ima karate. Z njim se ukvarjam že 6 let. Karate treniram trikrat na teden po dve uri v dupleški telovadnici.

Karate sem začela trenirati v tretjem razredu. Hodimo tudi na tekme. Imamo manjše in velike tekme. Jaz že nekaj časa tekmujem samo v borbah. Na tem področju mi gre najboljšo. Ko sem bila stara 11 let, sem bila povabljen v širši izbor slovenske reprezentance. Na mesec imamo po navadi 3–4 tekme. Bila sem že na tekmah v Romuniji, Srbiji in Avstriji ter spoznavala Slovenijo. Treningi so včasih kar naporni, saj jih imamo po dve uri, uporabljamo pa tudi razne pripomočke, npr. ščitnike za roke, zobe in noge ter kimono. Imamo tudi različne bar-

ve pasov. Jaz imam modrega s črtico. Manjkata mi še dva do črnega.

Upam, da bom še naprej trenirala karate, da ostanem v formi in da se bom znala tudi braniti.

*Jana Rojs,
8. razred, OŠ Korena*

MOJI HOBIJI

Imam kar nekaj različnih hobijev, s katerimi se ukvarjam že dlje časa. Ob njih se rada sprostim od vsakodnevnih skrbi.

Moji hobiji so ples, rolanje, rolkanje, plavanje in igranje kitare. Plesati sem začela že v vrtcu in nadaljevala do petega razreda. Danes pa plešem samo še doma v dnevni sobi. Rolam že od svojega osmega leta naprej. Začetki niso bili lahki, saj sem pogosto padla, kljub temu pa sem bila vztrajna, tako da mi danes gre odlično. Rolkati sem začela lani avgusta. Začetki niso bili težki, saj je podobno kot vožnja s skirojem. Moj najljubši poletni hobi je plavanje. Pri dveh letih sem prvič sama skočila s pomola in od takrat imam vodo zelo rada. Plavati pa sem se naučila v domačem bazenu. Rada se potapljam v morju in občudujem morski podvodni svet.

Moj najljubši hobi pa je igranje kitare, ki se jo učim igrati sama že en mesec s pomočjo spleta. Željo po kitari sem dobila, ko sem poskusila igrati ukulelo. Ukulela je majhna in ni oddajala pravega zvoka, zato sem se odločila, da si bom kupila kitaro. S kitaro sem zelo zadovoljna in jo igram vsak dan.

Svoje hobije imam zelo rada in jim z veseljem posvečam čas, upam pa, da bom našla še kakšnega, ki me bo navdušil.

*Zoja Treplak Vidovič,
8. razred, OŠ Korena*

*Želimo Vam prijetne in vesele velikonočne praznike.
Naj prinesejo zdravje, upanje in strpnost.*

Lista župana
MITE HORVATA
Modra lista

VALENTINOVO

Valentinovo je bilo v nedeljo, 14. februarja. S prijateljico Neli sva se zmenili, da ga bova skupaj praznovali. Žal so bile občine v nedeljo še zaprte, zato je lahko prišla k meni komaj v ponedeljek.

Prišla je zjutraj ob desetih. Bili sva zelo veseli, saj se nisva videli že štiri mesece. Ko je prišla, sva se pogovarjali, potem pa sva si izmenjali darila za valentinovo. Kasneje sva igrali igro monopoli in se igrali z muco. Ob dvanajstih sva morali peš v trgovino, saj sva bili sami doma. Ko sva se vračali iz trgovine, sva se ustavili še pri ribnikih. Doma sva si pripravili kosilo. Domov je prišla moja mama in naju odpeljala v Maribor, saj sva hoteli v McDonad's. Zaradi prevelike gneče sva si premislili. Mamo sva počakali v avtu, saj je odšla v nekaj trgovin. Naročile smo si pice. Doma smo jih pojedli, potem pa sva si z Neli naredili maske za obraz in odšli gledat film, saj je bilo že pozno. Film ni bil zanimiv, saj je imel nepričakovan konec. Odšli sva spat. Zjutraj sva si pripravili palačinke. Z mojo sestrico Ivo sva igrali odbojko. Pogledali sva si še en film in potem je Neli morala domov.

Bilo je res super in komaj čakam, da to spet ponoviva.

*Neža Slanič,
9. razred, OŠ Korena*

MOJI NAČRTI ZA PRIHODNOST

Trenutno obiskujem 9. razred Osnovne šole Korena. Pred nami učenci je pomembna odločitev, saj se moramo odločiti za nadaljevanje šolanja. Tiste, ki niso prepričani, kateri poklici jih zanimajo, čaka težka odločitev. Nekateri pa smo že odločeni in nam to ne predstavlja več problema. Seveda pa so tu še vpisi v srednje šole, kako bomo hodili v šolo itd. Po končani osnovni šoli se bom vpisal v Srednjo elektro-računalniško šolo Maribor, smer elektrotehnika. Za to smer sem se odločil zato, ker me ta smer zelo zanima in imam tudi dedka, ki je bil po poklicu električar. Po končani srednji šoli nameravam nadaljevati šolanje in se zaposliti v tej smeri. Moja sanjska služba bi sicer bila kontrolor letenja v slovenski vojski, vendar to ni mogoče zaradi oddaljenosti vojaškega letališča.

*Tilen Poštrak,
9. razred, OŠ Korena*

POVSOD JE LEPO, A DOMA JE NAJLEPŠE

Nekoč, pred davnimi časi, je živel nek mož. Bil je star in sam. Dobil je enkratno priložnost.

Nekega jutra ga je zbudil glasen ropot. Odprl je vrata, zagledal gospo s smešnim klobukom in kravato. Vprašala ga je, ali lahko vstopi. Mož je takoj skuhal kavo in sedel za mizo.

Ponudila mu je zastoj potovanje po celem svetu. Seveda je ponudbo sprejel in že tisti večer odpotoval v Ameriko. Po petih dneh je položil noge na tla tisočih sanj. Avtobus ga je peljal do vrha Severne Amerike. Od tam je odpotoval z letalom. Pokrajina je bila prelepa. Videl je Kip svobode, Las Vegas, Golden Gate Bridge in mnogo drugih lepot.

Nato je prišel v Južno Ameriko, kjer ni vse tako lepo urejeno. Tam je izstopil ter odšel na novo ladjo. Po treh dneh je prišel v Afriko. Takrat se je že mračilo, prijazni domačini pa so mu ponudili streho nad glavo in večerjo. Naslednje jutro ga je pred šotorom čakal avto. V njem sta bila pismo in mačeta. Pisalo je, da mora priti s tem avtom na drugo stran džungle. Začel se je voziti. Posekati je moral kar dosti vej. Sredi poti mu je zmanjkalo bencina. Zagledal je nekaj slonov in porodila se mu je ideja. V mladih letih je delal v cirkusu ter jahal in krotil slone, zato je zajahal največjega in spet se je premikal malo hitreje. Na robu klifa ga je čakal helikopter.

Peljal ga je v Avstralijo. Tam je bilo imenitno. Vse je bilo popolno, a pogršel je dobra vina in dober sir. Po treh dneh skoraj popolne Avstralije je odjadral na Novo Zelandijo. Po štirih dneh jadriranja je zagledal celo obalo ptičev kivijev. Bilo je imenitno, a moral je nadaljevati pot. V mestu ga je čakal motor, s katerim je prepotoval južni in severni del Nove Zelandije. V prelepem zalivu na severu Nove Zelandije ga je čakala še ena ladja, s katero je odpotoval v Azijo. Po še enem tednu je prišel v Azijo. Tam je vstopil na vlak, s katerim je prišel do vzhodne Azije. Tam je obhodil gorovje Ural in nato zagledal Evropo. Od tam je z avtobusom počasi odpotoval do svoje domovine.

Po še enem tednu potovanja je prišel domov, v svojo ljubo domovino Francijo, in si rekel: Maurice Edwardo, obhodil si cel svet, a doma je najlepše.

*Lan Petrič Grajfoner,
7. razred, OŠ Korena*

*Članom društva in
občanom občine Duplek
želimo vesele in blagoslovljene
velikonočne praznike
in naj vas velikonočno praznovanje
napolni z novim upanjem, radostjo
in harmonijo!*

Turistično društvo Vurberk

ZA PRIJETNEJŠE PRAZNIKE

Jože Krajnc podaril otrokom v vrtcih Korena in Žitečka vas 150 lesenih zajčkov

Jože Krajnc je znani mizar iz naše občine, ki že vse od otroštva ustvarja z lesom. Mizarstvo je del njegove družinske tradicije, saj je bil kolar že njegov dedek. Oče je nadaljeval to izročilo in je zanj navdušil Jožeta (ki se je izučil za pohištvenega in stavbnega mizarja), on pa tudi svojega sina.

Sedaj, ko je že osem let v pokoju, ne miruje, ampak še vedno veliko časa preživi v svoji delavnici in za hobi izdeluje najrazličnejše izdelke, ki jih podari društvom, prijateljem in otrokom. Najbolj znan je po izdelavi miselnih iger – kock. Naredil jih je preko 10.000 in vse podaril. Kocke pa vsako leto nadgrajuje in s tem stopnjuje njihovo stopnjo težavnosti. Prva kocka je bila sestavljena iz treh delov, zadnja pa jih ima že 33. Zraven kock izdeluje tudi lesene zajčke in druge lesene figure.

Pravi, da sta z ženo dobila navdih, naj podari lesene zajčke otrokom v času koronavirusa, in to takrat, ko so morali biti tako otroci kot tudi njihovi starši zaradi ukrepov doma. In ker so starši v teh časih skrbeli zanje, jih razvajali in se z njimi igrali, želi, da se jim otroci zahvalijo tako, da pobarvajo velikonočnega zajčka in jim ga podarijo za praznik.

Jože je izdelal 150 zajčkov in jih podaril vrtcu Korena in vrtcu Žitečka vas, od koder prihaja.

Hvaležni in veseli smo lahko, da so v naši občini še ljudje, ki imajo čut za prostovoljstvo. V teh časih, ki so res čudni, naj bo to vodilo tudi drugim. Droben nasmeh in zahvala sta vredna veliko več kot vreča denarja.

Darja ROJKO

V vrtcu Korena je darilo prevzela vodja Francka Nipič. Na fotografiji župan Mitja Horvat in Jože Krajnc.

Foto: Dejan Stanko

Otroci iz vrtca Žitečka vas skupaj z vzgojiteljicami ob prevzemu darila.

Foto: Dejan Stanko

SKOZI OBJEKTIV

Čistilna akcija v Žikarcah

Foto: Blaž Zajc

Čistilna akcija KORK Dvorjane

Foto: osebni arhiv društva

Čistilna akcija društva Ohranimo čisto naravo

Foto: osebni arhiv društva

TURISTIČNO DRUŠTVO VURBERK

17. POHOD NA GRMADO

v soboto,
1. maja,
ob 9. uri

BOGAT
SREČELOV

Start in cilj: na gradu Vurberk

Prijave: od 8. ure dalje

Startnina: 5 €, vključuje: spominsko darilo,
kartonček, napitke ob poti ter
toplo malico ob prihodu na cilj

Upoštevajmo navodila NIJZ – <http://www.nijz.si/sl>

OBČINA DUPEK

TURISTIČNA
ZVEZA
SLOVENIJE

Ekart-Design d.o.o.
Tiskarna
www.tiskarna-ekart.si

Vurberški kosmatinec ali velikonočnica

Foto: Branko Kaučič

